

Uvodnik

Nadja Maganja

Alpinci v Trstu

Konec tedna je Trst doživel pravo "zasedbo" alpincev, ki so prišli iz različnih predelov Italije, da bi se udeležili tradicionalnega vsakoletnega shoda. Letos je izbira organizatorjev padla prav na naše mesto, da bi tako proslavili 50-letnico povratka Italije v Trst.

Ta "zasedba" bi lahko mimogrede razvnela odklonilna, celo sovražna čustva pri marsikom, če bi pri alpincah prevladala logika krajevnih upraviteljev, ki so se prekomerno potrudili, da bi poudarili predvsem to, kar ljudi v mestu ločuje, deli, razdvaja, izključuje. Alpinci pa so med svojo "zasedbo" pokazali predvsem, da jim gre za srečanje s prijatelji, za skupno podoživljanje spominov, za zabavo, za pravo veselico z glasbo, petjem in vinom. Alpinci so pretežno preprosti ljudje, ki pa besedam, kot so narodni ponos, domoljubje, solidarnost s človekom v stiski, znajo pripisati pravi pomen.

Ob širitvi Evropske unije in vstopu Slovenije v zvezo evropskih narodov sedanja tržaška uprava ni čutila potrebe, da bi primerno obeležila ta zgodovinski dogodek, ki je tako pomemben za vse nas. Prav obratno. Na dan 1. maja se je tržaški podžupan Lippi udeležil protestnega shoda pred slovenskim konzulatom proti vstopu Slovenije v EU. Med plapolajočimi zastavami, ki so prejšnji teden preplavile Trst, bi zaman iskali kako evropsko zastavo, ker bi po logiki krajevne desnice zatajila videz, da živijo v Trstu sami čistokrvni Italijani in da je mesto Trst "italianissimo". Krajevni desničarski upravitelji so se v svoji vnemi v dokazovanju italijanske pripadnosti Trsta tako potrudili, da so po tržaških šolah delili poleg zastave, himne in majice alpincev tudi zgibanko z zgodovinsko razlago polpreteklih dogodkov naših krajev. Ta je tako prirojena, pomanjkljiva in enostranska, da so se obnjo obregli razni časnikarji, med drugimi tudi znani komentator Gian Antonio Stella, ki je na prvi strani vsedržavnega dnevnika Il Corriere della Sera napisal tako filipiko proti tržaškim predstavnikom Nacionalnega zaveznitva, da bo poslanca Roberta Menio še dolgo bolela glava.

Rodoljubje je pozitivno čustvo, če pa se sprevrže v prezir in odklanjanje drugih, pomeni, da je v njem nekaj izprijenega. Pravi rodoljub ljubi svoj narod, a istočasno dopušča, da tudi drugi gojijo do lastne narodne pripadnosti enaka čustva. Zato me ob vsem tem dogajanju ni toliko motilo na tisoče italijanskih zastav, ki so krasile tržaška poslopja in ulice, temveč prav zlonamernost tržaških upraviteljev, ki umetno gradijo visoke zidove in na vse načine ustvarjajo napetosti ter ohranjajo stare zamere in predsodke med tuževci narodoma. Taka politika je res daleč od resničnih pričakovanj in potreb tržaških ljudi, zato ji zlahka napovedujem klavrn konec. Stvar je le časa, ki dela proti njej.

Vendar se ob pogledu na plapolajoče italijanske trobojnice kar samo zastavlja vprašanje, kako je z našim narodnim čutenjem in zavestnostjo. Ali smo pripravljeni za prihodnji prvi maj razobesiti po naših oknih slovenske zastave? Dogaja se, da na različnih proslavah plapolajo vse mogoče zastave razen slovenske, kot da bi nam bila tuja ali da bi se je sramovali. Ob vstopu Slovenije sem s ponosom razobesila na okno slovensko zastavo, zavedajoč se, da bo med redkimi, morda edina, ki bo plapolala v vasi. To pa tudi zato, ker malokatera družina hrani doma slovensko zastavo. Zato bi bilo pametno, da bi obe krovni organizaciji poskrbeli za dostavo ali prodajo slovenskih zastav.

"Slovinci združeni v Evropi"

Mladinski zbor SCGV Komel pel v Državnem svetu

Foto NIK

"Ne more in ne sme biti svetlih in temnih smrti, svetlih in temnih žrtev, saj je vsak človek narejen po Božji podobi, vsak človek je vreden dostojanstva, nevreden mučenja in nasilne smrti!"

"Nič, zares prav nič od tistega, kar je Amerika naredila, ne opravičuje strašne krvočnosti uboja Nicholas Bega, po drugi strani pa njegova smrt čisto nič ne zmanjšuje sramote Amerike in tudi ne odgovornosti Bushove administracije za brutalno ravnanje ameriških vojakov z iraškimi ujetniki!" je pred dnevi modro zapisal ameriški laični dnevnik New York Times, časopis z velikansko naklado, ki je bil v Združenih državah Amerike od nekdanjega vojaškemu

posegu v Iraku.

V gornjem stavku je zajeta vsa tragedija iraške vojne in seveda tudi našega zahodnega sveta, ki je drugačen od muslimanskega, kar se je najlepše videlo prav ob prikazovanju fotografij in video posnetkov omenjenih grozodejstev v Iraku. Če so pri nas, v razvitem zahodnem svetu, časopisi in druga sredstva množičnega obveščanja kar tekmovala, kdo bo objavil več, milo rečeno, srhljivih fotografij o mučenju iraških zapornikov s strani ameriških vojakov v iraškem zaporu Abu Ghraib, pa je bilo povsem drugače, ko je slo za predvajanje posnetka strašne usmrtnice ameriškega mladeniča, ki so ga iraški islamski skrajneži najprej pred kamero zaklali in ga nato še obglavili samo zato, ker je bil Američan. "Kot da bi se pri nas vsi bali pokazati, kakšen lahko tudi je, kakšen lahko je islam, muslimanski svet," je zapisal na prvo stran dnevnika Corriere della Sera Ernesto Galli Della Loggia v ponedeljek, 17. maja, v zapisu, v katerem tudi navaja nezanesljive podatke, da strašna smrt mladega ameriškega fanta v muslimanskem svetu ni naletela na nobeno ogorčenje, ampak prej na ravnodušnost kot pa na obsodbe. Sveti oče Janez Pavel II. si je do začetka vojne v Iraku prizadeval, da bi do te vojne, ki postaja iz dneva v dan bolj krvočna in brezizhodna tako za eno kot za drugo stran, ne prišlo, saj je svaril, "da ni res, da se ne more najti mirna rešitev za izhod iz iraške krize; zato ponovno poudarjam, da edino vojna nikdar ni nobena rešitev!"

Niso ga poslušali, ko je opozarjal na nevarnost, da bi se vojaški spopad v Iraku lahko razširil na medverski in medcivilizacijski spopad, kar iraška vojna iz dneva v dan vse bolj postaja. Prav o tem navsezadnje najbolj zgovorno pričča dejstvo, da si na razvitem Zahodu nihče ne upa pokazati krvočnosti muslimanskih skrajnežev, ki so sicer res skrajneži, a so obenem tudi muslimani, medtem ko se naravnost obešenjaško in brez občutka za vsako mero dostojanstva mučenih in mučiteljev razkazujejo nespodobne in vsakega človeka nevredne fotografije mučenih iz iraškega zapora samo zato, ker so pač mučili Američani.

Naj sedaj nihče ne misli, da delamo razlike med žrtvami in mrtvimi! Za Božjo voljo! Razlike med žrtvami in mrtvimi so v minulem krvavem stoletju delali samo fašisti, nacisti, komunisti in jih danes delajo skrajneži, tudi muslimanski, vsi tisti, ki pozabljajo na človeško dostojanstvo, ki veleva, naj se pred smrtjo vsakega človeka ustavi. Ne more in ne sme biti svetlih in temnih smrti, svetlih in temnih žrtev, saj je vsak človek narejen po Božji podobi, vsak človek je vreden dostojanstva, nevreden mučenja in nasilne smrti!

O tem je govoril sv. oče, ki danes moli za vse vpletene v ta nori vojaški spopad. Za vse moli in ne samo za ene! Žrtve te brezsmiselne krvave vojne smo vsi, tudi mi, ki se nam zmotno zdi, da je iraška vojna daleč od nas.

Jurij Paljk

Evroregija prihodnosti

Predsednik dežele Furlanije-Juljske krajine Riccardo Illy je v Vidmu prikazal svoj načrt

5

Oreste Benzi v naši deželi

Znani italijanski duhovnik Oreste Benzi spregovoril o vlogi krščanskih družin in službi zadnjim

4

Obrtna cona Zgonik

Trgovci na drobno in gostinci z upanjem in doslednim delom v prihodnost

14

Italijanska politika in Irak

Vlada v neprijetnem položaju

Politično in vojaško stanje v Iraku se iz dneva v dan vse bolj zapleta in postavlja vse neposredno ali posredno vpletene strani pred nove naloge in odgovornosti. Preteklo je že več kot leto dni od vojaškega posega ZDA in nekaterih njenih zaveznic, a namesto pomiritve in normalizacije razmer se v nemaj vedno novi in okrutnejši spopadi s številnimi mrtvimi in ranjenci tako med civilnim prebivalstvom kot med vojaštvom. Samo ameriških vojakov je padlo že na stotine, česar niso odgovorni dejavniki zdaleka predvidevali. Zato je toliko bolj srhljivo učinkovala na ameriško javnost objava fotografij z zastavo prekritih krst s trupli padlih vojakov. Predsednik Bush stalno pomirja svoje rojake in jim zagotavlja, da bodo ZDA nepopustljivo nadaljevale boj proti mednarodnemu terorizmu. Vendar njegova popularnost stalno upada, in to pred novembrskimi volitvami, ko se

bo potegoval za ponovno izvolitev.

V zadnjih dveh tednih pa je Ameriko in ves svet mučno odmevala objava slik o nezalisanem ravnanju ameriških vojakov z iraškimi ujetniki, ki ga ni moč drugače označiti kot mučenje. Potrjuje se tudi, da so tudi britanski vojaki kruto ravnali z iraškimi ujetniki. Vse to bučno in mučno odmeva tudi v Italiji, kjer opozicijske stranke odločno zahtevajo, naj vlada javnosti pojasni, kdaj in kako je zvedela za omenjeno mučenje in kaj misli ukreniti glede nadaljnje prisotnosti italijanskih vojakov v Iraku. Komunisti in zeleni že dolgo zahtevajo njihov umik in poseg Združenih narodov (OZN). Sredi prejšnjega tedna bi moral predsednik vlade Berlusconi odgovorjati v zbornici na vprašanja poslancev v zvezi z iraškimi dogodki, a se na sejo ni prikazal, kar je kritično ocenil sam predsednik zbornice Casini. Opozicijske stranke vladni očitajo, da se izmika sočenju v parlamentu, kar očitno spravlja v zadrego tudi nekatere vladne stranke. Napo-

vedujejo, da bo vlada svoje stališče povedala šele po srečanju Silvia Berlusconi z ameriškim predsednikom Bushem 19. maja. Obrambni minister Martino in podpredsednik vlade Fini zatrjujeta, da je italijanska vlada zvedela za mučenje zapornikov iz objave zadnjih fotografij. Po drugi strani pa je vdova ubitega orožnika Bruna v televizijskem intervjuju izjavila, da ji je bil pokojni mož govoril o nečloveškem ravnanju z zaporniki v ječah.

V strankah leve sredine si utira pot stališče, da mora čimprej priti do zasuka v stališču vlade do stanja v Iraku. Če do tega ne bo prišlo, bodo zahtevale odpoklic italijanskih vojakov. Istočasno zahtevajo, da pride do posega OZN, kar naj bi prispevalo vsaj k delnemu pomirjenju v Iraku in političnemu izhodu iz sedanje slepe ulice. V takšnem razgretem političnem ozračju se za 4. junij napoveduje prihod predsednika Busha v Italijo ob 60-letnici osvoboditve Rima izpod nacistične okupacije.

Aljož Tul

Primeri mučenja iraških vojakov in ustaja v šiitskih mestih

Zavezniški vojaki v Iraku - okupatorji?

Kdor je pred letom, ko je padel Sadamov režim, verjel, da so zavezniki ostali v Iraku samo zato, da bodo ljudstvu pomagali vzpostaviti varnost in zgraditi politične, gospodarske ter upravne temelje nove države, se je zmotil. Izkazalo se je, da so bili razlogi za vojno napoved Iraku neutemeljeni, saj o orožju za množično uničevanje ni sledu, ob enem pa nihče ni še dokazal, da bi med Sadamom in Bin Ladinom organizacijo obstajale operativne vezi. Kljub temu za zavezniki ostajajo v Iraku in Bush hoče diktirati tempo in način sprememb v državi. Situacija se je v nekaj tednih hudo zaostri-la, tako da je vprašanje, ali jo kdo sploh še nadzoruje. Ameriški predsednik in obrambni minister Rumsfeld (**na sliki**) so dokazala Sokantna razkritja o grozljivih primerih mučenja iraških ujetnikov v ameriškem zaporu Abu Ghraib. Slike ponižanih muslimanskih vojakov, ki jih javnost nikoli ne bi bila smela videti, so pričale o tem, kako v konkretni (vojni) situaciji propadejo ideali, zaradi katerih se je sprožila preventivna vojna. V tistem zaporu so namreč propadli ideali demok-

racije, pravnega reda, pravičnosti, zaradi katerih je bil marsikdo še vedno prepričan, da je bil poseg v Iraku opravičljiv. Toda Irak se zdi tako daleč od našega sveta. Okrutne scene maščevanja domnevnih Bin Ladinovih privrženec, ki so obglavili ameriškega civilista pred video kamero, so povzročile gnus in zgražanje. Vendar se nekaj dni po dogodku zdi, da se večine ljudi niso dotaknile veliko bolj kot kaka hollywoodska grozljivka. Vprašanje je namreč, ali se svetovna javnost zaveda, da vsi znaki, ki prihajajo iz Iraka, kažejo, da so se razmere v Iraku močno spremenile. Če so bili atentati proti zavezniškim vojakom in civilistom sprva v domeni posameznih terorističnih celic (z ali brez povezave z Al Qaido) in če so se kasneje te celice verjetno povezale v organizirane mreže z versko ali politično matrico, je to, do česar prihaja v zadnjem mesecu v šiitskih mestih, že skoraj prava ljudska ustaja proti "okupatorju". Šiitskega voditelja Al Sadra, ki vodi upor proti "okupatorju", so mediji in sami člani sveta prehodne iraške vlade označili za ekstremista. Spopadi za prevlado v šiitskih mestih pričajo o tem, da se krog njegovih

privrženec in tistih, ki vidijo zavezniške sile kot okupatorje, iz dneva v dan širi. Vse to kliče po prevzemu odgovornosti. Javnost mora zahtevati jasne odgovore: kdo je odgovoren za mučenje, kdo je odgovoren za smrt zavezniških vojakov, ki so večkrat prepričani, da so v Iraku zaradi vzpostavljanja miru, pa se znajdejo v vojni? Predvsem ameriški državni voditelji, pri nas pa tudi italijanski politiki, ki se v tem času intenzivno ukvarjajo z volilno propagando za junijske evropske volitve, bodo morali - tudi po hudih spopadih v Nasyriji, v katerih je izgubil življenje še en italijanski vojak - začeti dajati prepričljive odgovore.

Breda Susić

Kulturni in verski utrip na Goriškem in Tržaškem

Obisk tečajnikov Socialne akademije

Foto JMP

Ob koncu akademskega leta je Socialna akademija iz Ljubljane priredila ekscuzijo v naše zamejstvo. Obisk so začeli v Gorici in si najprej nabrali vrsto vtisov na Travniku, s pogledom na grad, na cerkev sv. Ignacija in ob spominu na puntarje. V prostorih nad Katoliško knjigarno so se seznanili z delovanjem naše zadruge in nato podrobneje tednika Novi glas ter Goriške Mohorjeve družbe, a tudi Pastirčka in drugih ustanov pod to streho. Obiskali so nato Kulturni center Lojze Bratuž in se zanimali za slovenski kulturni utrip v Gorici ter si ogledali še Podgoro in tamkajšnje cerkev, da bi se neposredno v kraju napada seznanili z Bratuževo usodo. Ustavili pa so se še v Štandrežu in občudovali Kraljevo poslikavo cerkve ter se seznanili s tamkajšnjim kulturnim in verskim utripom. Pot je pisano skupino tečajnikov vodila mimo Sovodenj in Rubij na Vrh sv. Mihaela ter v Doberdob, kar je bila lepa priložnost, da so se sproti, ko so se vozili mimo krajev, kjer je med I. svetovno vojno divjala fronta, seznanili s tragičnimi in prelomnimi dogodki med vojno in po njej. Presihajoče Doberdobsko jezero je bilo tokrat polno vode in je

presenetilo tečajnike, ki pa so se kmalu nato ustavili v Štivanu za ogled tamkajšnje stare

cerkve in znamenitih izvirov Timave.

Prispeli so torej na Tržaško in se nato peljali po kraških vaseh do Bazovice in Jezera, kjer so si z razgledne točke ogledali dolino Glinščice in se nato spustili v Boršt, kjer so bili gostje na domu enega izmed letošnjih tečajnikov, se pravi Glavka Petarosa. Po obedu so si ogledali še Ricmanje in tamkajšnje romarsko cerkev ter muzej, izlet pa so zaključili pri spomeniku bazoviškim junakom.

Kot sta ugotavljala voditelja ekscuzije prof. Cvelbar in prof. Peter Vencelj, so taki izleti dragocena izkušnja, ki udeležencem nudi vrsto nepozabnih vtisov in informacij in je zato dragocena dopolnitev za spoznavanje slovenskega narodnega telesa.

Prejeli smo

V Primorskem dnevniku 12. maja je predsednik Zveze borcev NOB in veteranov Mestne občine Koper Ciril Koprivc v protestnem pismu opozoril na protislovenske izpade in grožnje, ki jih doživljamo po vstopu Slovenije v EU. Med drugim je omenil nastop tržaškega neofašističnega poslanca Menie, ki je ob dnevu spomina 10. februarja izjavil, da bi morali na nekdanji okupiranem ozemlju slovenske Primorske kot drugi jezik obvezno uvesti italijanščino.

Na žalost pa o uvajanju italijanščine na slovensko Primorsko ne razmišljajo samo fašisti. Na spletni strani slovenskih občin www.obcine.net v arhivu sporočil za dan 11.3.2004 (vir Mestna občina

Nova Gorica) beremo, da je predsednik Furlanije-Juljske krajine Riccardo Illy na svojem prvem uradnem obisku v Novi Gorici 8. marca, ko se je pogovarjal o oblikovanju skupne evroregije, tudi predlagal, da bi se novogoriška občina lahko simbolično zavzela in uvedla italijanski jezik v osnovne šole in dvojezične table.

V čem se razlikujeta izjavi Menie in Illyja? Predvsem v tem, da se o neofašistični nevarnosti piše in govori, prijazno povabilo demokrata Illyja pa, kolikor vem, ni dobilo nikakršnega odmeva v medijih. Ali ni dosti hujša tista nevarnost, ki je zavita v prijaznost in se o njej nič ne piše in zato ne razmišlja?

Boris Artač

Povejmo na glas

Konec mita o čisti vojni

Objava novic o mučenju iraških ujetnikov s strani ameriških in angleških vojakov nas je globoko pretresla. Radi bi namreč verjeli, da vojna ni tako grozna, kot se bojimo, da je. Radi bi verjeli, da je žrtev malo in da vrhunska vojaška tehnika z milimetrsko natančnostjo ruši nasprotnikove utrdbe, ne pa tudi ljudi v njih. Radi bi verjeli, da je civilnemu prebivalstvu prizaneseno, vsaj ostarelim in otrokom. Radi bi verjeli, da v vojni sicer prihaja do krutosti, če pa se to zgodi, zagotovo ne s strani vojske razvitega sveta. Tako rekoč prepričani smo, da je strašnih stvari sposoben le pripadnik tehnološko manj razvite in preprostejše kulture in civilizacije, kateri še ni bilo dano, da bi v njej zaživela demokracija. In ker bi vse to radi - končno v tej želji ni nič slabega - smo ob prikazovanju mučenja iraških ujetnikov prizadeti, mit o čisti vojni je načet, težko bomo vanj še verjeli. Resnica je, da je vojna po naravi umazana. Tega dejstva se moramo vedno na novo spomniti, dovolj je, če v sebi obudimo tragedije in rane polpretekle zgodovine, ali pa vsaj podobe iz Bosne in Hercegovine ter Kosova. Kjer divja vojna, tam so vsi ogroženi in prestrašeni, ker je za preživetje obupno malo možnosti. In v tem nepretrganem strahu za življenje, v teh pogojih bivanja, ki zagotovo niso nekaj normalnega, se praviloma dogaja tisto najhujše: svojo grozo skuša ogroženi človek uravnotežiti s satanskim zadoščenjem, ki se mu pravi uživanje nad trpljenjem drugega človeka. Znese se nad neoboroženim, otro-

kom, ujetnikom, muke nemočnih bodo vsaj za nekaj trenutkov prevpile notranji strah tistega, ki je postal mučitelj. In ker je temu tako, mučenje Irčanov s strani zahodnih vojakov ni nič presenetljivega. Kjer je vojna, kjer je bila in bo vojna, bo vselej tako, so bila in bodo vselej mučenja in bo razpad človečnosti, na obeh straneh vojskujočih. Osrednji krivec teh grozovitosti je seveda vojna, ki ni čista, ni bila čista in ne bo nikoli čista, to so le naše pobožne želje, zaradi katerih vojno dopuščamo in se ji vse premalo odločno upremo. Najbolj žalostno pri vsej zgodbi pa je, da se pričinja krušiti tudi mit o demokraciji. Demokracija je največ, kar imamo, ponosni smo nanjo, skozi stoletja smo jo ustvarjali, demokracijo kot nekaj najplemenitejšega, kar svet pozna, in za katero želimo, da bi je bili deležni prav vsi, v svojo lastno srečo in v izpolnitev velikega upanja. Demokracija, zaradi katere se nam je zdel vojaški poseg v Irak še smiseln, demokracija kot vrednota, kot vrednost, kot človekova pravica, kot nekaj čistega na vse preveč zamazani zemlji. In sedaj se je pokazalo - kar bi lahko vedeli že prej -, da vendarle nismo povsem drugačni od drugih in da so vse bolj ogrožene prav naše vrednote, vrednote, ki so naš temelj in smisel. Ob tem bi se morali resno zamisliti, sicer bo vojna naše vrednote počasi, a zanesljivo spodkopala, ker je to njen cilj, namreč ustoličenje nasilja in s tem smrtonosnega smisla.

Janez Povše

NOVI GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - Odgovorni urednik Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it

www.noviglas.it

Tisk Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l.,
Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 65 evrov, prioriteta pošta 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

Cena oglasov po dogovoru

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI
in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakona št. 675/96 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebnostne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

To številko smo poslali v tisk v torek, 18. maja, ob 14. uri.

Pogledi in mnenja naših bralcev in naročnikov

Slovenija v Evropi

Silvester Gaberšček,:

Prvi maj 2004 bo ostal zapisan v naši zgodovini kot dan, ko smo bili ponovno in polnopravno sprejeti pod "domačo streho" kot enakopravni člani "evropske družine", za katero so se odločili naši pradedje davnega 743. leta. Letošnji prvi maj ima še drugo pomembno vsebino, tako da bi lahko ponovili za Gregorčičem: "Bog živi vse Sloven(c)e pod streho hiše ene": znova smo skupaj potomci pradedov, ki so krščanstvo sprejeli iz treh pomembnih središč: Ogleja (sv. Pavlin), Solnograda (sv. Modest) in Blatograda (sv. Ciril in Metod); prav krščanstvu namreč gre prvenstvena zasluga, da je na ruševinah antičnega Rima sredi nepregledne množice novih ljudstev in plemen vzniknila tista Evropa, ki jo je navzven posebej ljubil Karel Veliki... Z Evropo nas veže 13-stoletna pestra in pisana zgodovina, ki nas je na tem koščku zemlje med Alpami in Jadranom, Panonijo in Gorjanci, pogosto brusila in bogatila ter oblikovala v prepoznavno kulturno celoto.

Vsi smo pred novimi izzivi. Nova Evropa predvsem od nas pričakuje, da s svojo istovetnostjo smo, to kar smo: da ostanemo zvesti Očetovi Besedi, ki je hkrati tudi naša, kajti le tako bodo naši sinovi v vsej zlahtnosti že razumeli pridigo iz Brižinskih spomenikov: "Ecce bi detd nas ne zegresil..." Evropa potrebuje Dušo, v

kateri odzvanja "Oče naš" tudi po slovensko!

Poljanka Dolhar, Trst:

Priznam, da sem vstop Slovenije v Evropsko unijo spremljala s dvojnimi zadovoljstvom. V prvi vrsti zato, ker je dandanes za majhno državo (in Slovenija je majhna država) veliko bolje biti v EU kot pa zunaj nje, takoj zatem pa zato, ker se mi je zdela, da bi se lahko po 1. maju 2004 tisti vseslovenski občutek manjvrednosti (za katerega lahko mirne duše rečemo, da mu pojem "vseslovenski kulturni prostor" ni tuj, saj ne ločuje med Slovenci v matici in Slovenci v zamejstvu) bistveno zmanjšal. Ko govorim namreč o Evropski uniji, imam v mislih enotno "družino" držav, v kateri uživajo Finska, Nemčija ali Grčija isto spoštovanje. V percepciji marsikoga so sicer Francija, Nemčija in Velika Britanija vredne večjega ugleda, malokdo pa si upa javno ločevati članice Evropske unije med države A in B kategorije. Evropska unija ima, vsaj navzven, samo eno obličje, a v njem se zrcalijo vse njene članice. In ker je Slovenija po novem ena izmed njih, ne bi smel nihče več imeti do nje vzvišenega odnosa, tudi naši italijanski someščani ne. In tako bi lahko tudi naš občutek manjvrednosti začel počasi kopneti...

Priznam, da sem vstop Slovenije v Evropsko unijo spremljala tudi s kančkom bojzani; kaj pa, če bo

Slovenija utonila v evropskem morju? Če bo, tako kot že marsikdaj v svoji kratki zgodovini, pozabila na pokončno držo in iz bojzani, da ne bi bila dovolj "evropska", upognila hrbet? Upam, da je Sloveniji, predvsem pa Slovenkam in Slovencem jasno, da pojem "evropski" ne izključuje pojma "slovenski" in da je, vsaj po mojem mnenju, zmagovita pot samo v enakovrednem sobivanju obeh pojmov. Vse ostalo se mi zdi že bolj podobno porazu.

Nerada priznam, da se mi med sprehodom po tržaških ulicah zdi, da je vse zgoraj povedano le kup praznih besed. Ulice (tudi mojega) mesta so preplavili z italijanskimi trobojnicami, dobesedno vse so ovili v zeleno-beloderdeče zastave, o Evropi pa ne duha ne sluha. Nikjer modrega neba z rumenimi zvezdicami, nikjer najmanjšega znaka, ki bi spominjal na komaj minuli 1. maj, na Slovenijo, ki je tu, deset kilometrov od Trga Unità'. Nič. Trst zna, očitno tudi po naši "zasluzgi", praznovati samo shod alpincev...

Štefan Pahor, Trst:

Zelo samo dejstvo, da vlada med državami Evropske skupnosti več kot pol stoletja miru, nas mora prepričati, da je ideja o združenju Evrope in o sodelovanju evropskih narodov izredna. Trud in volja, ki sta jih evropski voditelji vložili v ta

načrt, sta znamenje nove vizije za kulturno, socialno, politično in ekonomsko bodočnost nas vseh. Ko sem nekoč potoval z avtom iz Trsta na Nizozemsko, sem se najboljše zavedal, kaj zares pomeni združena Evropa. Občutek prostosti, svobode, spoznavanje, da ni meja, ki bi te zaustavljale, kjer bi te sumljivo pregledovali, je bil enkrat. Postal sem Evropejec, Slovenec v skupnosti, brat drugim evropskim narodom. Po tako krvavem stoletju, kakršno je bilo dvajseto, smo se morda le zavedali, da Evropa ne more prenesti še ene take katastrofe. Sovraštva, s katerimi so bili prežeti evropski narodi skozi stoletja, bodo končno v evropski skupnosti usahnili. Nočem izpasti kot pretirani romantik, takega sožitja seveda nisimo še dosegli. Tako imenovanih "evroskeptikov" je po Evropi še veliko tudi med politiki, ki zasedajo visoka mesta. Marsikdo skuša na vse načine oživiti stare spore in nacionalizme, poglejmo samo na zadnje dogodke, ki so se pripetili v Trstu in Gorici. Marsikdo je še vedno vezan na ideal države, ki izvira iz 19. stoletja, ko mu več pomeni zastava kot pa sodelovanje in sožitje med dvema narodom, ko mu več pomeni shod vojakov kot pa rast dveh kultur v medsebojnem spoštovanju, ko mu več pomeni preteklost kot pa bodočnost. Takih oseb nova Evropa ne potrebuje. Evropa pa ni še tako močna, da bi se teh "sovražnikov" z lahkoto otresla. Določeni nacionalistični občutki so še vedno prisotni in tlijo pod pepelom preteklih vojn. Vstop novih držav v Evropsko skupnost je zelo močan znak, da hoče Evropa premostiti še te zadnje odpore. Brez vzhodnih držav, ki so pravkar vstopile, bi bil mozaik

Evrope še zelo nepopoln. Končno je zdaj Evropa res dobila svoj pravi obraz. Za nas zamejce pa resnično upam, da bomo kmalu pozabili na ta danes že nesmiselni izraz "zamejstvo". Upam, da bomo kmalu samo Slovenci.

Igor Gregori, Trst:

"Srečna ti, Evropa!" se je glasilo SMS, ki sem ga takoj po polnoči na 1. maj poslal slovenski znanki, ko sem pod rahlim, a vsiljivim dežjem stal pred Svetogorsko postajo. Njen odgovor se je glasilo: "Srečno novo leto tudi tebi!" Verjetno so bile te besede le hecen posmeh situaciji večera, objektivno vzeta pa je lahko ta stavček izzvenel kot resen oprilek na novo obdobje, ki se za našo matično državo skupno z drugimi devetimi pričena na trgu, ki je bil nekoč simbol berlinske situacije v miniaturni, danes pa znak novega sobivanja, ki lahko meje preseže, podobno kot Vecchietov krožni mozaik, ki leži točno razpolovljen med Italijo in Slovenijo. Spomin na ta večer ni vezan toliko na prisotnost visokih gostov

oziroma polemiko o odsotnosti italijanske vlade (podtajnik Antonione je bil videti kot vsiljen govornik), na posege državnikov, ki so bili, kot se za tako priložnost spodobi, prežeti z retoričnim navdihom, ali na mojo prvo zanimivo izkušnjo v stiku s starejšimi in izkušenimi kolegi v okviru novinarskega press centra; najbolj se mi bo prvomajsko jutro 2004 zatisnilo v spomin zaradi spoznanja ali, bolje, upanja. To je vezano na simboliko zastav, ki so v tisti deževnati noči vihrale. Pred postajo sta do pred polnočjo stali le slovenska in italijanska zastava druga ob drugi, podobno kot stojimo desetletja drug ob drugem mi in naši sosede, ki si včasih nočemo zreti v oči. Šele ko je ob novi skupni himni *Oda radosti* zavihetela še evropska zastava, sta prejšnji dve zadobili drugačen pomen, kot da bi bil nov dialog možen le v okviru širšega okrilja Evropske unije. Podčrtujem: ne skupni jezik, a vsaj bolj spoštljive besede drug do drugega. Sedaj pa je na vrsti še schengenska dokončna odprava meja!

Dve volilni preizkušnji nas čakata v mesecu juniju, in sicer obnova Evropskega parlamenta ter upravne volitve v slovenskih občinah na Goriškem in Tržaškem. Volilci se bodo lahko podali na volišča bodisi v soboto, 12., kot v nedeljo, 13. junija. Stranka Slovenske skupnosti bo na obeh volilnih preizkušnjah sodelovala s svojimi kandidati, svojim programom in s svojim simbolom.

EVROPSKE VOLITVE

Leta 2004 je SSK podpisala volilno povezavo z narodno stranko nemške manjšine Südtiroler Volkspartei in tako utrdila sodelovanje s sestrsko manjšino. Pogovori so potekali v Bocnu z najvišjimi predstavniki strank obeh narodnih skupnosti, nakar je sledil podpis volilne povezave in podpora zavezništvu samega Francesca Rutellija. Nosilec liste SVP bo dosedanji evropski poslanec nemške manjšine Michl Ebner, ki bo skoraj gotovo potrjen na svojem mestu, SSK pa se bo na drugem mestu na volilni listi predstavila s svojim kandidatom in deželnim predsednikom stranke DRAGOM ŠTOKO, ki ga je na pobudo deželnega tajništva na zasedanju 5. maja potrdil deželni svet stranke.

SVP je ponovno pokazala veliko naklonjenost do slovenske manjšine in do stranke lipove vejice ter potrdila politično in volilno navezo s SSK, kot se je to zgodilo že pred petimi leti.

Zavezništvo s SVP predstavlja ne le politično zavezništvo, temveč tudi vsakodnevno navezo, s tem da bo referent SSK v stalnem stiku z evropskim poslancem SVP. To bo omogočilo neposredno vez z evropskim parlamentom, ki bo v naslednjem mandatu odigral zelo pomembno vlogo.

KAKO VOLIMO:

Na volilnici poiščemo volilni znak SVP (planiko), ga PREKRIŽAMO IN OB NJEM NAPIŠEMO IME NAŠEGA KANDIDATA: ŠTOKA PREFERENCE SO BISTVENE!!! POTREBUJEMO GLAS ZA DRAGA ŠTOKO, da bo naš kandidat močnejši!!!

UPRAVNE VOLITVE NA GORIŠKEM

Na Goriškem bomo med drugimi obnovili tudi tri slovenske uprave. Temeljno vlogo so pri pogajanjih in pri izbiri kandidatov odigrale sekcije stranke SSK na terenu, saj prihajajo kandidati iz teh vrst, za kar je bila vloga pokrajinskega tajništva koordinacija dejavnosti in pogajanj.

Na Goriškem se SSK predstavlja povsod s svojim simbolom, vendar s nekaterimi razlikami: v Sovodnjah in v Doberdolu bo prišlo do volilnih povezav z drugim gibanjem, vendar s skupno listo kandidatov za občinski svet in skupnim županskim kandidatom, medtem ko se slovenska stranka v Števerjanu predstavlja samostojno s svojim županskim kandidatom, listo za občinski svet in seveda simbolom. Volilni programi, ki so nastali v treh slovenskih občinah, potrjujejo prizadevanja in delo, ki so ga v zadnjem petletju pokazali predstavniki SSK v omenjenih občinah. Nobene novosti torej, le nadaljevanje dela v prid slovenski narodni skupnosti in potrebam domačega prebivalstva.

Volilne povezave, do katerih je prišlo v Sovodnjah in v Doberdolu, so sad odprtega dialoga, ki bogati celotno skupnost; niso torej izraz ideološke spojitve, temveč želje obeh političnih skupin, da vložita svoje energije v skupen projekt kvalitetnega upravljanja.

ŠTEVERJAN - HADRIJAN CORSI

V občini Števerjan ne bo prišlo do nobene novosti. Domača sekcija SSK se je namreč odločila, da bo v briški občini ponovno kandidiral dosedanji župan HADRIJAN CORSI in nadaljeval z odličnim delom, ki ga je doslej opravljal bodisi v upravljanju briške krajevne skupnosti kot v novonastalem briško-beneškem goriškem okolišju. SSK se bo v briški občini predstavila samostojno s svojim znakom in svojo listo kandidatov za občinski svet, tudi volilni program pa bo pomenil nadaljevanje in nadgrajevanje dosedanjega dela.

SOVODNJE OB SOČI - JULIJAN ČAUDEK

Sovodnjska sekcija SSK se je odločila, da bo na upravnih volitvah nastopila v volilni koaliciji z občansko listo Skupaj za Sovodnje, s katero je v zadnjem petletju sodelovala in skupaj vodila opozicijo. Gre za nov primer povezave v okviru levosredinskih sil, skupni županski kandidat pa bo JULIJAN ČAUDEK, ki je predsednik sekcije SSK za Sovodnje, v zadnjih mesecih pa se je posebno izkazal v boju za zaprtje goriškega upepeljevalnika. Julijana Čaudka bo podprla torej koalicija Združeni-Uniti s skupno listo kandidatov za občinski svet, nastopila pa bo s skupnim znakom, ki bo vseboval lipovo vejico SSK in simbol gibanja Skupaj za Sovodnje.

DOBERDOB - IVAN ČERNIC

Doberdobska sekcija SSK se je odločila, da bo kandidat za župansko mesto v kraški občini iz vrst SSK, in sicer njen opozicijski svetovalec v zadnjem mandatu IVAN ČERNIC.

Tudi v tem primeru bo kandidata za župana podpirala skupna lista, ki jo bosta sestavljali SSK in doberdobska leva politična grupacija Nova obzorja; novo zavezništvo se predstavlja z imenom Skupaj za bodočnost - Insieme per il futuro ter s skupnim znakom, ki vsebuje v osrednjem delu hrastov list z dvema želodoma in imenom liste in pod njim simbola SSK, t.j. lipovo vejico in gibanja Nova obzorja t.j. kraški portal.

Doberdobsko zavezništvo sloni na skupnem volilnem programu, ki je nastal iz potrebe po alternativnem in prenovljenem upravljanju v doberdobski občini. Tudi tam je namreč velika želja, da po toliko letih vedno enih in istih upraviteljev nove in predvsem bolj slovenske sile vzamejo v roke bodočnost Doberdoba, Jamelj in Dola.

KAKO VOLIMO:

Prekrižamo ime kandidata za župana ali simbol liste in ob njem napišemo preferenco za enega od kandidatov, ki so prisotni na listi, ki ga podpirajo. Lahko se tudi odločimo, da napišemo le preferenco za občinskega svetovalca, saj bo glas avtomatično prešel tudi na županskega kandidata. Preference so pomembne, saj bo njih število odločalo o tem, kdo bo sedel v novoizvoljenem občinskem svetu.

Kanonizacija: šest novih svetnikov Petdeset tisoč oseb ob prazničnem slavlju na Trgu sv. Petra

Sveta Gianna, zgled "ljubezni do konca"

V torek, 18. maja, je sv. oče Janez Pavel II. praznoval 84. rojstni dan. Tudi mi mu prav iskreno čestitamo in zagotavljamo našo molitev, da bi še naprej vodil Petrovo barko, kot to dela več kot 25 let. Prav lepo je videti, da kljub častitljivi starosti in boleznim odgovorno in krepko opravlja svoje naloge. Prejšnjo nedeljo, 16. t.m., je namreč zdržal dve uri in pol dolgo ter zahtevno kanonizacijo; pri tem je bral in pel v šestih jezikih, obhajal, pozdravljal zastopnike oblasti in druge goste, objemal in poljubljal otroke. Čast oltarja je namreč podelil šestim novim svetnikom, štirim italijanskim, enemu španskemu in enemu libanonskemu. Skupno s temi je doslej razglasil 482 svetnikov in 1337 blaženih. Novi svetniki imajo današnjemu človeku marsikaj povedati o skrbi za najrevnejše ter o obrambi življenja in družine. Kar 30.000 od 50.000 prisotnih na Trgu sv. Petra je prišlo za sv. don Luigija Oriona (1872-1940), piemontskega duhovnika, ustanovitelja duhovniškega reda in t.i. malega Cottolenga. Sveti oče je o njem spregovoril kot o "človeku, ki se je v polnosti posvetil Kristusu in

Njegovemu kraljestvu," saj ga "fizično in moralno trpljenje, napori, težave, nerazumevanje in nobena druga ovira" niso mogli odvračati od dela in pomoči najbolj potrebnih. O Hanibalu Mariji iz Francije (1851-1927), sicilskem duhovniku, ustanovitelju Hčera Božje gorečnosti in t.i. rogazionistov (reda, ki ima opravka z duhovniškimi poklici) je papež povedal, da gre za svetnika, "ki ima duh po kruhu", saj si je veliko prizadeval v pomoči revnih in v skrbi za to, da bi imeli hrano. Po njegovi zaslugi so nastale tudi številne sirotišnice in druge pobude v prid zadnjih.

Druge svetnice je Costanza Cerioli vd. Busecchi Tassis (1816-1865). Po moževi smrti je stopila v samostan, se preimenovala v Paole Elisabetto in ustanovila dve redovniški družbi, ki sta se posvečali sirotam ter vzgoji otrok. Sv. oče Wojtyła je o njej povedal, da "je pokazala, kako družine ostajajo trdne, če sorodstvene zveze slo-

nijo na skupnih verskih vrednotah in krščanski kulturi". Španski svetnik Josep Manyanet y Vives (1833-1901), ustanovitelj Sinov in Hčera svete Družine, lahko postane po papeževem mnenju drug svetel vzor družinskega življenja. Maronitski redovnik libanonskega rodu Nimatullah Kassab Al

Hardini (1808-1858) pa govori o tem, da je "Božja ljubezen edini pravi vir veselja". Vse življenje je učil, vezal knjige, pomagal revnim in se posvečal molitvi; s svojim svetniškim življenjem je privlačeval tudi muslimane.

Ob zadnji kanonizaciji pa vsi mediji posvečajo največ pozornosti ženski, ki velja za prvo poročeno svetnico moderne dobe. Gianna Beretta Molla (1922-1962), prva milanska svetnica po sv. Karlu, po poklicu pediater, je med četrto nosečnostjo izvedela, da ima neozdravljivo bolezen na maternici. Odločno je zavrnila operacijski poseg, ki bi jo rešil, in se zavestno, z lucidnostjo zdravnika, odločila, da nadaljuje nosečnost; njena edina skrb je bil otrok, ki ga je nosila pod srcem. Ob nedeljskem slavlju so bili na Trgu sv. Petra prisotni, poleg njenega 92-letnega moža, tudi njeni otroci.

DD

Posvet Oreste Benzi poziva družine naše dežele

Družine, združite se!

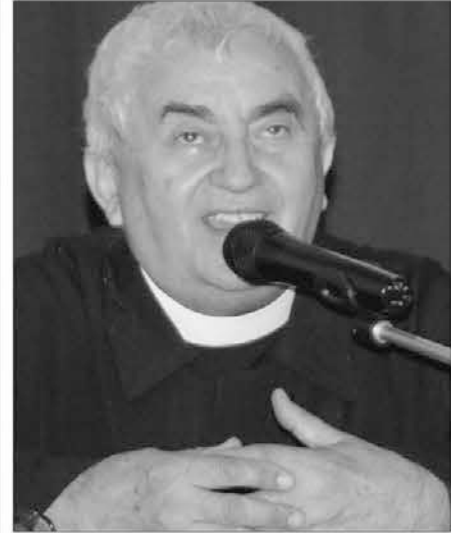

Foto DPD

Don Oreste Benzi je eden tistih duhovnikov, ki vse svoje življenje z ljubeznijo posvečajo t.i. zadnjim. Rodil se je leta 1925 kot sedmi od devetih otrok v revni delavski družini v Riminiju. Z 12 leti je stopil v semenišče in po posvečenju kmalu začel delati z mladimi. Leta 1968 je ustanovil združenje-skupnost Papa Giovanni XXIII., pravi "imperij dobrote", katerega člani delijo življenje z najrevnejšimi in zapostavljenimi, saj jim je prvo vodilo "hoditi za Kristusom, ki je reven in drugim služabnik". Razvil se je živ organizem, danes prisoten v Italiji, Albaniji, Avstraliji, Bangladešu, Boliviji, Braziliji, Čileju, Hrvaški, Indiji, Keniji, Moldaviji, Romuniji, Rusiji, San Marinu, Sierri Leone, Šri Lanki, Tanzaniji, Venezueli in Zambiji. Po teh deželah je prisotnih več kot 200 "odprtih" družin, ki gostijo prizadete, zasvojene, mentalne bolnike in mladoletnike s težavami, pa še več domov molitve, več kot 60 zadrug in drugih oblik solidarnosti. Člani skupnosti skušajo z načrtnim in vztrajnim delom izkoreniniti vzroke družbenih krivic na vseh nivojih, tudi s civilnimi pobudami. Sam don Oreste je bil konec aprila v Strasbourgu, kjer je spregovoril proti spolnemu izkoriščanju otrok in žensk (v Evropi je 500.000 prostitutk!); občasno se srečuje z italijanskimi ministri in nikdar nima "dlak na jeziku".

Prejšnjo nedeljo, 16. t.m., je bil gost posveta Družine, združite se! v kraju Villalta di Fagagna v Furlaniji, ki ga je organizirala bratska skupnost Emet. Nekaj misli o vrednosti in vrednotah sodobne družine ter o poskusih "zaveze družin" so povedali občinski in pokrajinski odbornik, generalni vikar videm-

ške nadškofije in duhovni vodja omenjene skupnosti. S svojimi preprostimi in razorožujočimi besedami pa je don Oreste prinesel ganljivo in obenem spodbudno življenjsko pričevanje človeka, ki živi ramo ob rami z zasvojenimi mladimi, z umirajočimi, s prostitutkami in drugimi od družbe zavrnjenimi osebami. V vsakomer išče Kristusovo obličje. In ga tudi najde! Govoril je o razumu srca ("Spoznamo lah-

ko samo to, kar ljubimo... Če ne ljubimo, poslušamo; če ljubimo, slišimo..."), o zakramentih ("Kristus v eharistiji obnavlja našo mladost"), o drogah ("Ni vera opij ljudstva, ampak opij vera ljudstev, saj v znamenju vere rešujemo zasvojenca od mamil, ki polnijo luknje v duši..."), o skrivnosti zakonske ljubezni ("Duhovna ljubezen edina združuje in nikdar ne mine; to iščejo otroci v starših..."), o svojih obiskih v diskotekah ("Mladi me konec koncev vedno sprašujejo, od kod prihajamo in kam gremo, zakaj obstajamo in zakaj umi-

"Ste kdaj držali v naročju devetletnega otroka, bolnega z aidsom? V njegovih očeh sem videl Boga... Hočete priti z mano na Kitajsko? Dal vam bom 10-12 prizadetih otrok. Boste videli, je zelo lepo...

ramo"), o starševstvu ("Vsakdo je lahko oče ali mati; eno je roditi fizično, drugo je ponovno roditi nekoga v ljubezni"), o pomenu odnosov ("Kjer ni odnosa, ni ozdravljenja"), o dedih ("Prizadeti so v zavodih, ostareli v hiralnicah, mentalni bolniki spet po svoje; mi vse skupaj zbiramo v družinah, kot nekaj. Dedek je čudovito bogastvo!") itd. Kot apostol razdajajoče se neskončne ljubezni don Oreste "zasleduje" svoje ljube prijatelje po vsem svetu, saj pravi: "Človek beži pred vsem, razen pred ljubeznijo..."

Danijel Devetak

Mednarodni raziskovalni načrt / Posvet v Gorici

Vloga Frintaneuma v škofijah nekdanje monarhije

V soboto, 15. maja, je v dvorani škofov na sedežu nadškofijskega ordinariata potekal mednarodni študijski seminar na temo *Frintaneum in primorske škofije*. Gre za prvo pomembnega zgodovinskega projekta v režiji Goriškega inštituta za družbeno in versko zgodovino, ki želi poglobiti in osvetliti vlogo ter delovanje dunajske vzgojne ustanove Institutum sublimioris educationis presbyterorum ad sanctum Augustinum, poznane pod imenom Augustineum ali Frintaneum (po imenu ustanovitelja Jakoba Frinta). Inštitut je od leta 1817 do 1918 zbiral in oblikoval izbrane in obetavne člane cerkvene elite avstro-ogrškega cesarstva.

Raziskovalno delo je strokovni mednarodni odbor začel pred dvema letoma; odbor vodi prof. Karl Heinz Frankl, ki poučuje na teološki fakulteti dunajske uni-

Foto JMP

verz, sestavljajo ga še prof. Peter Tropper (Gradec), prof. France Martin Dolinar (Ljubljana), prof. Josef Gelmi (Brixen) in prof. Luigi Tavano (Gorica). Strokovnjaki raziskujejo prav področje nekdanjih goriške in

solnograške metropolije. Goriški nadškof je namreč vodil ilirsko cerkveno provinco, ki so jo sestavljale škofije Trst-Koper, Poreč-Pulj, Ljubljana in Krk. Pod provinco salzburške nadškofije pa so bile škofije

Brixen, Trento, Gurk-Celovec, Seckau-Gradec in Levant-Maribor. Na omenjenih področjih so se pletli (in se še pletejo) različni jeziki in kulture. Goriški inštitut se je prvič lotil tako široko zasnovanega raziskovanja na podlagi biografskih podatkov mladih cerkvenih mož, ki so izhajali iz omenjenih metropolij.

V soboto se je na celodnevem študijskem posvetu zbralo veliko raziskovalcev zgodovine iz naše dežele, Slovenije in Avstrije, ki jih je uvodoma pozdravil goriški nadškof msgr. Dino De Antoni. V svojem nagovoru je podčrtal predvsem pomenu raziskovanja tako pomembne ustanove, kot je bil Frintaneum. Prof. Luigi Tavano se je v svojem eseju zaustavil pri pomenu goriškega inštituta pri formaciji mladih, saj so iz te ustanove prihajali škofje, politiki, duhovniki in književniki.

Na posvetu so predstavili 198 doslej že napisanih življenjepisov ljudi, ki so obiskovali Frintaneum, in prav poglavljen študij teh bo lahko pokazal, kakšen vpliv so imeli na življenje tedanje družbe, Cerkev in kulture.

GOSPODOV VNEBOHOD

Apd 1, 1-11; Ps 47; Heb 9, 24-28; 10, 19-23; Lk 24, 46-53

Gospodov vnebohod obhajamo 40. dan po njegovem vstajenju. Toda pri nas so ga prenesli na nedeljo.

Tri dni pred vnebohodom imamo prošnje dneve. Pri nas so v sredo, četrtek in petek. Kjer se držijo tega praznika na 40. dan po vstajenju, na četrtek, pa so prošnji dnevi v ponedeljek, torek in sredo.

Tedaj nam Cerkev poglobi zavest čudovite bližine vseh svetnikov, ko namreč smemo kot en sam zbor po celem svetu prositi litanijsko najbolj znane prijatelje, ki so priprošnjiki pred Božjim prestolom, zlasti za to, da bi bili vredni blažene večnosti.

Potujemo namreč skozi solzno dolino, ki je polna krvi in vsega hudega. Po priprošnji svetnikov pa nas ima Bog za vredne, da spreminjamo ta svet v bolj Božjega in zato v bolj človeškega. Kajti zaupana nam je zgodovina odrešenja, ja, sam Odrešenik Jezus.

Sodeč po evangelistu Luku, je bil Gospodov vnebohod na Veliko noč (Lk 24, 51). Vstajenje v vnebohodu sta tako rekoč eno in isto. Jezus je pri Očetu, poveličan torej takoj po smrti. Toda dokončno je zaključil svojo vidno zgodovino na tem svetu 40. dan po vstajenju. Moral je namreč še utrditi apostole v veri v Božje kraljestvo. Zato se jim je prikazoval še 40 dni po vstajenju (Apd 1, 3). Uvajal jih je v poslanstvo, v misijon, ki ga ima Cerkev, skupnost verujočih, po Jezusovem vnebohodu.

Apostoli morajo biti priče celotne Jezusove zgodovine, ki se je zaključila z vstajenjem in življenjem. Mesto Juda Iskarijota, ki je bil odpadel iz kroga dvanajstih apostolov, mora zasedi kdo drug. In kakor je bil Jezus napovedal Judovo izdajstvo, tako zdaj, po vnebohodu pa jasno pokaže, kdo ga bo nasledil (Apd 1, 22-26).

Misijon Cerkev, ki se začne, imenujemo tudi pričevanje. Jezus govori apostolom in drugim, ki so hodili za njim, da bodo priče njegovega vstajenja. Čeprav nihče ni videl Jezusa vstati od mrtvih, a so ga videli in izkusili živega. Podobno ni nihče videl stvarjenja prvega človeka. Tudi nastanek člo-

veka v materinem telesu je ena sama skrivnost in slava Boga, ki se bo dal spoznati iz oči v oči šele v večnosti (1 Kor 2, 9). "Blagor tistim, ki niso videli, pa so začeli verovati", je dejal Jezus apostolom, še posebej Tomažu (Jn 20, 29). Govori pa tudi nam vsem, zato ker želi, da ustvarjamo skupnost, edinost sredi razdvojenega sveta, kar se seveda zdi človeku nekaj nemogočega. Saj naletimo povsod na babilonske zmešnjave, na zidove, ki ločujejo, na suvereno samoljubje.

Toda vera v Boga, ki oživlja mrtve (1 Kor 15, 34; Heb 11, 19), spreminja že 2000 let ta naš svet in nas krepeča za ljubezen celo do sovražnikov (Mt 5, 44). Saj verujemo v moč ljubezni v Jezusu, ki je že v temeljih uničil hudobijo po križu in vstajenju.

To moč je Jezus obljubil apostolom pri misijonskem delovanju, pri pričevanju. Imenuje se Sveti Duh (Apd 1, 5.8; Lk 24, 49). To pa nima nič skupnega s svetim kraljevanjem, prej s trpljenjem, a tudi s sodbo, ko bo Jezus prišel soditi žive in mrtve (Apd 1, 11; Mt 25, 31; Heb 9, 27).

Vsekakor je Bog vse položil pod Jezusove noge. V starih časih so premagane sovraž-

nike, tudi kralje, ponižali do podnožja zmagovalcev. Ti so jim stopili na glavo in tilnik ter na hrbet. Ponekod so morali premaganci stopati sklonjeni sredi špalirjev vojakov, ki so držali nizko svoje sulice, tako da so morali ujetniki upogniti svoje telo pred zmagovitim nasprotnikom. Podobno so Božji sovražniki, zadnji med njimi smrt (1 Kor 15, 27), premagani in uničeni. Jezusovo vstajenje je dalo apostolom zagotovilo končne zmage pri oznanjevanju. Saj je Jezus že premagal svet (Jn 16, 33), čeprav hudobija še nekaj časa juriša. A Jezus slovesno izjavlja, da mu je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji (Mt 28, 18). Naj se torej verni ne bojijo, saj bo z njimi vse dni, tako tudi z nami, do konca sveta (Mt 28, 20). Prisoten bo na drug način, t.j. v Duhu in po njem. Dopolnil bo skrivnost, do vekomaj skrito v Bogu (Kol 2, 2).

Po vnebohodu je Jezus pred obličjem Očeta in prosi za nas (Heb 9, 24). Bližajmo se torej z zaupanjem prestolu milosti, da bomo dosegli usmiljenje in našli milost, "ki nam bo v pravem trenutku pomagala" (Heb 4, 16). Prosimo: "Pridi, Gospod Jezus!" (Raz 22, 20).

Škedenj pri Trstu Petdesetletnica domačega zbora zaživela v znamenju veselja in družabnosti

Petje: velika šola življenja

Foto Kroma

Nedelja, 16. t.m., v Škedenju ni bila samo v znamenju alpincev, čeprav so bili tudi tu prisotni, bila je predvsem v znamenju domačega praznika, jubileja škedenjskega mešanega zbora, ki je obhajal 50-letnico delovanja. Škedenj ima sicer ugledno in dolgo zborovsko tradicijo. Na začetku februarja 1954 pa je kaplan Dušan Jakomin, ki je prišel v faro le nekaj mesecev pred tem, zbral skupino deklet in ustanovil ženski zbor. Kmalu so se jim pridružili še fantje, tako da je zbor dve leti kasneje že pel v mešanem sestavu. Zbor od tedaj neprekinjeno deluje in v duhu najzlahnejše

tradicije sodeluje v cerkvi pri verskih obredih, istočasno pa goji tudi narodno pesem. Kot vsak živ organizem tudi ta zbor doživlja boljše in slabše čase, a trenutno, ko smo ga poslušali na reviji Primoska poje in na nedeljskem nastopu v Škedenju, pa lahko rečemo, da je Iztoku Cergolu, ki zbor vodi, uspelo dobro pripraviti pevce, tako da so premišljeno in doživeto zapeli svoj program. Sama prireditev je bila na trgu pred Domom Jakoba Ukmarja, kjer je g. Dušan Jakomin pripravil tudi zanimivo razstavo fotografij, notnega gradiva in drugih dokumentov, ki govorijo o 50-letnem delovanju

zbora. Med drugim velja opozoriti na 22 števil glasila Slavček, ki ga je škedenjski zbor izdajal v ciklostirilani obliki in ki priča ne le o delovanju, ampak tudi o vedno aktualnih vsebinskih vprašanjih, ki so zaposlovale pevce in njihovega dirigenta. Pričevanja ustanovitelja g. Jakomina in pevk Zorke Albrecht, Mariuče Cetin in Mirande Zafred, ki jih je zbrala in prebrala slednja, ter spomini Alojza Debelisa, Graziana Jelenicha in Eda Cetina, so potrdila, kar vsi pevci vejo, da je sodelovanje v zboru, kjer pevce ob veselju do petja povezuje še iskreno prijateljstvo, izredna osebna obogatitev za

vsakogar, velika šola življenja in dragocena opora župnijski skupnosti v vseh smislih, tako na verskem kot tudi na narodnem področju. Omenjenim pevkam in pevcem je na nedeljski slovesnosti Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta podelila posebno priznanja za 50-letno delovanje, posebno priznanje pa je bilo dodeljeno gospe Mariji Vidic, ki je že 80 let cerkvena pevka in je to tudi potrdila prav na koncu svečanosti, ko je skupaj z zborom zapela znano Hladnikovo pesem Marija skoz življenje. S šopkom jim je bil dodeljen ročno naslikan jubilejni krožnik, ki jih je za vsakega posebej izdelala gospa Anica Pahor. Jubilatantom so nato čestitali domači ŽPZ Ivan Grbec, SKD Mačkolje, Fantje izpod Grmade, Šentjakobsko kulturno društvo in cerkevni zbor, Združeni odbor za spomenik padlim ob Sv. Ane, Kolonkova in Škedenja, Krožek Jure Canciani in še nekateri Škedenjci, pisno pa domači župnik, CPZ Sv. Jerznej z Opčin in CPZ iz Rojana. Na samem prazniku pa je nastopil še MePZ Brnistra od Sv. Antona pri Koprju. Doživeto slovesnost je zaključil združeni zbor s ponarodelo Sem pevec in Premrlovo Zdravljico. Bilo je lepo in doživeto tudi po prireditvi, ko so se ljudje zadržali na prazniku, se pogovarjali in obujali spomine.

Kratke

Medškofijsko romanje na Sveto Goro

Tradicionalno romanje goriške nadškofije in kopske škofije na Sveto Goro bo v nedeljo, 23. maja. Evharistično slavje italijanskih, slovenskih in furlanskih vernikov pod geslom "Maria, naša upanje - Maria, upanje naša" se bo v svetogorski baziliki začelo ob 16. uri. Tako goriški nadškof msgr. Dino De Antoni kot kopski škof msgr. Metod Pirih se zavedata izjemnega pomena tega vsakoletnega romanja k Materi Božji na Sveto Goro, ki je romarsko središče treh narodov Goriške in tudi širšega območja. Oba dušna pastirja goriške in kopske škofije sta že večkrat v svojih nagovornih poudarila veliko vlogo, ki jo ima svetogorsko svetišče pri povezovanju narodov, ki živijo na Goriškem in drugod vzdolž italijansko-slovenske meje z ramo ob rami. Prav tako smo pred kratkim tudi ponovno slišali besede svetega očeta Janeza Pavla II., da nova Evropa ne more biti samo združba gospodarskih, kulturnih in drugih interesov, ampak mora sloneti na krščanskih temeljih. Kopska škofija in goriška nadškofija sta naslednici slovi-te krajevne Cerkve iz Ogleja, iz katere smo tudi Slovenci prejeli veselo novico Kristusovega nauka. Prav zato je še kako pomembno, da verniki vseh treh obmejnih narodov tudi v prihodnje tesno sodelujemo, in to tudi na pastoralnem področju. Oglej nas je učil, naj molimo Boga v svojem jeziku. V tem duhu bo tudi maša na Sveti Gori, saj bo v štirih jezikih.

Binkoštno bdenje "Skupaj bi radi videli Jezusa"

V soboto, 29. maja, bo na Kostanjevici pri Gorici binkoštno bdenje, ki ga prireja nadškofijska mladinska pastoralna. Ob 18.15 sprejem v nadškofijskem dvorišču v Gorici (v primeru slabega vremena v avditoriju Fogar). Ob 18.30 večglasni razgovor, koreografija. Ob 20. uri potovanje na Kostanjevico. Ob 21. uri bogoslužno slavje, ki ga bo vodil msgr. De Antoni.

Romanje treh svetišč

Stara Gora, Marijino Celje in Sveta Gora so tri poznana svetišča, ki jih romarji redno obiskujejo. Med seboj so povezana s starodavno potjo in sestavljajo neverjeten trikotnik cerkva, posvečenih Mariji. Romarji iz naših krajev so od nekdaj obiskovali ta svetišča. Čezmejno društvo M.O.S.T. si je v sodelovanju z goriško pokrajinsko upravo zamislilo Romanje treh svetišč, ki bo 22. in 23. maja letos potekalo peš in v spremstvu g. Vojka Makuca iz Štavnara. Romarji bodo imeli na razpolago avtobus, ki bo odpeljal iz Solkana (odhod ob 12. uri s parkirišča pri mostu čez Sočo) na Staro Goro. Po blagoslovu simbola romanja in krajši malici se bo ob 13.30 pričelo pravo romanje proti Ligu nad Kanalom. Prihod v Marijino Celje je predviden ob 19. uri, kjer se bo dan sklenil iz bogoslužjem in domačo večerjo. Naslednji dan bo odhod na romarsko pot ob 8.30 na Sveto Goro, kjer se bo romanje zaključilo s slavnostno mašo ob 16. uri. Bogoslužje bosta vodila goriški nadškof msgr. Dino de Antoni in kopski škof msgr. Metod Pirih. Za informacije in vpisovanje pokličite v popoldanskih urah na tel. št. Kazimirja Černica 0481 809377.

Slovesnost sv. birme v Gabrjah ob Vipavi

Goriški nadškof Dino De Antoni potrdil petnajst mladih v veri

V nedeljo, 9. maja, se je v Gabrjah po dolgi pripravi predstavilo nadškofu 15 mladih, da bi jih potrdil v veri. Od teh je 5 deklet in 10 fantov. Nekateri so naleteli na velike težave verovanja v sodobnem svetu. Zato so skušali z novimi prijemi približati vero, ki naj bi nagovorila mladega človeka. Tisti pa, ki so sodelovali pri pripravi, so bili v oporo ostalim, kar se je pokazalo pri birmanskem bogoslužju. To je hotelo poudariti delovanje Sv. Duha, saj se je kdo zavzel za sošolca, ki je prišel po dar Sv. Duha po težki prometni nesreči, kljub temu da je dolgo ležal v bolnišnici in nato doma ter zopet v bolnišnici z visoko vročino po operaciji, do nekaj dni pred birmo. V prihodnje bo treba zastaviti vse sile v odgovorno sodelovanje. Zlasti starši naj bi prosili za vero otrok, ki naj bi jo gojili v

družini in pri rednem nedeljskem bogoslužju. Lep, dobro pripravljen obred je dal ton praznovanju. Tudi slavalok z napisom "Pozdravljen, Nadpastir", ki so ga postavili Branko, Piero in Claudio ob pomoči svojih otrok, je opozoril na prihod birmovalca, nadškofa msgr. Dina De Antonija. Mladod dekle, gdč. Monika, je gosta pozdravila pri slavaloku. Ob vstopu v cerkev mu je zapel MePZ Rupa-Peč. Sledil je še pozdrav župnika, ki je obenem pozdravil vse navzoče in jih povabil k sodelovanju pri sv. daritvi. Po evangeliju je katehistinja, ga. Verena, predstavila nadškofu vseh 15 mladih kristjanov za birmo. Njena je teža priprave. G. Marjan je nato pospremil nadškofa za birmanje najprej Julijana, ki se je najbolje pripravil z zgledno potrpežljivostjo in pogumom. Prepletanje petja

MePZ Rupa-Peč ter cerkvenega PZ Vrha sv. Mihaela s štirimi kitaristi je ustvarilo resno in obenem sproščeno ter slovesno razpoloženje. Tako da so se vsi prisotni živeli v edinstveno delovanje najdražjega prijatelja, Sv. Duha. Saj on veje, kjer hoče, toda povsod veje z ljubeznijo. Birmanci so prejeli v spomin lepo okrašeno svečo, delo gospe Katje v Katoliški knjigarni, in sveto podobo. Tudi ti znamenji naj jih podpirata, da bodo dobri in polni ljubezni. Hvala vsem brez izjeme, tudi za pogostitev. Posebna zahvala nadškofu. V imenu staršev se mu je zahvalila ga. Nerina, duša vseh priprav. Hvala zboroma in dirigentoma ter organistki Tanji. Skupna fotografija je zapečatila lepo praznovanje, ki naj mu sledijo dobra dela v vsakdanu v moči Svetega Duha.

žpk

O prihodnji Evroregiji v Vidmu

Evropa naj sloni na medsebojnem spoštovanju in sodelovanju

Kakšno Evropo si želimo in kaj lahko pravzaprav v novi Evropi, ki nastaja po letošnjem 1. maju, ko je v Evropsko unijo vstopilo deset novih držav, med njimi seveda Slovenija, naredimo ljudje, ki smo do nedavnega živeli ob meji, predvsem pa, kakšna naj bo skupna evropska regija različnih narodov v osrčju Evrope, je samo nekaj vprašanj, na katera so skušali v Vidmu na odličnem simpoziju v petek, 14. maja, odgovoriti predsednik dežele Furlanije-Juljske krajine Riccardo Illy, podpredsednik dežele Veneto Fabio Gava in predsednik avtonomne pokrajine Trento Lorenzo Dellai. Omizje je vodil Ezio Gosgnach, odgovorni urednik tednika La Vita Cattolica iz Vidma, ki je tudi organiziral okroglo mizo ob srečanju odgovornih urednikov škofijskih tednikov severovzhodne Italije, ki so včlanjeni v Vsedržavno italijansko združenje katoliškega tiska FISC. Uredniki 18 katoliških tednikov in drugi časniki so lahko v Vidmu поблиže spoznali prihodnji

razvoj središča Evrope, predvsem pa se seznanili z zavzemom manjem Riccarda Illyja in Giancarla Galana za uredništvo t.i. Evroregije, ki naj bi nastala na območju avstrijske Koroške, dežele Veneto, Furlanije-Juljske krajine, Slovenije in hrvaške Istre. Okrogla miza je bila v dvorani Paolino d'Aquilea in dober obisk je samo še potrdil namen organizatorja, da bi v Vidmu spregovorili o skupnih izzivih, ki so pred nami v prihodnji Evropi. Mimogrede naj pove, da je bilo prav številno zastopstvo časnika katoliških tednikov izjemnega pomena za boljše razumevanje našega

prostora, saj 18 tednikov severovzhodne Italije, med njimi je tudi naš Novi glas, nagovarja več kot 250 tisoč družin, ki živijo v severni Italiji; toliko imajo namreč skupnih naročnikov. Tako Riccardo Illy kot podpredsednik dežele Veneto nista skrivala velikih birokratskih ovir, ki so pred uredništvom Evroregije v našem prostoru, a besede predsednika avtonomne pokrajine Trento Lorenza Dellaija, da "moramo biti vsi izjemni entuziasti, pravzaprav neznanstvo navdušeni nad vsakim povezovanjem v Evropi", so delovale na vse prisotne blagohotno.

"Med seboj se moramo spoznati, saj se vsak človek boji samo takrat, ko koga ali česa ne pozna! Narodne manjšine, ki živijo v središču Evrope, morajo biti temelj povezovanja, na katerem bomo počasi, a gotovo zgradili Evroregijo, ki bo prostor sobivanja in blaginje za vse!"

Foto JMP

Kratke

Slovenska konzulta za spremembo pravilnika

Spremembam pravilnika je bila namenjena seja slovenske konzulte, ki se je sestala na goriški občini v sredo, 12. maja 2004. Sedanji pravilnik konzulte je goriški občinski svet odobril leta 1974; že v samem naslovu je ta označena kot konzulta za probleme mestne etnične manjšine. Predlog za novo poimenovanje je: konzulta za vprašanja slovenske narodne skupnosti v občini Gorica. Glede vloge konzulte, ki je posvetovalnega značaja, predvideva nov pravilnik za občinsko upravo obvezno mnenje konzulte, ko gre za izvajanje zakonov, ki se tičejo slovenske skupnosti, za občinski proračun, prostorsko načrtovanje, šolsko omrežje, toponomastiko, kulturo, šport, rekreacijo in turizem. Konzulta posreduje upravni mnenja glede splošnih vprašanj družbenega, kulturnega in gospodarskega značaja, ki se tičejo dejavnosti slovenske narodne skupnosti in njenega svobodnega izražanja v okviru občinske stvarnosti ter posebnih vprašanj glede specifičnih dogodkov, ki se s svojo pojavnostjo kakorkoli nanašajo na dejavnosti slovenske narodne skupnosti.

Na predloge konzulte občinska uprava odgovarja v pisni obliki v roku 30 dni od predložitve. Konzulto imenuje občinski svet v roku 90 dni od svoje namestitve in ji mandat velja do njegove zapadlosti. Vsi člani konzulte se lahko izražajo v svojem jeziku. Občina dodeli konzulti prevajalca in funkcionarja z znanjem slovenskega jezika, da sodeluje pri njeni dejavnosti. Predloge za spremembo pravilnika bo konzulta posredovala pristojni občinski komisiji, da bo čimprej sprožila postopek za odobritev novega pravilnika.

Naslednja seja konzulte bo obravnavala zadevo urada za Slovence pri goriški občinski upravi.

Pet posegov v števerjanski občini

Deželni svetovalec SSK Mirko Spazzapan sporoča, da je odbornik za civilno zaščito Moretton odobril kar pet posegov v števerjanski občini, za kar si je naš svetovalec še posebno prizadeval. Dva posega sta že končana (Bukovje in Ašči), dva naj bi se začela v kratkem (Ščedno in Klanec), za zadnjega (spet na Bukovju) pa je bil pravkar odobren finančni odlok. Če pomislimo, da je tudi goriška občina dobitnik prispevka za poseg na strugi Soče pri Štandrežu in za podporni zid na Oslavju pri hiši, ki nevarno in nevzdržno drsi proti dolini, lahko trdimo, da je vsaj na področju civilne zaščite Goriška na vrhu lestvice finančnih postavk.

Poletno središče Srečanja 2004

Skupnost družin Sončnica iz Gorice tudi letos vabi otroke od 4. do 12. leta starosti, ki obiskujejo slovenske vrtnice in šole v Gorici, v poletno središče Sončnica 2004, ki bo potekalo od 7. junija do 9. julija, od ponedeljka do petka, od 7.15 do 13.15 v Zavodu sv. Družine v ul. Don Bosca 66 v Gorici. Otroke čakajo igre v lepem vrtu, osvežilo kopanje v bazenu, ekscuzije, raziskovanja,

pustolovščine, delavnice, gledališče, plesi, petje, tekmovalna srečanja itd. Vpisnina znaša 30 evrov tedensko in vključuje malico, vstopnine, porabni material in prevoze. Ker je število razpoložljivih mest omejeno, naj starši čimprej vpišejo otroke. Možnost predpisa je od 24. do 28. maja. Vpisovanje in informacije na sedežu SSO, Drevored 20. septembra 85 (tel. 0481 536455), od 9. do 12.30 in od 15. do 17. ure.

ponovno se vrača Praznik na Britofu

Novi odbor PD Podgora se je z veliko vnemo lotil dela in tako se člani vseh skupin pridno pripravljajo na praznik na Britofu, ki bo 26. junija. MePZ in Akord, otroci in igralci dramske skupine bodo v pesmi, besedi, igri in plesu pričarali kresno noč, najskrivnostnejšo noč v letu, noč, polno čudes in magije, noč, ko vse nemogoče stvari postanejo mogoče. Skrivnost večera bo zažarela v velikem kresu za cerkvijo. Že sedaj vabljani!

Goriški vrtljak / Moje gledališče:**Kjer se ljubezen izliva v sinje nebo**

V torek, 4. t.m., je Goriški vrtljak, v organizaciji Kulturnega centra Lojze Bratuž, ob pomoči SNG Nova Gorica in sodelovanju goriškega Kulturnega doma ter SSG, še zadnjič v letošnjem šolskem letu priklical v gledališče, tokrat v Kulturni dom, dijake slovenskih višjih šol v Gorici. Po nasvetu nekaterih profesorjev je v programu napovedane Havelni enodejanski v izvedbi SSG in režiji Dušana Mlakarja nadomestil gledališki kons Kjer se ljubezen izliva v sinje nebo, ki sta ga na stihe in besedila pism ter predavanj Srečka Kosovega sestavila Miran Košuta in Marko Sosič ob stoletnici Kosovelovega rojstva, na oder postavilo SSG, podprli pa SKGZ, SSO, ZSKD, ZSKP in SP. Svojska predstava je v interpretaciji igralcev Lidije Kozlovič, Aleša Valiča, Nikle Petruške Panizon in Aleša Kolarja, pianistke Mojce Šiško-vič in pevka Matejke Bukavec ter Kristine Oberžan enovito zaobjela Kosovelovo življenjsko vitalnost, njegovo umetniško pot, gorečo ljubezen do domačega kraja in slovenstva ter seveda pesnikovo vizijo Evrope in sveta. Jasno zasnovana in z razpoznavno prodornostjo obzrjena režija Marka Sosiča je linično spregovorila o pesnikovi veličini in širini njegovega duha, s čimer se je popolnoma usklajevala tudi Sosičeva poetična scenska podoba.

Škoda, da niso vsi dijaki povsem dojelji lepote in močne izpovednosti prikazane, ker morda niso imeli zadostne šolske priprave.

Kulturni dom Gorica / Komigo: (Ne)zakonite spretnosti Državnega lopova

Tretje srečanje večjezičnega festivala komičnega gledališča Komigo, v organizaciji goriškega Kulturnega doma s sodelovanjem raznih kulturnih ustanov in s sofinanciranjem EU, je v ponedeljek, 10. t.m., v KD pokazalo svoje zabavno komedijsko lice, vendar tokrat, na račun umetniškega užitka, v bolj ceneni, komercialni obliki. Uspešnica Državni lopov enega izmed najbolj igranih sodobnih hrvaških komediografov Fadila Hadžiča je v uprizoritvi Mojega gledališča, ki deluje v KDŠB v Ljubljani, z raznimi ponavljajočimi se režijskimi trikovi Gojmira Lešnjaka-Gojca kar izsiljevala smeh iz gledalcev. Besedilo in tudi sama postavitev z igralci Iz-tokom Valičem (državni lopov), Jernejem Kuntnerjem (lepi) in Bogomirovom Vera-som (paznik) ne prikrivata svojega namena: zabavati kar najširši krog občinstva s finančnimi in ljubezenskimi dogodivščinami v družbi zmeraj prisotnih oseb, ki si ob korupciji "gladko, legalno", kakorkoli - tudi s sklenitvijo neštetižen - nabirajo denar za lastni žep. (IK)

Jubilej Počastitev 70-letnice mešanega pevskega zbora Rupa-Peč s samostojnim koncertom

Da bi naše pesmi peli še tisoč let!

Priznanja zaslužnim pevcem in zborovodji Zdravku Klanjščeku

Zares! Ker mešani pevski zbor Rupa-Peč že 70 let poje s srcem, so mu številni na samostojnem koncertu v nedeljo, 16. t.m., v Kulturnem domu v Sovodnjah zaželeli, da bi pel slovenske pesmi še vsaj tisoč let.

Praznično slovesnost, ki jo je povezovala Valentina Pahor, so pevci začeli s hvalnico Gospodu za to dolgo obdobje, za ustanovitelje, za pokojne in sedanje pevce ter vse, ki so pripomogli k temu, da je sestav danes tako živ in mlad. Dolgoletni predsednik zbora Ivo Kovic je nato povedal, da je mešani zbor Rupencem in Pečanom ne le v veselje in ponos, ampak pravi dar. Spomnil se je ustanovitelja Janeza Pavletiča, ki je leta

1934 vrgel temelje danes še vedno živemu organizmu zlasti s cerkvenim petjem; njegov naslednik, brat Niko, je po vojni uvedel tudi petje narodnih pesmi, razširil delovanje ter okreplil vnemo. Že več kot 40 let požrtvovalno vodi zbor Zdravko Klanjšček, neutrujen motor več goriških zborov. "Hvala mu za vztrajnost," je povedal Kovic, za to, da je dvignil zbor na visoko kakovostno raven. "Da bi nas v zdravju in z navdušenjem še naprej vodil!" Kovic se je s srcem, polnim hvalečnosti, zahvalil Vladu Klemšetu za sestavo priložnostne brošure, za podpo-

Foto DPD

ro župniku Žerjalu, občinski upravi, javnim ustanovam ter organizacijam, ki podpirajo delovanje društva in zbora. Pomembno je gojiti lepoto slovenske pesmi, pa tudi potrebo po združevanju, je rekel. "Brez složnosti in vztrajnosti ni uspeha!" Zato je pozval 'svoje': "Pevci, v vaših rokah je krmilo zbora in društva. Bodite vztrajni in združeni, da boste peli našo pesem še dolgih tisoč let!" Na svečanem in hkrati domačem večeru je zbor nato odpel bogat izbor pesmi pretežno primorskih avtorjev; v prvem delu na besedila naših pesnikov, v

drugem delu pa vedno zimzelene priredbe ljudskih motivov. Tik pred koncem so ob jubileju čestitali pevcem in zborovodji številni zastopniki civilne družbe in naše društvene organiziranosti. Sovodenjski župan Igor Petejan je zboru poklonil plaket, voščila so prinesli podpredsednik Sveta slovenskih organizacij Janez Povše, predsednica Zdravstva cerkvenih pevskih zborov Lojzka Bratuž, odbornik Zveze slovenske katoliške prosvete Damjan Paulin in vrsta zastopnikov društev, kot so PD Vrh sv. Mihaela, KD Sovodnje, Sovodenjska dekleta, SZ Soča,

KD Vipava, MePZ Lojze Bratuž, MoPZ Mirko Filej, KD Sabotin, MoPZ Štmaver, "prijatelji iz Vrtejte" pobratenega zbora Ciril Silič, Fantje izpod Grmade, Sovodenjski krvodajalci. Za večdesetletno zvestobo zboru so prejeli priznanja Romano Čevdek, Miljana Kogoj, Danilo Čevdek, Miljan Kogoj; za več kot polstoletno petje pa sta priznanja in toplega aplavza bila deležna Joško Maraž in Ivo Kovic.

Predsednik zbora pa je v imenu vseh izkazal posebno hvalečnost zborovodji Zdravku Klanjščeku.

DD

Po občnem zboru

Novo vodstvo društva Mirko Filej-Oder 90

Dne 5. maja je v prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž potekal redni občni zbor društva Mirko Filej-Oder 90. Na srečanju so se zbrali bivši in novi člani, igralci in ljubitelji dramske umetnosti, ki so podali obračun pretekle sezone, spregovorili o načrtih za naslednje leto ter zaupali odgovorne funkcije novim silam. Robert Cotič je prebral poročilo o letnem delovanju v sezoni 2003-04. Letos je namreč po dvosezonskem premoru spet zaživela dramska dejavnost, saj se je skupina meseca marca predstavila s premiero komedije Toneta Partljiča *Gospa poslančeva* v režiji Jožeta Hrovata, ki je žela med publiko velik uspeh. Pri Odru 90 se pripravljajo tudi na poletna gostovanja v Sloveniji in v zamejstvu. Nekateri člani skupine so poskrbeli tudi za izpopolnjevanje v obliki informativno-debatnih večerov o igralški metodi *Actors studia*, katerim je sledilo tudi sodelovanje pri gledališki delavnici v Grožnjani na Hrvaškem pod vodstvom bratov Vajevca.

Že utečena navada Odra 90 je sodelovanje nekaterih članov pri družbenokulturnih dogodkih, ki potekajo v naši sredi. Med drugim se pripravljajo na postavitev projekta društva MOST s scensko predstavo *Korenine pod mrežo*, ki bo 26. maja v parku občinske palače v Gorici.

Na občnem zboru pa ni bilo le laskave avtopromocije, temveč so se prisotni lotili tudi odprtih in perečih problematik, ki pogosto zavirajo delovanje in izčrpavajo energije prosvetnih delavcev; med temi zaseda kronično pomanjkanje prostorov za vaje prvo mesto. Zgodilo se je namreč, da so se morali goriški igralci zaradi stalne zasedenosti prostorov v KC Bratuž seliti iz prostora v prostor, nakar so se zaradi previsokih najemnin, ki so bremenile skromne finance društva, nazadnje odločili za vaje v zasebnih kletnih prostorih goriške kavarne. Ob vajah pa potrebuje gledališka skupina tudi prostor za skladiščenje scenskega materiala. In tudi v tem primeru so morali priskočiti na pomoč zasebniki, saj se ni našla institucionalna rešitev. Občnega zbora društva se je udeležil tudi takratni predsednik ZSKP Damjan Paulin, ki je na zasedanju tudi pozdravil prisotne, ob tem pa poslušal zahteve prosvetnih delavcev, ki so bile naslednji dan iznesene tudi na občnem zboru Zveze.

Po blagajniškem poročilu so sledile volitve novega vodstva, ki ga sestavljajo: predsednik Marko Černic, tajnik Robert Cotič, blagajnik Fabjan Sfiligoj, gospodarja Aleksij Bensa in Robert Juretič, nadzorni odbor Peter Klanjšček, Nadja Šuligoj in Kazimir Černic ter nadomestna članica Elena Bensa.

Delo M. Puntina predstavljeno v torek na provinci

Temeljito podkovan zgodovinska raziskava

Natančna in metodološko utemeljena raziskava Maurizia Puntina o krajevni toponomastiki tržiškega in zagrajskega območja (Maurizio Puntin, *Toponomastica storica del Territorio di Monfalcone e del comune moderno di Sagrado*, Centro Isonentino di Ricerca e Documentazione storica e Sociale "Leopoldo Gasparini, SKRD Jadro, SKŠRD Tržič, Gorica, 2004) je nedvomno delo, po katerem bo nujno moral seči kdorkoli, ki se bo na tak ali drugačen način ukvarjal s kulturno, jezikovno in zemljepisno zgodovino tržiškega in zagrajskega območja. Knjiga se bralcu predstavlja v velikem formatu. Uvodnim besedam Ada Furlana, Bernardke Radetič in Carla Muccija, predsednikov organizacij in društev, ki so knjigo izdali, sledijo strokovni članki, ki so jih zapisali Pavle Merku', Renato Duca in Dario Matiussi. Jedro knjige pa predstavlja izčrpna analiza zbrane tržiške in zagrajske toponomastike, ki obsega približno 2450 gesel, razvrščenih po abecednem redu. V njih med drugim lahko beremo, od kod besede, kot so Sabliči, Močile, Redipuglia, Timava, Zdravščine itd. Zanimiv je tudi dodatek h knjigi, v katerem avtor urejuje zbrane toponime po različnih ključih, od kronološkega do pomenskega in jezikovnega.

Glede raziskave pa gre podčrtati, da je ta izvedena strogo znanstveno, na kar v uvodnih člankih opozarja tudi Pavle Merku'. Moderni pristop k toponomastičnemu raziskova-

nju, neobremenjen z nacionalnimi predsodki, odpravlja marsikatero napako pri razlagi krajevnih imen. Znanstvenost pristopa dokazuje tudi aplavzno bogata bibliografija, ki odraža desetletno poglobljanje v problematiko. Tako Puntinu uspe osvetliti pestro jezikovno dediščino širšega tržiškega območja, v katerem, kot je razvidno iz študije, ugotavlja prepletanje jezikov in narečij. To shematsko tudi uprizori, ko loči deset jezikovnih plasti, od predindoevropske do paleoevropske, rimsko-latinske, neolatinske, nemške, alpsko slovenske, slovenske, beneško-bizjaške in italijanske.

V razlagi gesel je avtor sistematičen. Korektno citira vse variante razlag imen krajev, od njih se kritično opredeljuje in svoje trditve znanstveno dokazuje. Kjer pa nima elementov, da bi stvari znanstveno dokazal, navaja le svoje hipoteze in to v obveznem pogojniku.

Končno še besedo o založnikih, katerim gre velika zasluga, da so v raziskavi prepoznali dragoceno gradivo za študij zgodovine naših krajev. Pri tem naj omenimo le besede Bernardke Radetič, ki praviloma ugotavlja, da se Maurizio Puntin s svetlimi črkami vpisuje tudi v slovensko zgodovinsko pisje, saj s svojo raziskavo osvetljuje številne vidike slovenske prisotnosti v Laškem, ki je, kot s kančkom grenkobe ugotavlja Carlo Mucci, le redkokdaj bila predmet podobnega študija.

Peter Černic

Redni občni zbor članov Zadrugne banke Doberdob in Sovodnje, odobren obračun za leto 2003

"Z zaupanjem gledamo naprej!"

Kljub negativnim posledicam državne in mednarodne gospodarske stagnacije vodstvo Zadrugne banke Doberdob in Sovodnje z zaupanjem gleda naprej. To je v poročilu upravnega sveta o obračunu za poslovno leto 2003 poudaril njegov predsednik Federico Hmeljak na občnem zboru v petek, 14. maja, v župnijski dvorani v Doberdobu. Po analizi razvoja dogodkov in gospodarskega stanja v Italiji in svetu je orisal stanje v deželi in pokrajini, nato pa z veseljem ugotovil, da se je lani znatno povečalo število članov banke, in to predvsem zaradi odprtja podružnice v Gorici. "Biti zadrugna banka danes pomeni tudi, da moraš biti središče razvoja na teritoriju, kjer si prisoten," je dejal Hmeljak, ustvarjati moraš dodano vrednost, ki ima "globlji socialni in teritorialni pomen". S ponosom je povedal, da je banka lani namenila skoraj 65.000 evrov v korist krajevnih društev in ustanov na športnem, kulturnem, verskem, raziskovalnem in človekoljubnem področju. Še je dovolj prostora za manjše bančne operaterje, ki skušajo "sešiti finančno obleko po meri", je povedal predsednik upravnega sveta, saj sta "bližina in poznavanje klientele naša zmagovita aduta". Zadrugne banke, za katere je značilen krajevni značaj, so uspešna podjetja, saj imajo upravno in vodstveno strukturo na območju, kjer delujejo. Način dela je seveda zahteven,

Foto DPD

toda prepričani so, da bodo lahko tudi v prihodnje uresničevali svoje programske smerice. Poslovni dobiček banke v letu 2003 znaša 612.209 evrov, ki bo porazdeljen zakoniti rezervi, skladu za razvoj zadrugništva ter skladu za vzajemnosti in dobrodelne namene. Po porazdelitvi bo premoženje banke znašalo skupno 12.112.350,52 evra. Ravnatelj bančnega zavoda Savo Ušaj je nato orisal bilanco, predsednica nadzornega odbora Martina Malalan pa prebrala poročilo nadzornega odbora, s katerim je izrekla povoljno mnenje o obračunu in poročilu upravnega sveta. Člani so soglasno odobrili obračun. Še prej je med razpravo prišlo na dan nekaj vprašanj, na katera so upravitelji radi in z lahkoto odgovorili (izdaja dvojezičnih izpiskov, pomanjkanje

tolarskega računa za poslovanje s podjetji iz matične domovine, morebitni sprejem krajšega in bolj razpoznavnega imena za banko). Kar napeto vzdušje na odru in v dvorani pa je bilo mogoče zaznati, ko je Vlado Klemše poudaril, da morajo zadrugne banke sloneti na temeljih gospodarnosti, solidarnosti in tudi etike; dobiček poslovnega leta 2003 bi bil višji, ko ne bi bilo "nepotrebne stroške". Banka je namreč podelila enemu od načrtovalcev, ki je opravil delo zanjo, določeno vsoto kot poravnava spora. Omenjeni načrtovalec pa naj bi se z izplačilom ne zadovoljil; stekel je sodni postopek, ki tvega nadalje oškoditi bančni zavod. Zgodba sicer ni nova, saj se že nekaj let vleče "kot jara kača". Klemše, ki se je čudil tudi dejstvu, da načrtovalec ni bil izključen iz seznama članov, je prosil vodstvo

banke, naj pojasni zadevo, saj se kot član zadrugne čuti premoženjsko in moralno oškodovanega. Hmeljak je potrdil, da o zadevi ne more povedati veliko zaradi zasebnosti podatkov, sicer pa banka skrbi za interese članov; sodni postopek pa je še vedno odprt. K mikrofonu je stopil še nekdo, ki je prispeval k temu, da je slika dobila še jasnejše obrise... Pred volitvami upravnega sveta, v katerega so člani izvolili Claudia Gerina ter potrdili Roberta Devetto in Maria Muccija, je spregovoril še podpredsednik deželne zveze zadrugnih bank Luciano Sartoretta, ki je pohvalil vitalnost in gospodarski uspeh ZB Doberdob in Sovodnje ter poudaril, da bodo take banke uspevale, dokler bodo njihovo delovanje aktivno podpirali člani.

DD

26. maja 2004 Čezmejno društvo M.O.S.T.

Trojezična predstava Korenine pod mrežo

Pred nedavnim nastalo čezmejno društvo M.O.S.T. združuje Italijane, Furlane in Slovence, bivajoče v tukajšnjem prostoru, z željo po miroljubnem ohranjanju zgodovinskega spomina v ljudeh, ki se jim je meja globoko zarezala v duše, ker je kruto posegla v njihove družinske vezi. Poleg drugih pobud si je zastavilo gledališki cilj: pripraviti predstavo ob vstopu Slovenije v EU. To bo članom po posredovanju predsednika Kazimirja Černica tudi uspelo. V sredo, 26. t. m., se obeta namreč nova gledališka premiera na ne ravno običajnem prizorišču. Ob 21. uri bodo v goriškem občinskem parku ljubiteljski igralci iz različnih slovenskih skupin iz Gorice, Čedad, Gradišča, Tržiča, Šempetra in Grgarja krstno uprizorili trojezično predstavo Korenine pod mrežo-Radici sotto la rete-Radis sot la ret v režiji igralca Radoša Bolčine, člana SNG Nova Gorica. Na pobudo Kazimirja Černica je delo v slovenskem, furlanskem in italijanskem jeziku napisala

učiteljica Lidija Jarc iz Podgore, ki se je že izkazala kot dobra pravljica, avtorica in režiserka raznih igrice za potrebe domačega društva ali šol. Pri zapisovanju se je prevoda poslužila le pri furlanskem tekstu. Zaupala nam je, da je ta zahtevni izziv najprej odločno odklonila, potem pa se zanj navdušila. Prevzele so jo namreč zgodbe, pričevanja, pripovedi, intervjuji z ljudmi, ki so živeli z mejo in zaradi nje tudi veliko pretrpeli. Po teh resničnih življenjskih izpovedih je napisala scenarij oz. tekst za igro v različnih slikah, pri kateri je predvsem hotela poudariti trpljenje, ki so ga Slovenci prestajali v fašističnem času. Srčica zgodbe je ljubezen med slovenskim dekletom in italijanskim fantom, ki se nesrečno konča zaradi nasprotovanja dekletovih staršev. Zgodba se vije analitično, saj se začena na praznovanju 2. maja 2004 v Gorici. Dramske osebe obujajo spomine na preteklo življenje in na prehojeno trnovo pot. Med njimi je starejša gospa, ki razkriva svojo življenjsko zgodbo in prepovedano mladostno ljubezen. V njeno pripoved se vrivajo podobe iz minulih dni. V pomenljiv zgodovinski mozaik je Jarčeva vpletla tudi umor glasbenika Lojzeta Bratuža, simbola žrtev črnega terorja. Navedeni izseki iz vsebine so dovolj povedni, da vzbujajo radovednost za ogled nove, izvirne večjezične ljubiteljske uprizoritve.

JK

Skupnost družin Sončnica Deveti Dan družine

Sproščeno praznovanje ob meji in okrog nje

Veseli, da prijateljsko skupno preživimo dan, je spet privabilo 9. maja večje število goriških družin iz kroga Sončnice na deveti Dan družine. Dan je bil vključen med prireditve ob vstopu Slovenije v EU, zato so ga zelele zamejske družine preživeti skupno z družinami iz Slovenije. Res se je letos pridružilo več zakonskih skupin iz Najine poti, nekateri so že stalni gostje, več pa jih je bilo med nami prvič. Dan, ki je postal praznično kljub muhavemu vremenu, se je začel z deveto mašo v Štražicah, med katero sta se dobesedno prepletala oba tukajšnja jezika in mestoma še furlanščina. Nadaljevalo pa se je s krajšim pohodom čez že zabrisano mejo na Kostanjevico, kjer je otroke in mame pričakalo sladko presenečenje. Seveda to ni šlo tako enostavno. Med sprehodom je bilo treba iskati odgovore na vprašanja o meji in zbirati pričevanja domačinov o njihovih posebnih spominih in doživljajih v zvezi z njo. Eden med njimi, gospod Montanari, je sprejel naše povabilo in nekaj prigod tudi zelo prisrčno pripovedoval otrokom po skupnem kosilu v salezijskem sre-

dišču. Težko bomo pozabili na njegov zimski lov v pižami na prebežnega purana, na prenočitev tujcev v njegovi garaži in prebeglo mater z otrokom na njegovem vrtnu. V popoldanski program se je nato vključila klovnesa Mikamaka (Eva Maurer) z dvema mladima plesalkama, ki je s svojim prikupnim nastopom očarala najmlajše. Sledili so prizorčki, v katerih so člani vseh treh skupin prikazovali, kako in kje so mejaši v preteklosti tihotapili čez mejo meso, sol in poper in drugo potrebno, pa še kako so razne domače živali, na primer prašiča, ki je prestopil mejo, gospodarji pričevali, naj se vrne nazaj v domovino. V zaključnem delu srečanja so se predstavniki skupin soočali glede odgovorov iz jutranjega vprašalnika. Pri tem se je izkazalo, da prav dobro (ne pa odlično!) poznamo svojo krajevno stvarnost in njeno zgodovino. Zadnji prijateljski pomenki so kot vedno spremljali odhajanje družin na svoje domove, s trdno obljubo, da se ponovno vidimo prihodnje leto na jubilejnem dnevu družine.

Harjet Dornik

Obvestila

Goriška pokrajina v sklopu festivala Praznik Evrope-Skupaj pod istim nebom, ki se razvija po vsej deželi Furlaniji-Juljski krajini, vabi na predstavo fizičnega gledališča Behind that Curtain slovensko-italijanske skupine Skysma iz Pirana. Skupino sestavljajo poklicni dramaturgi, režiserji, igralci in kritiki, ki verjamejo v gledališče kot medij, ki omogoča dialog in družbeno srečanje. Predstava bo v soboto, 22. t. m., ob 21. uri v Kulturnem domu v Gorici.

SKD Hrust prireja v nedeljo, 23. maja, ob 11. uri v prostorih novega društvenega sedeža za cerkvijo otroško urico, ko se bo vrtela zanimiva risanka v slovenski in italijanski. Vabljeni vsi otroci!

Širši odbor Zveze slovenske katoliške prosvete se bo sestel v torek, 25. maja, ob 20.30 na sedežu v Gorici.

Društvo Tržič, vrtec in osnovna šola iz Romjana vabijo na tretje srečanje Sonce bodočnosti smo mi, otroci. Nastopil bo glasbenik in animator Sten Vilar v torek, 25. maja, ob 18.30 v občinskem gledališču v Tržiču.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja na pobudo Rekreacijskega telovadnega krožka celodnevni izlet v Bohinj v torek, 25. maja. Odhod z avtobusom ob 7. uri v Sloveniji onstran mejnega prehoda pri Rdeči hiši. Prijave čimprej na tel. št. 0481 882024.

SCGV Komel, koledar dejavnosti: 21. maja ob 19. uri: zaključni nastop v Doberdobu v župnijski dvorani; 22. maja: projekt "Mladinski orkester" v sodelovanju z Istitutom iz Gorice; nastop orkestra v kraju Osoppo (Videm); 23. maja: projekt "Mladinski orkester" v sodelovanju z Istitutom iz Gorice; nastop orkestra v Gradežu; 23. maja: "Glasbeni sprejehodi po parku" v Pevmskem parku na pobudo rajonskega sveta Stražice; 24. maja ob 19. uri: zaključni nastop v Devinu; 25. maja ob 19. uri: šolski nastop v Gorici; 26. maja ob 19. uri: 22. srečanje obmejnih glasbenih šol v Tolminu.

Darovi

Za misijon p. Kosa: N.N. s Peči 40,00; N.N. iz Rupe 75,00; birmanci Rupe-Peči ter Gabrij-Vrha sv. Mihaela za lačne otroke misijona p. Kosa 110,00 evrov.

Za cerkev v Gabriju: Laura Deghenghi ob 1. sv. obhajilu sina Andrea za obnovitvena dela 150,00 evrov.

Za cerkev na Vrhu: Luciano Černic za obnovev: 50,00 evrov.

Za cerkev na Peči: Iva Devetak Pavletič za cvetje 20,00; N.N. 50,00 evrov.

Za misijonarja Danila Lisjaka: Irena Beltram 10,00 evrov.

Cestičke

Mešanemu pevskemu zboru Rupa-Peč, vsem pevcem, zborovodji Zdravku Klanjščeku, predsedniku Ivu Kovicu in vsem sodelavcem čestita za 70 let delovanja Svet slovenskih organizacij.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 21. do 27. maja 2004)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97,5, 91,9 Mhz; za Furlanijo 103,7, 103,9 Mhz; za Kanalsko dolino 95,7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98,2 Mhz; za Karnijo 97,4, 91, 103,6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 21. maja (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni desert iz diskoteke 103. - Šopek narodnih viž. - Zborovski kotiček. - Obvestila.

Ponedeljek, 24. maja (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: zanimivosti in informacije.

Torek, 25. maja (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 26. maja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Vroča igra - hokej na ledu. - Izbor melodij.

Četrtek, 27. maja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

GLASBENA MATICA GORICA
Koncerti 2004
v sodelovanju s **KULTURNIM DOMOM GORICA**

VEČER OPERNIH ARIJ
razred solopetja prof. Eleonore Jankovic

Gorica, Kulturni dom, ul. I. Brass 20
torek, 25. maja 2004, ob 20.30

INFORMACIJE IN DVIG VABIL: Glasbena matica-Gorica, ul. della Croce 3, tel. 0481 531508, od ponedeljka do petka, od 14.30 do 16.30

Koncert sta omogočila **MINISTRSTVO ZA KULTURO REPUBLIKE SLOVENIJE** in **DEŽELNI SEDEŽ RAI TRST**

expert LA GRANDE INSEGNA EUROPEA

ELEKTRONIKA:
Ul. Mazzini 1
tel. 0481 535340 - 531937
faks 0481 537919

● **GOSPODINJSKI STROJI:** Ul. Crispi 15, tel. 0481 535471 - 531937
faks 0481 532268
e-mail: riavezradio@riavezradio.191.it
p.iva: 00475540316

● **GOSPODINJSKI STROJI ZA VGRADITEV:** Ul. Monache 17, tel. 0481 531937

RIAVEZ RADIO

MARKET S. ANDREA

ŠTANDREŽ, Ul. San Michele 184

AVTODELI - DODATNA OPREMA

SPRINT AUTO

GORICA - Ul. Bellinzona 9/A
tel. ++39 0481 530114
www.sprintautogo.com
posta@sprintautogo.com

ELEKTRIČNE IN VODNE
INSTALACIJE, KLIMATIZACIJA,
HIDRO-ELEKTRIČNI MATERIAL

KOREN

Stanislao s.n.c. di Koren Marta & C.
GORICA - Ul. Mattioli 11
tel.-faks 0481 533271

Koncert otroških in mladinskih pevskih zborov Naša pomlad 350 otroških grl zapelo v centru Bratuž

Veseljaki iz Doberdoba med nagovorom Martine Hlede (foto DP)

V soboto, 15. maja, je bil v Kulturnem centru Lojze Bratuž zaključni koncert otroških in mladinskih pevskih zborov Primorske Naša pomlad 2004. Nastopili so najboljši

zbori, ki so se udeležili letošnje revije in teh je bilo skupno skoraj sto. Goriški nastop je organizirala Zveza slovenske katoliške prosvete v sodelovanju z Zvezo pevskih zborov Primorske in

Javnim skladom RS za kulturne dejavnosti. Nastopilo je deset zborov, od teh dva goriška in dva tržaška. Sodelovali so: otroški pevski zbor Veseljaki iz Doberdoba (Dario Bertinazzi),

osnovna šola Draga Bajca iz Vipave (Zvonka Starc), osnovna šola Frana Erjavca iz Nove Gorice (Milena Prinčič), osnovna šola Dušana Muniha iz Mosta na Soči (Aleksander Gradinac), Vesela pomlad z Opčin (Mira Fabjan), SKD Igo Gruden iz Nabrežine (Alenka Radetič), osnovna šola Dragotina Ketteja iz Ilirske Bistrice (Kristina Polh), SCGV Emil Komel iz Gorice (Damijana Čevdek Jug), osnovna šola Antona Šibelja Stjenka iz Komna (Andreja Rustja) in škofijska gimnazija iz Vipave (Loredana Sajovic). Uvodno misel je na koncertu podala učiteljica in glasbena pedagoginja Martina Hlede, ki je poudarila pomembnost otroškega in mladinskega petja. Program je povezovala Sara Mikluš. Nastopajoči zbori so s svojim lepim in dovršenim programom zadovoljili prisotne, ki so jih nagradili z odobravanjem in ploskanjem. Nastopilo je 350 otrok in mladeničev, ki so se po nastopu zadržali pod lipami Kulturnega centra Lojze Bratuž v prijetni družabnosti. Ob zaključku nastopov se je predsednik Zveze pevskih zborov Primorske Rudi Šimac zahvalil vsem nastopajočim in poudaril pomen in vlogo takega množičnega pevskega gibanja, ki povezuje vse Slovence, ki živimo v širokem evropskem prostoru.

Bogata aprilka ševilka revije Zvon Zvon tokrat posvečen pisatelju Levu Deteli

Aprilska številka letošnjega letnika revije Zvon, ki jo izdajajo Mohorjeve družbe, med njimi GMD ter Družina, prinaša na prvi strani portret Leva Detele slikarke Karle Pristovšek. Prav Levu Deteli, ki je aprila letos dopolnil 65 let, je posvečen tokratni Zvon.

Z njim je pripravil daljši pogovor urednik Zvona Andrej Arko, tudi sicer je tokratna revija bogata s fotografijami iz arhiva Leva Detele. Sicer pa v tokratni številki Zvona najdemo še zapise raznih avtorjev, med njimi Andreja Capudra, dnevnik Alojza Rebule, poezije Toneta Rode-

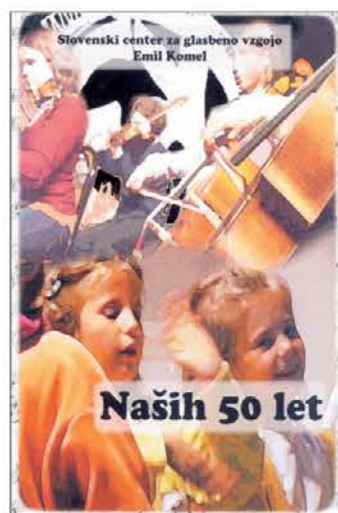
ta in Mateja Krajnc, uvodno poglavje iz romana Poslednji deseti bratje Zorka Simčiča, uvodnik z naslovom Nikoli nič drugega ni bilo na kocki kot jezik Hanzija Filipiča, nagovor Jurija Paljka na srečanju katoliških časnikarjev v Ljubljani, esej Revolucija ali terorizem? Viktorja Blažiča, esej Ignacija Voje o odnosu osmanskih Turkov do krščanskih bogoslužnih zgradb na Balkanu, zapis Janka Modra Hiša mojega očeta, zapisa Silvina Ejetza in Franceta PiBernika ter rubriko Pogledi na knjige.

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice je stopil v šesto desetletje svojega obstoja in delovanja, in vendar je po duhu zelo mlad. Gre za živ in življenjski organizem, ki je prisoten v družbenem tkivu vse goriške nadškofije, od Devina do Plešivega, in je danes v polnem razmahu, saj ga obiskuje več kot 250 gojencev. V duhu teh, ki so šoli postavili temelje, nadaljuje v mozaiku goriškega kulturnega miljeja svoje plemenito vzgojno poslanstvo, saj se z glasbenim izobraževanjem pretakajo v žile gojencev tudi žlahtne vrednote dialoga, spoštovanja in vrednotenja drugačnega, strpnosti in sploh ob-

Zbornik / SCGV Emil Komel "Naših 50 let"

čutljivosti za lepo, ki je tudi dobro. Na praznični prireditvi ob 50-letnici Centra Emil Komel na začetku marca letos v Gorici je bil med drugimi izvirnimi pobudami predstavljen tudi bogato opremljen zbornik *Naših 50 let*, ki ga je uredil ravnatelj - in kar nekaj desetletij duša - Centra Silvan Kerševan, platnico pa prispeval Hijacint Jussa. Publikacija - v slovenščini ter s prevodi in povzetki v italijanščini - je obenem prikaz prehojene poti in želja za prihodnost. Poleg uvodnih razmišljanj, iz-

pod peresa predsednika Saše Quinzija in Silvana Kerševana, vsebuje v pregledu polstoletnega delovanja (uredila ga je Vida Bitežnik) sezname učencev in učiteljev v zadnjem desetletju, pa še pregled učnih uspehov na tekmovanjih in natečajih ter res bogato fotografsko gradivo; prav na stotine slik manjšega in večjega formata z obrazi glasbe željnih mladih iz preteklosti in sedanjosti najlepše govori o tem, kakšno vzdušje vlada na glasbenem centru in kakšen je njegov domet. Posebni prispevki so posvečeni srečanjem in povezovanju med sorodnimi stvarnostmi, novim pobudam, ki rastejo iz plodovitega humusa, ter drugim vidikom iz vsakdanjega delovanja. O "uspešnem iskanju drugačnega in izvirnega" piše Tatjana Gregorič, ki je uredila tudi seznam koncertnih uspehov. Damjan Hlede piše o pravnem statusu Centra Komel pred zaščitnim zakonom in po njem ter ugotavlja, da se križev pot slovenskega glasbenega šolstva v Italiji, poln paradoksov, kljub zakonski zaščiti nadaljuje. Posebno zanimivo je poglavje, ki vsebuje pričevanja Zorka Hareja, Ive Hrovatin, Lojzke Bratuž in Petra Gusa; v njihovih spominih zaživijo svetli liki iz bolj ali manj daljne preteklosti ter dogodki, ki so ob poslušanju muze spodbudili trdna prijateljstva in ljubezen do glasbe.

V zadnjem poglavju Ivan Florjanc piše o utripu, ki ga je skozi čas doživljal v "domačem okolju" šole Komel: dragocena so zanj "izkristalizirana izkustva" Primorcev, ki so v zadnjem stoletju razvila posebno sposobnost združevati. Jože Štucin skoz prizmo lastnega doživljanja mesta na meji razmišlja o "veselem preobratu", ko je spoznal to živo stvarnost brez "vsebinskih predsodkov" in začel prek srečanj "na najvišjem nivoju človeškega duha" drugače vrednotiti premoščanje različnosti in drugačnosti. Mlajši docent Carlo Corazza, ki po rodu ni Gorican, se veseli svojega srečanja z "družino" Komel, saj se je v tem "človeško in kulturno zelo bogatem" okolju nalezl pravega življenjskega stila: tu je imel in še ima možnost glasbene rasti, ki je v prvi vrsti človeška.

DD

Kratke

Izšla nova izdaja Brižinskih spomenikov

V razstavnici dvorani Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani bo do 20. junija na ogled razstava o Brižinskih spomenikih, Celovškem ali Rateškem rokopisu, Čedadskem ali Černejškem rokopisu in o Stiškem rokopisu. Brižinski spomeniki so nastali med letoma 972 in 1039 na Zgornjem Koroškem, v dolini reke Möll ali na Lurnskem polju; to je najstarejši zapis slovenščine in tudi najstarejši zapis kakega slovanskega jezika na območju evropskega zahoda. Gre za slovenščino na njeni najzgodnejši stopnji, ko se je šele ločevala od skupnega slovanskega govora. Prvi in tretji spomenik vsebujeta obrazec splošne spovedi, drugi Brižinski spomenik pa je pridiga o grehu in pokori. Celotni kodeks hranijo v Bavarski državni knjižnici v Münchnu.

Novo dopolnjeno znanstvenokritično izdajo o Brižinskih spomenikih pa je ob vstopu Slovenije v EU založil

Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, SA-ZU, oz. njegov Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede. Gre za tretjo dopolnjeno edicijo o Brižinskih spomenikih. Predstavniki izdajateljstva so poudarili, "da so Brižinski spomeniki ključnega pomena za našo jezikovno, literarno, kulturno in versko zgodovino, izjemno zanimivi pa so tudi za mednarodno strokovno javnost. Zato izdaja vsebuje: faksimile rokopisa; podroben opis rokopisa in celega srednjeveškega kodeksa, v katerega je rokopis uvezan; diplomatični, kritični in fonetični prepis besedil Brižinskih spomenikov; prevode v sodobno slovenščino, nemščino, angleščino in latinščino; slovar vsega besedja spomenikov z ustreznimi v več jezikih; oris raziskav o Brižinskih spomenikih; popolno bibliografijo dosedanjih objav ter strokovne literature o njih; poleg tega še obširen znanstveni aparat, imensko kazalo in povzetek v nemškem in angleškem jeziku. Z dopolnjeno izdajo, ki je objavljena tudi na svetovnem spletu, bodo najstarejša zapisana in ohranjena slovenska besedila spet dostopna naši znanstveni in kulturni javnosti in zainteresirani mednarodni skupnosti raziskovalcev."

M.

Nič več Hitovih muz na Dobrovem

V gradu na Dobrovem v Brdih je bil v petek, 14. t. m., zadnji koncert komorne in solistične glasbe, v okviru tako imenovanih Hitovih muz. Nastopila sta violinist Massimo de Bonfils in kitarist Giuseppe Petrella. Hitove muze so trajale dvanajst let, ob koncu dvanajste sezone pa so "ugasnile", ker se je družba HIT v Novi Gorici odločila, da odpove sponzorstvo, "ker da ne prinaša neposrednih poslovnih učinkov." V vodstvu družbe so ob tem opozorili, "da medijski učinki generalnega sponzorstva še zdaleč ne odtehtajo vložka devetih milijonov tolarjev, ki so jih za uprizarjanje Hitovih muz zagotovili v tej dvanajsti sezoni. Iz stih ali podobnih razlogov je bila družba prisiljena prekiniti tudi dolgoletno sodelovanje s Kogojevimi glasbenimi dnevi v Kanalu ob Soči." Svet kulturnega doma v Novi Gorici je obžaloval tako razlago in menil, da je pri odločitvi o prenehanju sponzorstva "prevladal zgolj materialni interes in težnja po pridobivanju novih in novih zabavišnih gostov, zlasti iz sosednje Italije." V gradu na Dobrovem v Brdih so v okviru Hitovih muz v dvanajstih letih uprizorili 93 koncertov s področja komorne in solistične glasbe, ki jih je obiskalo skupaj okoli deset tisoč gledalcev.

Nastaja nova revija Slovenija svet

V Sloveniji sta se združili dve dosedanjim glasili za izseljenec po svetu, Rodna gruda, ki jo je izdajala Slovenska izseljenska matica, in zasebna publikacija Naša Slovenija. Njuno poslanstvo je prevzela nova revija Slovenija svet, ki naj bi uspešneje nagovarjala naše rojake v svetu ne glede na njihov ideološki, politični ali ekonomski izvor in prepričanje. Mladi zdomci počasi izgubljajo stik s slovenskim jezikom, domačijsko podobo Slovenije pa je treba nadomestiti s sliko sodobne evropske države. Pobudo o skupni reviji sta sprejela tudi Ministrstvo za kulturo in Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Svet knjige ima trideset let

Jubilej bodo v klubu Svet knjige, ki deluje od leta 1974 pri Založbi Mladinska knjiga, obeležili z zgoščenko venčka slovenskih ljudskih pesmi z naslovom Kje so moje rožice. Člane kluba, ki so obvezani, da vsako četrtletje kupijo po eno knjigo, o ponudbi obveščajo s katalogi, nakupe pa omogočajo v 20 klubih po Sloveniji ter preko pošte, telefona, interneta in SMS sporočil. Vstop v četrto desetletje so v Svetu knjige sklenili praznovati tudi z literarnimi natečajem za sodobni slovenski roman. Na natečaj je prispelo 42 del, tričlanska žirija je za zmagovalni roman izbrala delo Visoki tujec avtorja Željka Kozinca. Žirija je za objavo predlagala še tri romane, in sicer besedilo Darovalec avtorja Vinka Vasleta, delo Pisatelj, Adam in pilot avtorja Vanje Pegana in roman Izpred kongresa Jane Kolarič.

V jubilejnem letu bo Svet knjige ponudil svojim članom še štiri posebne izdaje - poleg Slovenskih pregovorov bodo izdali 101 slovensko pesem po izboru Tonea Pavčka, Slovenske mite in legende ter knjigo z naslovom Slovenske prepoznavnosti. Jeseni bo Svet knjige podelil še eno nagrado, poimenovano prvo pero, in sicer najljubšemu sodobnemu slovenskemu književniku oziroma književnici po izboru članov Sveta knjige.

Klub je bil ves čas šola branja in promocija knjige, odigral pa je pomembno vlogo tudi pri "navajanju bralcev na knjigo", je o poslanstvu Sveta knjige povedal, po poročanju STA, direktor založbe Mladinska knjiga Milan Matan. Skrivnost uspeha slovenskega knjižnega kluba je v bogati ponudbi, a k njej pripomorejo tudi tradicija, enostaven način naročanja, široko razvejana knjigotrska mreža in dober program. Tipični član kluba je 39-letna poročena mati enega otroka, ki je članica Sveta knjige že 9,7 let. Klub danes šteje 95.000 članov, 1.500 je takih, ki so člani od ustanovitve kluba.

Podeljene Valvasorjeve nagrade

Slovensko muzejsko društvo je dan pred mednarodnim dnevom muzejev, 18. majem, v Narodni galeriji v Ljubljani podelilo Valvasorjeve nagrade. Valvasorjevo nagrado je prejela dr. Maja Žvanut iz Narodnega muzeja Slovenije. Valvasorjeva priznanja pa so dobili Marjana Žibert za razstavo Družina v Kranju - Kruh in srce ter projektna skupina, ki so jo sestavljali Beatrice Žbona Trkman, Nada Osmuk in Drago Svovljšak iz Goriškega muzeja, za stalno arheološko razstavo Fluvio Frido Castra Fluvio Ajdovščina. Častna Valvasorjeva priznanja pa je društvo prisodilo Bogdanu Borčiču za donacijo zbirke slik Koroški galeriji likovnih umetnosti Slovenj Gradec, Vilmi Bukovec Kambič za donacijo galerije Kambič v Metliki, Vanji Lokarju za razstavo zbirke porcelana (Zemlja, ogenj & kava) in sponzoriranje postavitve v Narodnem muzeju Slovenije, Marku Slugi za donacijo pohištva, ur, drobnih predmetov in slik iz 19. stoletja Pokrajinskemu muzeju Ptuj ter Nini Zdravčič Polič za izvedbo treh letnih konferenc muzealcev v Ljubljani septembra lani.

Za naš jezik

Sveti Janez od boga ali od Boga?

Pred časom (11. marca 2004) je bila v Primorskem dnevniku goriška bolnišnica San Giovanni di Dio označena z imenom Sveti Janez od boga. V slovenskem prevodu je to, ne glede na novinarjevo osebno prepričanje, Sveti Janez od Boga. Za tolikokrat bolj ali manj zavestno pisano malo začetnico namesto velike naj zadostujeta navedka iz Slovarja slovenskega knjižnega jezika (SSKJ) in iz najnovejšega Slovenskega pravopisa (SP). SSKJ I (1970) ima pod geslom bóg, -á sledeče: v krščanstvu pravični, večni, vsemogóčni Bog in druge primere. SP (2001) ima v Pravilih (str. 11) pri imenih bitij, ki se pišejo z veliko začetnico, med veroslovnimi imeni Bog (kot lastno ime), in slovarskem delu pa samostojno geslo Bóg, -á in primere Bogu hvala, verovati v Boga, Bog ti daj srečo idr. Zapisovanje z veliko začetnico pomeni torej, da gre za krščanskega Boga, ki mu npr. v hebrejskem svetu odgovarja Jahve, v muslimanskem pa Alah. Kakršen koli je naš odnos do velikih svetovnih veroizpovedi, spoštujemo splošna pravila in bodimo tudi v tem pogledu evropski.

LB

Tržaška knjigarna / Jubilejni večer

"Minatti je pesnik vseh"

Foto Kroma

Mlada recitatorica Vesna Hrovatin se je močno uprla odločitvi prof. Borisa Paternuja in upravitelja Tržaške knjigarne Igorja Starca, češ da zaradi časovne ekonomije naj iz izbora Minattijevih poezij, ki bi jih morala Hrovatinova interpretirati, izpade najbolj znana Nekoga moraš imeti rad. Menda je prav v tem radoživem uporazu zaznati vedno zlahtne občutke, ki jih Minattijeva poezija, tudi tista, ki smo jo že neštetokrat slišali, vzbuja v srcu vseh bralcev, tudi tistih, ki jih od pesnikove jubilejne visoke starosti loči kopicica desetletij. "Minatti je pesnik vseh. Minatti je pesnik za bralce vseh stopenj". Tako se je izrazil akademik prof. Bors Paternu na Minattijevem večeru, ki je ob prisotnosti samega književnega umetnika potekal v Tržaški knjigarni v Trstu v sredo, 12. maja. Pesniku "najbolj udomačenih poezij zadnjih petdesetih let" je bilo posvečeno srečanje, ki je bilo zasnovano ob priložnosti njegove osemdesetletnice in izida njegove jubilejne antologije. V svojem nadaljnjem posegu je prof. Paternu skušal izluščiti razloge za tako popularno priljubljenost Minattijevih verzov. "Njegov jezik ni hermetičen, njegova pesem je obratno široko komunikativna", se je izrazil akademik, ki je označil drugo lastnost Minattijevih del v napetosti med poezijo in zgodovino, a vendar tisto zgodovi-

no, ki zaobjema duhovno in moralno dogajanje časa. "Njegovi verzi so tankočutni, neagresivni", čeprav agresiven je čas, v katerem njegova pesem nastaja. Minatti je pesnik, ki je zgodovinska dogajanja vedno presegal, to tudi v času partizanske lirike krika in modernističnih ekstremov. Celotna literarna kritika si niso ob Minattijevi liriki nikoli nasprotovali, vedno je njegova rahločutnost premagala ekstreme, tudi ideološka si nasprotna tabora med partizani in domobranci. "Priljubljenost Minattija pa je

Da je Minatti redkobeseden kot pesnik je sam pritrtil, ko je stopil pred mikrofona. "Malo sicer govorim tudi kot človek, ker raje poslušam. Vsi pričakujejo, da potemtakem izrečem kaj pametnih besed, a vednar je takih na svetu malo", je povedal pesnik in pritrtil, da se je pesmi Nekoga moraš imeti rad skoro naveličal. "Iz ust recitatorke pa je izzvenela čisto drugače".

Foto IS

videti tudi zaradi odnosa, ki ga avtor ima do bralcev: pesnikov subjekt ni nikoli sam, a vedno bralca nagovarja, bralec je vedno na navoz", je povedal prof. Paternu, ki je kot zadnje osvetlil tudi manj znano Minattijevo ustvarjalno žilico devetdesetih let, ko se njegova lirika prevesi v

Paternuju ne velja postopek geometrijske abstrakcije, ko se predmetnost reducira na minimalno gesto, a obratno "gre za pokrajine duha, ki se ob našem prepuščanju sliki spreminjajo v znane podobe, razpoznavne oblike, otipljive snovnosti".

Igor Gregori

Ko se dotakneš osebe

Razmišljanja ob intervjujih na Radiu Trst A

"Zakaj se ti Eminem sploh zdi tako zanimiv?"

Spominjam se prvega zapisa za to rubriko, radijskega spoznavanja nekoga, ki bi drugače ostal meni še naprej docela neznan: mlad študent fizike, dobitnik posebnega priznanja za študijske dosežke in: bivši zapornik. Tadej je sprožil nek mehanski, zaradi katerega je nekaj kliknilo v meni. Še danes brez oklevanja povem, da je bil to eden najglobljih pogovorov, kar sem jih izkusila. Klik, torej. Kaj pa ima Eminem opraviti z vsem tem? Nekaj mi je sililo v možgane, da sta se oba - na povsem različnem način - rešila nečesa. Svojega backgrounda, svojega gneva, nočnih mor in dnevnega klatenja kot stekle živali. Eminem, belopoltni in svetlooki dečko žalostnosrepega pogleda, ki se potaplja v hip-hopu in ga prevrača kot smetnjak. Rezki ritmi in hudiceva histrost besedil težkih kot beton in nad katerimi je bilo že slišati to in ono. Neprimerna, srdita, prosta, neumna, globoka, uporniška, prevratniška, banalna, Bushevski "Najhujša nevarnost za ameriške otroke po poliemitisu", Eminem in še Eminem. Za nameček pa še filmska zgodba o njegovem življenju in pozitivne misli o nje-

Župnija sv. Martina v Doberdolu
Križev pot "Ecce homo"
Daneta Zajca

Z leve: Ambrož Kodelja, Maruša Avguštin in Dane Zajc (foto JMP)

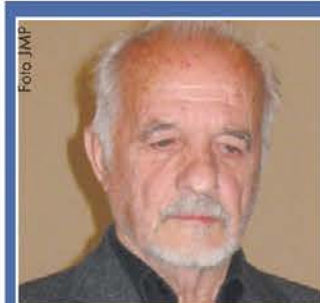
Župnija Sv. Martina v Doberdolu je v nedeljo, 16. maja, organizirala pomemben kulturni dogodek, ki se še kako prepleta z verskim življenjem v vasi. Župnik Ambrož Kodelja je k nedeljski maši povabil znanega slovenskega pesnika, dramaturga in esejista Daneta Zajca. Obiska literata iz Zgornje Javorščice pri Moravčah je bil povezan z nedavno predstavljeno njegovega besedila Ecce homo kot spremnega teksta novega križevega pota v doberdolski cerkvi. V Doberdolu je nedeljski maši prisostvovala tudi umetnostna zgodovinarica Maruša Avguštin, ki je doberdolski Križev pot slikarke Alekse Ivanc-Olivieri predstavila v publikaciji Ecce homo, ki je izšla konec februarja. Zajc in Avguštin sta se z verniki srečala ob sklepu maše. Pester in dober program je predvideval predstavitev

umetnika, njegovega opusa in pomena, ki ga njegova poezija ima na Slovenskem. Pesniku so se poklonili otroci iz doberdolske osnovne in nižje srednje šole z recitalom nekaterih najbolj znanih avtorjev otroških poštevanj ter poezij o gozdnih živalih. V njih je mogoče prepoznati igrivost in brezskrbno veselje, a je hkrati zaznati sledi pesnikove globoke meditacije. V tej luči je g. Kodelja predstavil eno izmed Zajčevih otroških pesnitev, Čarovnika, ki je bila vernikom prebrana v slovenskem originalu in italijanskem prevodu Jolke Milič. G. Kodelja je izpostavil, kako je ta poezija po eni strani res tipično otroška, po drugi strani pa s samo dvema besedicama "pa narobe" avtor naenkrat spremeni ton poezije. Pesnik z omenjenima besedicama bralca povleče na stvarna tla in v življenje. Pesnik Zajc je priznal, da sam pojmuje besedno umetnost kot širši pojem, ki uhaja racionalnim "razlagalcem

besed". Ob tem je pogovor nanesel tudi na vrednotenje slovenskega jezika kot sporočanskega sredstva naših literatov. G. Kodelja je podčrtal, da je v slovenščini mogoče prepoznati znake "okornosti". Slednje ne smemo pojmovati negativno, saj so že od Brižinskih spomenikov dalje samo znak tega, da našega matičnega jezika niso uporabljale izključno pesniške duše, temveč tudi trdne in močne roke. Prijeto dopoldne v doberdolski cerkvi je sklenila umetnostna zgodovinarica Avguštin z orisom umetniške poslikave križevega pota, delo slikarke Alekse Ivanc - Olivieri, ki je po njenem mnenju z odlično osvetljavo v doberdolski cerkvi samo pridobil.

Kulturni dogodek v cerkvi v Doberdolu presega kulturno področje, česar se zaveda župnik Ambrož Kodelja, saj je tako pesnika kot slikarstvo pravilno umestil v bogoslužje, kar pravzaprav tako Zajčevu pesnjenju kot poslikani križev pot tudi sta.

Andrej Černič

"Ko ustvarjam in se mi zgodi, da mi pri pisanju pesmi zmanjka točno določena beseda, se v mislih vrnem v otroštvo in se skušam spomniti, kako bi temu rekla moja mama in domači v narečju. Domača govornica je temelj slovenskega knjižnega jezika."

Knjižna polica

Po 350 letih Izgubljeni raj tudi v slovenščini!

Angleški pesnik John Milton je filozofsko-religiozni ep Izgubljeni raj (Paradise Lost) napisal leta 1667, drugo dopolnjeno izdajo pa je izdal 1674. Skozi stoletja si je ta vrhunsko umetnina, ki tematizira izvorni greh ter odnos med Božjo slavo in človekovo svobodo, pridobila veliko referenčno vrednost. Nekateri Miltonov ep postavljajo celo ob bok Bibliji in Dantejevi Božanski komediji, zato je bil prevod v slovenščino skorajda nujen. Za velik založniški projekt so se odločili pri Cankarjevi založbi, uredništvo pri zbirki Bela krizantema je prevzel Zdravko Duša, ep pa je prevedel Marjan Strojjan, ki na Slovenskem velja za enega najboljših prevajalcev, je pa obenem tudi odličan pesnik in prejemnik nagrade Veronika.

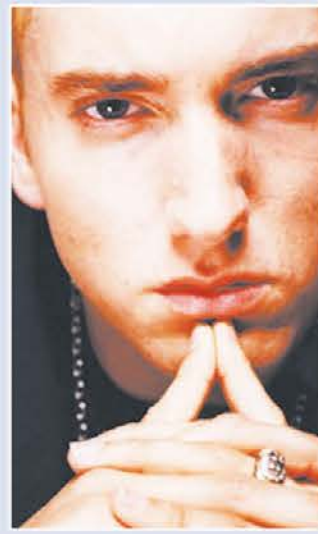
"Prevod Izgubljenega raja je mukotrpno, zelo zahtevno opravilo, saj ep obsega 11.000 strnjenih verzov, pravzaprav lahko mirne duše povem, da tako zahtevnega dela v življenju še nisem opravil!" je dejal Strojjan, ki se je prevajanju monumentalnega dela angleške književnosti posvečal kar 20 let.

Sovretov nagrajenec Marjan Strojjan je znan po prevodih, kot so Canterburyjske zgodbe, Beowulf in Antologija angleške poezije. Urednik Zdravko Duša je prevod Izgubljenega raja označil za Strojjanovo življenjsko delo.

Marjan Strojjan je bil v svojih izjavah na predstavitvi Izgubljenega raja, ki zares blesti tudi v izjemnem slovenskem prevodu, skromen, dejal je, da je prevod "seveda nekaj čisto drugega kot izvornik in - kot je dejal že pesnik Robert Frost - poezija je tisto, kar se izgubi v prevodu."

Marjan Strojjan je tudi prepričan, da iz angleškega jezika ni težjega prevoda, kot je Izgubljeni raj, saj je vsak verz nabit z več pomeni, informacije pa bralec oziroma prevajalec pridobiva zelo nepričakovano; prevajanje pa ga spominja na igranje šaha z Bobbyjem Fischerjem.

Lepo knjigo Miltonovega Izgubljenega raja, eno tistih, ki izstopajo iz povprečja dobro oblikovanih knjig, je vrhunsko oblikovala Mojca Daniš. Knjiga, ki jo je vredno brati in imeti na knjižni polici, ima tudi bogat spremljajoči aparat: opombe, kratak življenjepis in še nekatere Miltonove sonete, ki predstavljajo nekakšne dnevniške zapise. Strojjan je h knjigi prispeval izčrpano spremno besedo Izgubljeni raj: muze, pesniki, junaki.

govni figuri, ki so jih izrekle tako različne osebnosti, kot so Barbra Streisand, Madonna in David Bowie. Moj takratni sogovornik o nasilju v glasbi, Peter Jevnikar, se bo verjetno nasmehnil, češ: zakaj pa toliko zanimanja za Eminema? Mogoče zaradi enega samega stavka, sicer naslova ene pesmi: (I am) whatever you say I am (sem, kar praviš, da sem). Ki pravzaprav vključuje vse: vso njegovo kritiko in roganje plehki in narcizoidni družbi, vse iskanje sebi lastnega prostora in načina izražanja. Od Elvisa dalje se ni toliko sociologov spustilo na področje, ki je tradicionalno zanimivo le za glasbene kritike. Eminem je belec, ki živi za rap, glasbo, ki je skoraj izključna domena temnopoltih Američanov revnejših predelov. Svoje mizerno življenje (brez očeta in s stalno brezposelnostjo in neodgovorno materjo, životarjenjem v prikolici ob socialni pomoči, paketi hrane, ki jih je skrival, da bi jih vrstniki ne videli, kriv, da je bel v črnem okolju, s kasnejšo stalno skrbjo,

kako preživljati svojo edino veliko ljubezen, hčerko Hailie), vse to je spravljal v vrtoglavce rime in pretvoril v to, kar mu edino predstavlja katarzo: nabrušene stavke in spuščanje samega sebe tudi v najtemnejše dno človeške duše. David Bowie: "Grki in Rimljani so razstavljali svoje počasti in strahove, da bi jih vsi videli in se jih bali, to je tisto del sebe, ki ga družba mora videti, ne zna pa, kako z njim ravnati". Barbra Streisand: "Večji del njegove govornice ne razumem, a Eminem je zelo zanimiv, dotakne se me iskanje resnice in čustev, ki nama je skupno, tako kot revščina, iz katere izviram.

Kaj pa vem, tisti dečko, ki se igra po cesti, je del mene". Madonna: "Neprimerno izražanje? Busheve besede se mi zdijo veliko "neprimernejše" in nevarnejše. Eminem ni niti najmanj "politically correct", zato pa razmišlja o tem, kaj se dogaja v današnji družbi in povzroči, da ti kri zavre v žilah. Navsezadnje je to naloga umetnosti, a ne? In konec koncev...samo nekaj več kot dvajset jih ima". Marshall Mathers, Eminemovo pravo

ime, je v začetni fazi svoje kariere ustvaril in priklical na oder vedno znova nek temačni alter-ego, ki posebej človekovo temno plat. Sam ga je imenoval Slim Shady, vsak od nas pa ima svojega tam dol, čisto na trdu svoje osebnosti. Svojo jezo, željo po uničenju sveta, sebe, drugih. Ne obstaja svetloba, če ne obstaja tudi tema. Dejstvo, da je ta svetlopoltni dečko vzbudil - kljub zelo nasprotujočim si oznakam ("Nikoli nisem rekel, da je moja glasba primerna mladoletnim"; "A ne razumejo, da je vse sarkazem? Da je moje sporočilo, da delaj ravno nasprotno od mene?") - toliko zanimanja, in to med različnimi ameriški generacijami, nakazuje na to, da je zadel v bistvo, prebodel je gnojni tur, ki ga je Amerika (pa ne le ta) imela: milijoni državljanov na robu preživetja, naporna dela brez perspektive, iskanje izhoda iz bede začasnih bivališč in majajočih se četrti, krhki človeški odnosi. Pa še to: Eminem predstavlja nekaj, kar mora Amerika že kar nekaj časa vzeti v poštev: obstaja (in vedno je) tudi neka transrasna identiteta; to niso otroci rasno mešanih zakonov, pač pa osebe, ki so zrasle mogoče z modeli, navadami, načinom življenja, tipičnim za neko drugo raso. Rasa torej ne jemlje v poštev le barve polti, ampak tudi psihologijo, kam samega sebe postavljaš.

Vida Valenčič

Kratke

Cattaneo preklical ukrep / Radio Trst A bo še naprej oddajal na srednje-valovnih dolžinah

Upravičen prah in kopico razvnetih protestov je izzvala prejšnji teden odločitev javne radiotelevizijske hiše RAI, po kateri naj bi programe Radia Trst A ne predvajali več na srednjem valu. Zgolj oddajanje na ultrakratkem valovnem omrežju (UKV) pa ne bi krilo celotnega ozemlja dežele Furlanije-Juljske krajine, kjer živi slovenska narodnostna manjšina. RAI je svojo odločitev utemeljevala na podlagi ekonomskih stabilizacijskih težav in notranjih tehničnih reform. Slovenski krovniki in slovenski zamejski politiki so na krajevni, deželni in državni ravni takoj nastopili zoper odločitev, ki je v neskladju z zakonskimi predpisi o zaščitnih normah za jezikovne in narodne manjšine v Italiji (zakon št. 249 leta 1997). Poleg tega bi RAI kršila tudi dogovor, ki ga ima za oddajanje slovenskih programov. Da je bila odločitev javne radiotelevizijske hiše RAI prava burka za našo skupnost, izpričuje dejstvo, da bi programe, namenjene italijanski skupnosti v Istri, še naprej oddajali na srednjevalovni dolžini preko oddajnikov iz Benetk. Iz Rima pa je v petek prišla vest, da je generalni direktor RAI Flavio Cattaneo ukrep preklical, tako da varčevalni ukrepi državne radiotelevizijske hiše ne bodo oškodovali naše manjšinske skupnosti, kot tudi ne ostale oddaje manjšinskih jezikov v Italiji. Naj povemo, da je proti ukrepu RAI nastopilo z verbalno noto pri italijanskem veleposlaništvu v Ljubljani tudi Ministrstvo za zunanje zadeve RS.

Knjiga Slovenci v Evropi od XI. do XXI. stoletja v rokah uglednih gostov

V nedeljo, 16. maja, je po deseti uri jutraj dr. Jože Šerk v imenu Umetnostnega in kulturnega centra Šerk na slavnostnem odru med mimihodom alpincev osebno izročil knjigo Gli Sloveni in Europa dal XI al XXI secolo podpredsedniku vlade Gianfrancu Finiju, ki se je zahvalil z besedami "Ringrazio per il libro. Benvenuti nell' Europa unita". Knjigo so tudi osebno prejeli minister za odnose s parlamentom Carlo Giovanardi, postajnik ministrstva za obrambo Filippo Berselli, podtajnik ministrstva za zunanje zadeve Roberto Antonione, senator Miloš Budin in senator Giulio Camber, ki so se vsi zahvalili za pomembno darilo.

Občina Dolina / Premolinovo bo podprlo pet strank

Levi demokrati, Stranka komunistične prenove, gibanje Občanov za Dolino, oz. lilyjeva lista in združena lista Slovenske skupnosti ter Marjetice bodo skupno podprli župansko kandidato za dolinsko občino Fulvio Premolin. Zeleni pa se bodo predstavili s svojim kandidatom. Združen med Marjetico in stranko Slovenske skupnosti postaja, podobno kot na pokrajinski in deželni ravni, stvarna tudi v dolinski občini. Čeprav je nekdanji kandidat za mesto župana Sandy Klun (LD) izrazil prepričanje, da ne bo kandidiral ne za občinski svet in niti za novo upravo, se množijo pozivi s strani leve koalicije, naj Klun političnega življenja ne zapusti.

Športni center Bor pri Sv. Ivanu / Dijaki sklenili projekt Comenius

V petek, 14. maja, je bilo v športnem centru Bor pri Sv. Ivanu nadvse praznično, saj je srečanje dijakov različnih evropskih držav "Comenius" doživelo svojo skle-

Foto Kroma

pno prireditev, ki je potekala ob petju, igranju, glasbi, recitiranju in radoživem smehu ter veselju dijakov petih šol, ki prihajajo iz Wallesa, Slovenije in Italije (med slednjimi so bili prisotni dijaki s Katinare, od Sv. Ivana in iz Doberdoba). Te šole so v triletnem obdobju navezale medsebojne stike in si izmenjevale izkušnje o šegah in navadah, ki so značilne za področja, kjer so dijaki doma. Da so dijaki izoblikovali tako prisrčen in bogat program, gre zaslugi številnim profesorjem in mentorjem, ki so delo dijakov koordinirali.

Nova semaforška inštalacija

Občina Trst obvešča, da bo v kratkem delovala nova semaforška inštalacija na križišču med ul. Campo Marzio, ul. Giulio Cesare, sprehajališčem sv. Andreja in ul. Murat. Nova semaforška naprava sodi v širši okvir cestnih del, ki bi morale izboljšati pretakanje prometa tamkajšnjega cestnega omrežja: izboljšave, v katere spada tudi nova vodoravna in navpična cestna signalizacija, so že skoraj dokončane.

Nova publikacija / Preprečevati samomore

Prejšnji teden so na sedežu Tržaškega podjetja za zdravstvene storitve predstavili knjižico z naslovom Preprečevati samomore: smernice za zdravnike splošne medicine. Publikacijo, ki je priredba besedila, ki jo je leta 2000, izdal v Ženevi Oddelek za umsko zdravljenje Svetovne zdravstvene organizacije, so izdale Občina Trst, Tržaško podjetje za zdravstvene storitve in družba Televita. Dvanajst poglavij obravnava na splošno temo samomorov, od samomornih umskih motenj do oseb s samomorilskimi težnjami. Zadnja tri poglavja pa so posvečena spifici tržaške stvarnosti, kjer je ta socialni problem zelo občutiti. Knjiga navaja med drugim tudi telefonski službi za preprečevanje samomorov. Zeleni številki se glasila: 800846079 in 800510510.

Posvet v Revoltelli / Obmejni župani o prihodnosti

Složna delitev mnenj je cilj skupne evropske hiše

"V tem trenutku, ko določene meje padajo in druge bodo v kratkem tudi padle, je

neobhodno potrebno, da nadaljujemo po poti, ki smo jo doslej složno gradili". Tako se je izrazil tržaški župan Roberto Dipiazza na okrogli mizi, ki je potekala v torek, 11. maja, v avditoriju muzeja Revoltella, in na kateri so bili prisotni številni župani obmejnega pasu, tako iz Slovenije kot Italije. Po buda spada v širši niz srečanj, ki imajo nalogo razglabljati o problemih in morebitnih rešitvah vprašanj, ki zadevajo obmejno področje. Na torkovem srečanju, ki je bilo že osmo po vrsti, je tržaški župan z ozirom na novo obdobje, ki smo ga komaj začeli, dejal, da se bodo novi problemi pridružili tistim, ki že obstajajo, "vsekakor menim, da bo v bodoče več možnosti za sodelovanje". Dipiazza, ki je bil kot tržaški župan gostitelj srečanja, je poudaril, da morajo tovrstna sodelovanja sloneti na gospodarskem povezanju, pa tudi na področju zdravstva, komunalnih storitev in prevoza. "V novem obmejnem sistemskem omrežju pa ne

smemo pozabiti na kulturno in socialno kooperacijo", kateri je prepuščena znatna vloga pri ureničenju mirnega sožitja ter

se bo naše področje lahko v bodoče posluževalo. V dokumentu, ki so ga župani, prisotni na zasedanju, odobrili

Foto Kroma

složna delitev mnenj, kar je pravi cilj skupne evropske hiše. Novo skupno programiranje Interreg Italija - Slovenija, perspektive evroregije so bile teme predavanj, s katerimi so funkcionarka Agencije za regionalni razvoj iz Štanjela Tatjana Reinar in funkcionarka za evropske zadeve dežele F-Jk Giada Gamba ter ravnatelj deželne službe za evropske zadeve Eugenio Ambrosio strokovno razmišljali o dejanskih možnostih in sredstvih, katerih

ob koncu jutranjega čezmejnega simpozija, je jasno najavljena zahteva po večjih konkretnih korakih. Potrdili so skupno voljo za vzpostavitev sinergičnega sistema, ki bi lahko podkrepil razvoj obmejnega področja; najavili so začetek delovanja omizja, ki bo imelo meddeželni značaj in bo imelo nalogo preučiti možne ideje, načrte in dejavnosti, s katerimi bi lahko obmejni pas koristil. Do izraza je prišla tudi odsotnost na slovenski strani pristojne-

ga upravnega sogovornika, ki bi bil primeren sogovornik s sorodnimi institucijami na italijanski strani meje (deželo in pokrajina). Zato so se župani odločili, da bodo posvetili večjo pozornost za odpravo teh razlik, ki onemogočajo primeren dialog med italijanskimi regionalnimi oblastmi in župani obmejnih občin RS.

Dokument odraža tudi željo po tesnejših kulturnih izmenjavah, namenjenih predvsem mladini in manjšinam. Razumljivo je torej,

da se župani zavzemajo tudi za čimvečjo permeabilnost mejnih prehodov, tako mednarodnih kot maloobmejnih, saj je to obenem tudi zaključna točka podpisanega akta.

Na torkovem omizju so bile zastopane občine, odraz stvarnosti, ki vodi od mišjskega zaliva prek Trsta, Sežane, Kopriva, Zgonika, Kostanjevice do Nove Gorice, Tolmina in še drugih. Skratka, zrcalile so težnje vseh občinskih uprav, ki si tako na eni kot na drugi strani delijo vzhodno oz. zahodno mejo. Simbolično izstopa torej dejstvo, da se bo prihodnje srečanje teh županov odvijalo v Bruslju, da bo še bolj prišla do izraza naklonjenost Evropski uniji, v okviru katere bodo tudi nadaljnja pogajanja potekala.

IG

Društvo slovenskih izobražencev / Okrogla miza o Pasijonu

Gibsonov Pasijon odraz današnjega časa

govorilo, postal je kot reklamna akcija in me ni posebno privlačil. Dovolj mi je, kar je v evan-

Morda bo film leta, do danes pa je Gibsonov Pasijon dvignil ogromen oblak prahu. Razmišljanju o filmu, ki je razdelil javno mnenje na zagovornike in nasprotnike tolikšnega nasilja v opisu zadnjih dvanajstih ur Kristusovega življenja, se ni izognilo niti DSI, ki je v ponedeljek, 10. maja, gostilo g. Dušana Jakomina, p. Mirka Pelicona in Štefana Pahorja.

"V zgodovini filmografije je nad 150 filmov, ki govorijo o Kristusu, o malokaterem pa se toliko govori, kot o Gibsonovem." Tako g. Jakomin, ki je podčrtal, da film seveda ni evangelij, nedvomno pa človeka prevzame: vernika sili, da se poglubi v veri, nevernika pa pretrese. Klasična filmografija nas je privadila h gledanju lepega,

Foto Kroma

nekrvavečega Jezusa, Pasijon pa nas prizadene prav s krutostjo in nasiljem. Ne gre pa tu pretirano poudarjati tega vidika, bistvo Pasijona je odpuščanje in ljubezen. "Mislim, da se je o filmu preveč

geliju." Za Štefana Pahorja je Pasijon povprečen film, ki nalaaga kopico medlih občutkov, kot bi režiser nalašč vzpostavil pritisk nad gledalci z efekti, triki in ekstremi. "Počutil sem se neugodno, kot bi nas Gibson ho-

tel kaznovati. Film je vizualizacija Kristusovega trpljenja, bolj malo pa je duhovnosti."

P. Pelicon je videl največjo odliko filma v tem, da zna spregovoriti postmodernemu človeku. "Vsakič, ko smo odšli iz kina," je dejal p. Pelicon, ki si je Pasijon ogledal s štirimi skupinami, "smo bili v popolni tišini. In to je dobro. Vsaj enkrat je v svetu, kjer se ogromno o vsem govori, prevladala tišina." Vprašanje zla je v filmu zelo dobro obravnavano, ker ni prikazano kot nekaj univerzalnega, pač pa personalnega, ki zadeva človeka in človeštvo. V film je namreč Gibson vpletel tudi osebni vidik svojega življenja, ki ga je pripeljalo do roba samomora. "To je postmoderna, ki zna preko osebnih izkušenj spregovoriti posamezniku." Kristus je vzel nase vse zlo, svoje in vsakega človeka, ter ostal zvest v ljubezni do konca. Poleg tega je zelo zanimiv vidik novitve vstajanja: je rdeča nit filma, je ljubezen, ki osmišlja. Vstajenje ves čas prepleta dimenzijo trpljenja in trpljenje osmišlja vstajenje.

MR

Bivši urad za Evropo v novi preobleki

Evroservis ima nove prostore

V sredo, 12. maja, so uradno otvorili nove prostore Urada za Evropo, ki deluje v okviru Slovenskega deželne gospodarskega združenja. Delovanje urada pa je v zadnjih časih preselilo dotedanji okvir, katerega delokrog je zajemal področje dežele F-Jk, Veneta in Slovenije, tako da je bilo potrebno spremeniti njegovo družbeno obliko. Urad se je tako spremenil v podjetje Evroservis, družbo z omejeno odgovornostjo,

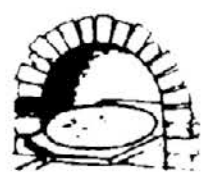
katerega delovanje se bo razširilo tudi na področje Balkana, Madžarske, Avstrije in Hrvaške. Novo podjetje je zasnoval Erik Švab v sodelovanju s Kristino Valenčič, predsednik upravnega odbora bo nekdanji direktor SDGZ Vojko Kocjančič, v odboru bosta sedeli še Martina Malalan in Nadja Prašelj. Kot je Kocjančič pojasnil, bo delovanje novega Evroservisa zajemalo poleg gospodarskega še športno in kulturno področje ter javne uprave. Med številnimi prisotnimi je bilo zaslediti veliko gostov iz Ljubljane, med katerimi od-

Foto Kroma

govorno Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Jadranko Šturm Kocjan in Iva Piryja iz službe vlade za regionalni razvoj, ki je prinesel pozdrave mini-

strice za strukturno politiko in regionalni razvoj Zdenke Kovač. Nove prostore v ul. Cicerone 8 je blagoslovil kaplan g. Dušan Jakomin.

PEČ NA DRVA

Pizzeria - Gostilna - Bar

"VETO"

Nada Debenjak s.n.c

ZAPRTO OB TORKIH

OPČINE - Proseška ulica 35
tel. 040 211629

Protestni shod pred deželnim svetom odbora za referendum Drugačni zaliv

Sesljski zaliv: odgovornosti Dežele

Foto Kroma

Člani in članice odbora za referendum Drugačni zaliv so v sredo prejšnjega tedna manifestirali pred sedežem deželnega sveta proti "pozidavi in popolni privatizaciji sesljskega zaliva". Kot nam je pojasnila članica odbora Živka Marc, se je odbor sestel popolnoma spontano in je brez vsakršnega političnega predznaka. V odboru Drugačni zaliv so tudi aktivno soudeležene organizacije civilne družbe kot Lega ambiente iz Tržiča in druga naravovarstvena gibanja. Pobuda je naletela tudi na prepričano podporo treh slovenskih deželnih svetnikov, Mirka Spazzapana, Brune Zorzini in Igorja Cancianija ter na prizadevanje deželnega svetovalca iz vrst Zelenih Alessandra Metza. Položaj in bodočnost sesljskega zaliva je namreč tudi zapleteno politično vprašanje, ki je odprto že vrsto let in pri katerem si leva sredina ni

enotna, problemi pa so občutili tudi znotraj devinsko-nabrežinske sekcije Marjetice. Cilji, ki so si jih aktivisti zastavili, so torej jasni; te so predstavili predsedniku deželnega sveta Tesiniju, ki je skupino članov odbora v sredo takoj sprejel. Ob prisotnosti deželnih svetnikov Zorzinijeve in Metza je glasnik odbora Fulvio Bogrič v sedmih točkah obnovil predsedniku Tesiniju glavne pomisleke, ki jih odbor ima glede nejasnih posegov, ki jih je dežela F-Jk imela v zvezi s prodajo področja sesljskega zaliva privatnikom, katerih "še točno ne določeni projekti" bi izneverili naravovarstveno in zgodovinsko dragocenost sesljskega obalnega pasu. Vprašljiv je namreč postopek, na podlagi katerega je dežela prodala gradbeno področje privatnikom po ceni (21 evrov na kvadratni meter), ki je v primerjavi s standardnimi cenami sesljskega ozemlja veliko

nižja; še točno nedoločeni projekt predvideva vsekakor izkop 780 tisoč kvadratnih metrov skale, kar bi nepopravljivo izneverilo kraški rob; jeklena mreža, ki obkroža gradbišče, se spušča celo v morje, za kar se odbor sprašuje, ali je bila s tem v zvezi pomorska oblast seznanjena; pod vprašajem je tudi bodočnost treh pomorskih združenj, ki imajo sedež v zalivu; nesoglasje je tudi očitno med deželnim dekretom ALP 11/576, ki bi moral ščititi naravovarstvene cone in normativi (Varianta 21), ki dopuščajo posege v sesljskem zalivu; člani odbora menijo, da dežela F-Jk s svojim početjem dopušča vzpostavitev monopolnega režima na področju sesljskega zaliva, saj bo potemtakem lahko koristil z naravno lepoto zaliva en sam subjekt. Že majhne možnosti dostopa do morja

Deželni svetovalec za načrtovanje Lodovico Sonego je na večkratno prigovarjanje svetovalca SSK Spazzapana končno povabil na pogovor predstavnike gibanja Drugačni zaliv - L'altra baia, ki se borijo za ohranitev in zaščito naravnih značilnosti Sesljskega zaliva. Sestanek bo na sedežu odborništvu v Ul. Giulia v Trstu v ponedeljek, 24. maja, ob 10. uri. Okoljevarstveniki in Nabrežinci, zbrani v zgoraj omenjenem društvu, bodo tako lahko najbolje prikazali odborniku nevarno poseganje v zaliv z začetkom odkopa, ki je že danes v teku in ki grozi, da bo iznakazil podobo stene zaliva samega, obenem pa pomenil začetek gradnje tistih stanovanjskih struktur, ki bodo lahko bistveno vplivale tudi na narodnostno podobo devinsko-nabrežinske občine. Ker so vsi posegi v sesljskem zalivu odobreni z deželnim odlokom, si prebivalci Nabrežine upravičeno pričakujejo, da bo levsredinska koalicija, ki je zdaj na vladi, mnogo bolj pozorna na zahteve domačinov in okoljevarstvenikov, kot je bila prejšnja desna uprava.

Igor Gregori

bodo v tržaški pokrajini še bolj okrnjene, in to tudi v luči vstopa Slovenije v EU, kar bi lahko privedlo do podkrepitve turističnega dejavnika. Ne nazadnje je celotni projekt v nesoglasju z zakonom 38/2001, pravzaprav s členom 21, na podlagi katerega morajo vsa gospodarska socialna in urbanistična programiranja vzeti v poštev varstvo zgodovinskih in ekonomskih značilnosti območja.

Predsednik Tesini se je ob koncu obvezal, da bo v kratkem priredil srečanje med deželnimi svetovalci, ki se za vprašanje sesljskega zaliva zavzemajo, in pristojnim odbornikom Sonegom ter za avdicijo v IV. komisiji, ki se ukvarja s teritorijem in urbanistiko. Deželni svetovalec Metz je poudaril, da se bo s kolegi zavzel, da bodo pristojni uradi v čimkrajšem času vzeli v pretres vprašanje sesljskega zaliva, ki so ga člani odbora s konkretnimi posegi že predložili deželnemu upravnemu sodišču, katerega razsodba je predvidena junija meseca.

Obvestilo

Združenje prostovoljcev Hospice Adria Onlus prireja v četrtek, 20. t.m., ob 20.30 v prostorih razstavne dvorane Zadrudne kraške banke na Opčinah predavanje p. Mirka Pellicona SJ z naslovom Duhovno spremstvo v trpljenju. Vabljeni!

V soboto, 22. maja, bo na sedežu društva Fantje izpod Grmade v Devinu, z začetkom ob 20. uri, koncert, ki ga prireja društvo Cello&Music. Predstavil se bo duo Helena Kotar (violina) in Helena Kosem (klavir). Na sporedu bodo skladbe J. Masseneta, L. van Beethovna, Veracinija, Bartoka, L.M. Škerjanca, S. Rahmaninova in A. Dvoraka.

Darovi

Ob smrti Erinota Fabrizi, daruje domača družina 100,00 evrov za cerkev v Bazovici.

Cestitke

Našemu nekdanjemu sodelavcu in prijatelju **Ivanu Žerjalu** ter njegovi **Marjalizi** želimo veliko dobrega in Božjega blagoslova na skupni življenjski poti. Vsi na Novem glasu **Marjalizi** in **Ivanu** ob pomembnem življenjskem koraku želijo iz srca vse najboljše na novi skupni poti prijatelji iz Gorice.

V soboto, 15. t.m., sta si v Postojni obljubila večno ljubezen in zvestobo **IVAN IN MARJALIZA**. Veliko petja, veselja in otroškega smeha jma iz srca voščijo pevke, pevci in zborovodja zbora **Jacobus Gallus**.

RADIOTELEVIZIJA SLOVENIJA, NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA V TRSTU, ZALOŽBA MLADIK TRST

vabijo na krstno izvedbo in predstavitev dokumentarno igranega filma

SPREHOD Z BARONOM

Prireditev bo v Narodnem domu v Trstu, Ul. Filzi 14 v petek, 21. maja 2004, ob 17. uri

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO MAČKOLJE

vabi na

42. PRAZNIK ČEŠENJ

Od petka, 28. maja, do ponedeljka, 31. maja v Mačkolljah pri Trstu

Vsak večer ples s skupinami Happy day, Zamejski kvintet, Kraški kvintet in Burja

Trst, 15. maja 2004 / Tretje srečanje mladinskih pevskih zborov

Moč mladostnega navdušenja

Dobra mera idealizma je vodila zborovodkinjo Aleksandro Pertot, ko je pred tremi leti ustanovila mladinski zbor na Šoli Glasbene matice. Področje mladinskega petja je v svetu zborovstva namreč najbolj krhko in težavno, a povezuje z višješolsko stvarnostjo se je izkazala kot posrečena, saj je zbor v teh letih doživel stalen razvoj. Njegov prvotni, temeljni namen je navezovanje stikov s sovrstniki, zato je od svoje ustanovitve pobudnik pevškega srečanja mešanih mladinskih zborov, na katerem nastopajo skupine, s katerimi je sodeloval med pevskim letom. Letošnja sezona mešanega mladinskega zbora Trst je bila posebno uspešna in polna dragocenih izkušenj in doživetij; med temi imata posebno mesto koncert v Tolminu in gostovanje v Rim, katerih so pevci ponudili tudi domači publikli nekatere glasbene utrinke na skupnem koncertu, ki ga je Glasbena matica priredila ob sodelovanju Zveze slovenskih kulturnih društev. Zbor Trst je kot gostitelj zapel v pozdrav krstno priredb slovenskih ljudskih pesmi in je nato prepustil oder prijateljem zbora Gimnazije Tolmin, ki so pripravili bogato vrsto skladb

Foto Kroma

različnega izvora. Z zanimivim in raznolikim programom je zbor predstavil povsem zadovoljivo paleto izvajalskih sposobnosti, saj je pod skrbnim in zanesljivim vodstvom Erike Bizjak primerno in dokaj zavedno pristopil tako k umetniško preoblikovanim ljudskim spevom kot k sodobnejšim izrazom vokalno in ritmično zapletenih skladb. Tudi mladinski zbor Iride iz Rima je hotel počastiti praznično priložnost s kar zahtevnim programom, s katerim nastopa tudi na številnih državnih tekmovanjih in skuša v svoji redni dejavnosti širiti zborovsko kulturo med višješolce. Zborovodja Fabrizio Barchi je predstavil navzočim vsako posamezno skladbo, od antičnih kontrapunktov do priredb Beatlesovih uspešnic.

Prijeten občutek pristne zabave, ponosa in zadovoljstva, ki so ga vsi trije nastopajoči zbori znali posredovati, se je prenesel še na publiko, ki je uživala ob lepi atmosferi, h kateri je prispevala s prepričanimi aplavzi. Janko Ban je v imenu organizatorjev poudaril, kako take prireditve navdajajo z optimizmom in zaupanjem v bodočnost zborovstva in v njegovo sporočilo medsebojnega spoštovanja in mirnega sožitja. Večer je zares imel poseben čar; poleg dobre kvalitete izvajanja in pestrosti sporeda je namreč pripomogla k uspehu dodatna vrednost iskreno doživljene dogodka, iz katerega sta izžarevala moč mladostnega navdušenja in občutek prirskega povezovanja v imenu glasbe in prijateljstva.

RP

Pesniški večer / Zgoniška vinoteka

Silvana Paletti: glas iz Rezije

Ljudska "Injen čuea jti gna", ki jo spremljajo poskočne melodije violine ter zlahtni glas rezijanskega narečja, je v petek, 14. maja, zadonela v prostorih enoteke v Zgoniški na zadnjem letošnjem pesniškem večeru Slovenskega stalnega gledališča v Trstu. Umirjenost kraške vasi ter lepo urejeni prostori so se kar prilegli, še posebej, če so poslušalci prihajali iz mestnega vrveža, ki ga je v tistih dneh ustvarjal shod alpincev. Mogoče pa tudi zaradi njih se je ta pesniški večer začel precej v zamudi, a nič ne de, saj je prijeten in radoživost pesnice dokaj kmalu pregnala malodušje. Gostja Janka Petrovca je bila tokrat Silvana Paletti, ki je na tržaška tla prinesla del svoje Rezije, predvsem pa glas iz svojega Rozajanskega serčnega romanca, pesniške zbirke, "ki je vzklikala sredi rožnih in sončnih dolov pod goro Kanin".

Petrovec se je v uvodnem delu najprej pogovoril s pesnico, ki je na njegova vprašanja odgovarjala v svojem domačem jeziku in s tem vtila v poslušalce neko posebno domače in prijetno razpoloženje, ki ga lahko ustvarja navezanost in hrepenenje po domači zemlji, po domačih ljudeh, po domačem jeziku. In ravno o tem je spregovorila pesnica: o svoji Reziji, o Šmarni miši, o dnevu, ko se Rezijani, razseljeni daleč naokrog po svetu, zberejo po svojih domovih in v svojem domačem kraju. Palettijeva je v

Foto Kroma

zgoniško okolje priklicala ravno to, kar je pisalo na vabilu ob večeru poezije, "povsem preprostem: polnem spomina ali želje ali hrepenenja po tistem arhaičnem, tako drugačnem, ker tako nekdanjem, tako zahodnem. Hrepenenja po slovenskem, po furlanskem, po novem, po zna-

nem... po Reziji." In na Petrovčev vprašanje: "Zakaj pišete v rezijanski?" je Palettijeva odgovorila: "Ker me je tako naučila mama!"

Silvana Paletti je drugače zelo aktivna kulturna delavka, sicer diplomirana medicinska sestra v pokouju, ki soustvarja oddajo Te rozajanski glas (Radio Trst A), prevaja raznovrstna besedila - tudi za liturgijo - v rezijansko ter skrbi za predstavljanje lokalne kulture v javni Šoli, sploh pa vsestransko sodeluje z znanstveniki pri proučevanju rezijanskega narečja.

V drugem delu večera pa je zazvenela poezija: poezija Silvane Paletti v rezijanskem narečju; pesmi je prebirala pesnica sama; ob njej pa še Nikla Petruška Panizon, ki je pesmi podala v slovenskem knjižnem prevodu Marije Pirjevec, ter Mariagrazia Plos, ki je v furlanščini prebrala prevode Roberta Dapita. Pesnične poezije so preproste, ker gre tu za "srčno govorico, ki ne pozablja na nobeno obliko življenja v rezijanskem svetu," naj bo to drobno koruzno zrno ali petelin ali leseni žleb, prav tako kot piše pesnica "Dulina Rezija, / na skali, / ja nu ti, / luna gri, / vse muči. / Sarce / samo / rumuni."

JC

TK GALERIJA

vabi na odprtje razstave

ŠTEFANA TURKA

VIZIJE SPOMINA - tuši

Slikarja in razstavo bo predstavila Jasna Merku'

Sreda, 26. maja, ob 18 uri

v prostorih Tržaške knjigarne, Ul. sv. Frančiška 20

Slavnostna seja v Državnem zboru v Ljubljani "Slovenci združeni v Evropi"

Evropska razsežnost skupnega slovenskega kulturnega prostora

Pod tem geslom je 12. maja 2004 potekala slavnostna seja v dvorani Državnega sveta Republike Slovenije. Evropska in slovenska himna, ki ju je zapel poleg drugih pesmi Mladinski pevski zbor glasbenega centra Emil Komel iz Gorice pod vodstvom Damjane Čevdek Jug in ob klavirski spremljavi Dalie Vodice, sta že pred slavnostnim govorom predsednika Državnega sveta Republike Slovenije Janeza Sušnika poudarili prisotnim članom državnega sveta in številnim gostom iz zamejstva novo "evropsko" dimenzijo skupnega slovenskega kulturnega prostora. Prav Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel se je resnosti in pomembnosti trenutka v Državnem zboru zavadel in je zato organiziral avto-bus, da so se pomembne seje v Državnem zboru poleg otrok, ki pojejo v zboru, lahko udeležili tudi odborniki centra Komel, a tudi starši in drugo osebje. Meje sicer še obstajajo, a vseeno pomeni vstop Slovenije v EU nekaj prelomnega tudi za Slovence, ki živijo v drugih državah EU.

Kot je v svojem govoru poudaril predsednik Državnega sveta Janez Sušnik, bo z vstopom Slovenije v EU možna komunikacija z Brusljem tudi v slovenskem jeziku, in prav uporaba jezika je ključnega pomena za ohranjanje ne le slednjega, ampak tudi celotne skupnosti v novih časih, ki jih zaznamujejo pojmi, kot sta integracija in globalizacija.

Skupna pripadnost EU pa bo nedvomno lahko samo spodbujala večje sodelovanje. Sušnik je pozdravil novoustanovljeno koordinacijo med zamejskimi krovnimi organizacijami ter obžaloval, da ni bil sprejet zakon o Slovcih brez slovenskega dr-

Foto NK

žavljanstva.

O pomenu jezika je opozoril tudi predsednik KKZ iz Celovca Janko Zerzer, ki je naglasil, da je treba slovensčino gojiti in ohranjati zlasti na jezikovnem obrobju. Slovensko časopisje pa žal še vedno prihaja s precejšnjo zamudo na Koroško, televizijski signal slovenske televizije ne pokriva dvojezičnega območja. Skratka, pretok informacij bi lahko bil boljši. Zerzer je svoj poseg zaključil z grenko ugotovitvijo, da za koroške Slovence ni dober znak, če podjetje iz Slovenije, ko odpre svojo trgovino v Celovcu, "izgubi" strešico.

Erik Švab je opozoril prisotne na možnosti ekonomskega povezovanja matice in zamejstev preko evropskih skladov. Tudi na tem področju sta potrebna po eni strani daljnoročno kadrovanje in boljši pretok informacij, ki bi omogočala kakovostnejše delovanje na ekonomskem področju.

S povsem različnimi vprašanji pretoka pa se še vedno soočajo Slovinci na Madžarskem. Jože Hirnök, predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem, je poudaril, da kljub dejstvu, da sta sedaj tako Madžarska kot Slovenija članici EU, nima Porabje še slavnostno otvoril v imenu ministrice za kulturo Andreje Rihter državni sekretar Ciril Baškovič. Razstavo v Državnem svetu sta zasnovala Peter in Majda Fister.

Poleg omenjene razstave, kjer je na ogled poleg predmetov iz etnoloških zbirk v zamejstvu tudi veliko etnološke literature, bodo 25.5.2004 otvorili še drugo razstavo na zamejsko tematiko v prostorih Državnega sveta. Razstava Moč šibkih, ki jo je zasnovala Irena Destovnik, bo ena izmed pobud novih Koroških kulturnih dnevo v Ljubljani, ki so oživel po zaslugi bivšega konzula v Celovcu Jožeta Jeraja.

Drugi del večera v Državnem

svetu je bila otvoritev razstave Etnološka dediščina zamejskih Slovencev. Katalin Hirnök-Munda, Martina Piko-Rustia in Milan Pahor so prisotnim predstavili etnološko raziskovanje med Slovinci na Madžarskem, Avstriji in Italiji. Razstavo je slavnostno otvoril v imenu ministrice za kulturo Andreje Rihter državni sekretar Ciril Baškovič. Razstavo v Državnem svetu sta zasnovala Peter in Majda Fister.

Poleg omenjene razstave, kjer je na ogled poleg predmetov iz etnoloških zbirk v zamejstvu tudi veliko etnološke literature, bodo 25.5.2004 otvorili še drugo razstavo na zamejsko tematiko v prostorih Državnega sveta. Razstava Moč šibkih, ki jo je zasnovala Irena Destovnik, bo ena izmed pobud novih Koroških kulturnih dnevo v Ljubljani, ki so oživel po zaslugi bivšega konzula v Celovcu Jožeta Jeraja.

Peter Rustija

In memoriam

Arnaldo Pittoni in leva sredina

Pred nekaj dnevi je v Trstu umrl socialistični veljak Arnaldo Pittoni. Gotovo zasluži, da njegov lik in njegovo politično vlogo opišemo nekoliko natančneje.

V šestdesetih in sedemdesetih letih sem dolgo sedel z njim v tržaškem občinskem svetu in mnogo noči prebil pri neskončnih pogajanjih levosredinske koalicije. Spoznal sem, da je bil Arnaldo Pittoni dober govornik in spreten pogajalec. Ob razpustitvi titovske politične formacije, Neodvisne socialistične zveze, so se slovenski levičarji na podlagi ljubljanskih direktiv vpisali v italijanski levičarski stranki PSI in KPI. Pittoni je tedaj mnogo Slovencev pridobil za socialistično stranko. Tako smo tedaj Slovenci nastopali v treh strankah. Nekateri smo zagovarjali samostojno politično pot v SSK, drugi so se vključili v socialistično stranko, ki je potem prišla na oblast v levosredinskih koalicijah, tretji pa so bili s koministično stranko v opoziciji. Pri SSK smo tedaj socialistom očitali dvoličnost, kajti v Trstu so sodelovali s Krščanskimi demokrati, v manjših občinah pa s komunisti v ljudskofrontaških koalicijah.

Slovenci pa, ne glede na svetovnonazorsko prepričanje, bi se Pittoniju morali spoštljivo spomniti zaradi odločilne vloge, ki jo je imel ob tako imenovani "aferi Hreščak". Leta 1962 se je po vsedržavnem vzorcu namreč tudi v Trstu uveljavila levosredinska politična formula, na podlagi katere se je prekinila dolgaletna liberalnonacionalistična tradicija v tržaških krajevnih upravah. Prišlo je do levosredinskih koalicij na Občini

in Pokrajini, v katerih so s Krščansko demokracijo sodelovali tudi socialisti in Slovenska skupnost. Ob sestavi tržaškega občinskega odbora so socialisti za odbornika predlagali tudi Slovenca, nekdanjega urednika Primorskega dnevnika, Dušana Hreščaka. Tedaj je nacionalistični Trst pod vztrajno režijo tržaškega Il Piccola z množičnimi demonstracijami in grožnjami zagnal vik in krik proti "oskrumbi" tržaške mestne uprave. Vendar so socialisti, s političnim tajnikom Pittonijem in demokristjani s tajnikom Botterijem zdržali šovinistični pritisk. Dušan Hreščak je na dramatični seji tržaškega občinskega sveta v noči na 24. julij 1965 postal tržaški občinski odbornik. In Trst se kljub velikemu šovinističnemu hru-pu ni porušil. Komunisti so bili tedaj v opoziciji, za vstop titovca Dušana Hreščaka v občinski odbor zato niso glasovali. Kasneje, dobro desetletje do propada levosredinske politične formule, je obveljala praksa, da sta bila tako na Občini kot na Pokrajini po dva slovenska odbornika, enega je imenovala Slovenska skupnost, drugega Socialistična stranka. To naj bo povedano zaradi zgodovinskega dejstva, na katero prehitro pozabimo, kajti samo v času levosredinskih koalicij, ne prej ne kasneje, smo bili Slovenci soudeleženi pri upravljanju tržaškega mesta in pokrajine. Osimsko politično neurje z nastankom Liste za Trst je sodelovanje Slovencev v tržaških krajevnih upravah odpihnilo, a tudi bolj demokratične uprave, ki so sledile v devetdesetih letih niso te tradicije obnovile, da o današnjih desničarskih tržaških upravah sploh ne govorimo.

Rafko Dolhar

Dve razstavi v Novi Gorici

Prepričljiva likovna povest Metke Erzar

Metka Erzar in Ivan Skubin skupno razstavljata v novogoriškem Hit paviljonu, od 8. aprila do 23. maja. Razstava je na ogled tudi v Mestni galeriji, razstavlja tudi fotograf Aleksander Blažica.

Slike Metke Erzar in glinene oblike Ivana Skubina ustvarjajo v paviljonu posebno atmosfero. Postavitev nosi naslov "Od večnosti do zemlje" in to misel neverjetno dobro ponazarja. Čas se tu ustavi, ni ne preteklosti ne prihodnosti, ampak samo večni trenutek, lebdenje. Vsi elementi bivajo v sožitju, razlikujejo se in dopolnjujejo. Glina izraža zemeljskost s svojo barvo in materialnostjo, čeprav je njena oblika dvignjena v višjo sfero. V njej je kontrast hrapave površine in gladke, dinamične forme. Skubinovo oblikovanje je enostavno, asketsko. Njegovi lebdeči elementi pa domišljivo potegnejo v sanjski svet. Lahkotnost in zračnost izražajo tudi do skrajnosti stilizirane ptice, ki letijo pred platnom Metke Erzar in mu dajejo prostornino. Rdeča barva tega podolgovatega formata zaznamuje cel prostor. Izrazito izstopa in se razlikuje od ostalih slik, kjer se barvni toni premikajo med sivinami ali ostajajo nežno zeleni, modri. Nanos barve dopušča ohranitev strukture platna. Slikarkino ustvarjanje je

osebno, intimno. Na podlagi izkoluža in barv se pojavljajo od-tisti drevesnih listov, rok, nežni poetični stavki. Tudi Metka Erzar postavi ptico na svojo sliko, tako se abstraktne vodoravne linije spremenijo v žice, ki režejo sivo nebo. Na platnih v Mestni galeriji pa se avtorica veliko bolj prepusti barvi. Tu se na polkrožni steni zvrsti serija abstraktnih del, korak naprej od rdeče slike v paviljonu. Paleta je živa in topla obarva prostor, na vsaki sliki prevladuje en ton. Skozi prostor galerije spet letijo ptice Ivana Skubina. Vodijo v sredino, ki je zasuta s peskom, obkroženim z rečnimi kamni, nad vsem pa je nihalo - kamen v obliki srca. Postavitev se navezuje na reko, na oživljajočo moč vode, ki s svojim tokom vse prečisti. Vključene so še fotografije "Iskanje notranjega otroka", ki jih je izdelal Aleksander Blažica. Otroci so zato-pljeni v delo z barvami, iz oči jim sili radovednost, veselje do spoznavanja novih materialov. Njihova ustvarjalna moč je brez meja, drvi kot reka, v njih je to, kar išče umetnost. Metka Erzar dosega s svojim delom izrazito intenzivnost. Sporočilnost se še poveča z vključevanjem drugih ustvarjalcev in povezovanjem različnih načinov izražanja.

Katarina Brešan

GLOSA

O čevljih

Pravzaprav bi lahko že takoj v začetku napisal, da hodim okrog po svetu v vedno čistih in sveže očiščenih čevljih samo zato, ker me je kot mulca vrgel iz razreda tisti veliki učitelj, kar je pokojni prof. Otmir Črnilogar vsekakor bil, ki nas je najstnike v vipavskem Malem semenišču poleg latinščine, grščine in filozofije učil tudi manir in lepega obnašanja. V razred smo prišli po telovadbi, na peščenem igrišču za semeniško stavbo smo igrali nogomet, z mazanimi telovadnimi copatami smo prišli, s tistimi copatami, ki jim je sošolec Janez iz Gorenjske, danes je spoštovani kanonik, pravil vedno "superge", mi Primorci pa kar "cavate".

Pokojni prof. Otmir Črnilogar, ki je bil v razredu med vsakdanjo učno uro vedno tako urejen, kot dandanes skorajda noben profesor nikjer ni, nas je samo pogledal, nato pogledal na zapestno uro, eno slovitih, prvih kvarčnih ur, namrščil košate obrvi in rekel: "Imate pet minut, da izginite vsi iz razreda in pridete ponovno vanj s čistimi čevlji in nikdar več ne s telovadnimi copatami!" In smo šli. Hitro smo šli.

In smo se vrnili s čevlji, ki smo jih "na hitro" očistili. In nikdar ni več rekel nič o naših čevljih prof. Otmir, tudi Latinec imenovani, predvsem zato ne, ker mu ni bilo treba. To je bila ena tistih lekcij, ki sem si jih zapomnil za vse življenje in imam od takrat vedno čiste čevlje, ko hodim v javnost, doma pa tudi. Navada je pač železna srajca, tudi za čiščenje čevljev. Vem, da je pokojni profesor, ki je vedel, kaj je lepo, in tudi o eleganciji je vedel dosti, tisti edini, pravi in ne kupljeni eleganci!, enkrat rekel eno svojih grobih, a slikovitih primerov na račun neke gospe, ki je bila odeta v lepo obleko, a je imela umazane in pošvedrane čevlje. Eleganco gospe je preprosto in kmečko povedno

primerjal eleganci osedlane krave. Mulci smo se privoščljivo rezali, večina nas je bila s kmetov in smo krave videli v vseh možnih pozah, osedlane pa gotovo nobene, profesor pa je bil zadovoljen, ker je vedel, da smo razumeli njegov nauk veliko bolj, kot pa če bi dve uri učeno razlagal.

Čevlji odražajo o nas samih več, kot si sami mislimo, saj so čevlji odraz naše osebnosti in tudi našega čustvovanja, ne nazadnje tudi našega značaja. Obstajajo psihologi, ki se posvečajo prav študiju ljudi in oblike čevljev, ki jih nosimo. Ve se, da ponavadi ljudje, ki nosijo udobne čevlje, tudi niso ozkosrčni in še bi lahko naštevali v nedogled. Kot vedno tudi za te ugotovitve velja pravilo, da jih je treba jemati v roke z rokavicami, in tudi to, da je izjema vedno tista, ki potrjuje pravilo. So seveda tudi aksiomi, a teh tu ne bomo jemali v poštev. Tudi za čevlje obstajajo aksiomi, eden tistih znanih je v tem, da se o zvitem kmetiču reče, kako "sicer res nosi gojzarje, a ima v zameno zares fine možgančke!"

Jasno je, da se o teh stvarih lahko pogovarjamo v naši bogati družbi, še pred nekaj desetletji smo

namreč nosili samo take čevlje, kakršne smo si lahko kupili, ponavadi so to bila cenena in grda obuvava, v katerih nas je pozimi zeblo, v deževnih dneh pa smo bili "na mokrem", kot da bi okrog hodili bosi.

Ena največjih zmot je ta, da ljudje mislimo, kako smo vsi lahko enako elegantno oblečeni, ker to preprosto ni res, ker smo pač ljudje različnih socialnih slojev in si vsi vsega ne moremo kupiti. Preprosto: delavka, ki komaj zasluži za preživetje, ne more tekmovati v eleganci z gospo, ki je bogata in si zato lahko kupi vse ali skoraj vse. In je zato velika oslarija, kar vam prodajajo kot resnico modne revije, namreč pravljice o prirojeni eleganci bogatih ljudi. Se še spominjate slovitega italijanskega odvetnika in lastnika največje italijanske tovarne avtomobilov, kako je veljal za najbolj elegantnega možkega v Italiji, četudi je nosil kravato čez pulover? Poskusite iti vi v javnost, imejte lep brezrokavnik pod sukničjem in lepo srajco, kravato pa potegnite nad majico. Imeli vas bodo za norega. K temu dodajte po zgledu slovitega odvetnika pod obleko še gojzarje in...

Čevlji odražajo eleganco nekega človeka samo takrat, ko so zares čisti, zloščeni. Umazani čevlji pod sveže zlikano obleko so sramota za tistega, ki jih nosi in večkrat se zgodi, da vidite v javnosti stvari, ki so danes nekaj povsem običajnega, a bi še včeraj bile nesprejemljive. Nikdar si nisem mislil, da mi bodo ponujali za eleganten in sprejemljiv način oblačenja športne copate pod obleko, po možnosti še brez nogavic. Tista, da je nekdo eleganten, ko si obuje čevlje brez nogavic, je namreč bosa. V Italiji tega ne vedo. Že res, da Nemci, Avstrijci in tudi naši ljubi Kranjci malce pretiravajo z belimi nogavicami... Poglavje zase pa je pogled na mlade dame v jutranjih urah v uradih, kako lovijo ravnotežje v visokih špičkah. Včasih se zgodi, da so ti konicasti čevlji še umazani... In smo spet pri osedlani kravi, ki zase misli, da je elegantna.

Slovenija ne bo poslala vojakov v Irak

Trinajst list z 21 kandidati za evropske volitve

Politično življenje poteka v vzdušju politične propagande in kampanje za evropske in državnozbornske volitve. Povečuje se soočanje in obračunavanje med predstavniki koalicijskih in opozicijskih strank, pri čemer omenjajo tudi možnost sodnih ovadb zoper predsednika sveta LDS Gregorja Golobiča in poslanca te stranke Jelka Kacina. Kršila naj bi volilno zakonodajo. Poslanci iz SDS, Nove Slovenije, krščanske ljudske stranke, ZMS in iz Slovenske nacionalne stranke bojkotirajo sestanke t.i. kolegija predsednika državnega zbora Boruta Pahorja. Protestirajo proti ravnanju koalicije, ki s svojim tolmačenjem parlamentarnega poslovanja opozicijskim poslancem skrajšuje čas njihovih posegov oz. razprav na zasedanjih državnega zbora.

Parlament sicer skoraj neprekinjeno zaseda, bodisi na rednih ali pa izrednih sejah, ter sprejema zadnje zakone in druge sklepe v okviru tega mandata. V evropski svezni predpisov sodi tudi deklaracija o prednostnih nalogah Slovenije pri evropskih zadevah v letošnjem letu. Slovenija bo pospešila priprave za prevzem evra, skupne evropske valute, posku-

šala rešiti odprta mejna in druga vprašanja s Hrvaško, se zavzemala za sprejem ustavne pogodbe EU in sodelovala v pogajanjih za finančno poslovanje povezave v obdobju od 2007. do 2013. leta. Predsednik vlade Anton Rop je poslancem zatrdil, da bi se Slovenija v naslednjih desetih letih lahko povzpela med najbolj razvite članice EU.

Pred nekaj dnevi so se razširile tudi govornice, da bo premier odstavil zunanega ministra dr. Dimitrija Rupla, ki ne uživa več podpore in zaupanja svoje stranke, to je LDS. Novi zunanji minister naj bi postal Borut Pahor, predsednik parlamenta in ZLS. Toda predsednik vlade in tudi Borut Pahor sta govornice o zamenjavi zunanjega ministra zanikala, dr. Dimitrij Rupel pa je pomenljivo molčal. Za volitve v evropski parlament, ki bodo v nedeljo, 13. junija, se je v Sloveniji prijavilo trinajst političnih strank oz. gibanj. Njihove liste vsebujejo skupaj enaindevetdeset imen, po večini znanih in raznih okoljih. Listo kandidatov je vložila tudi SNS, ki sicer odločno nasprotuje članstvu Slovenije v EU, njen nosilec pa je Zmago Jelinčič-Plemeniti. Volitev se bodo udeležile tudi Stranka slovenskega naroda, Stranka ekoloških gibanj in zunaj parlamentarna stranka Glas žensk Slovenije. Za-

nimivo je, da je stranka Slovenija je naša, ki jo vodi koprski župan Boris Popovič, za svojo listo kandidatov v samo nekaj dneh zbrala dva tisoč podpisov podpore, kar je še enkrat več, kot pa to določa zakon.

Rezultati volitev v evropski parlament naj bi pokazali številčnost, moč in možnosti posameznih političnih strank, zlasti največjih, kot so LDS, SDS, ZLS in tudi SLS. Tako ugotovljena razmerja bi strankam služila za politično in propagandno kampanjo, ki bo potekala za državnozbornske volitve v Sloveniji, jeseni letos. Državni poglavar dr. Janez Drnovšek, ki se po ustavi ne sme opredeljevati glede kandidatov na volitvah, je v intervjuju, objavljenem v novi številki tedenskega magazina MAG, kljub temu dejal, "da se glede na to, kakšne so zdej stvari, v evropske zadeve ne misli vmešavati." Razložil pa je svoje mnenje o tem, kakšni bi morali biti evropski poslanci iz Slovenije. "Morali bodo biti čim boljši ne glede na strankarsko pripadnost. Znati bodo morali komunicirati v Evropi in predstavljati naše interese. Samo sedem bo naših poslancev, in če bi se šli neko veliko strankarsko politiko in zastopali interese Slovenije, bi bilo to slabo. Ne glede na to, iz katere politične stranke bodo prišli, se bo morala naša

mala poslanska skupina med seboj dogovarjati in predstavljati Slovenijo. Vsak evropski poslanec v skupini, ki ji bo pripadal." **Državni zbor bo v tem tednu ponovno razpravjal o t.i. izbrisanih** Proces oblikovanja političnih strank v Sloveniji očitno še ni zaključen. Nove ustanjavljajo skupine ali posamezniki, ki so se razšli z vodstvi svojih prejšnjih strank. Po razkolu v Stranki mladih Slovenije so v Novem mestu ustanovili novo stranko z imenom Aktivna Slovenija. Njen predsednik Franci Kek je na ustanovnem kongresu povedal, "da v stranki ne želijo ljudi, ki so se zaradi lastnih interesov "prilepili" na vladajoče stranke in tako obogateli." Ob dnevu slovenske vojske, 15. maja (tega dne pred trinajstim leti se je v učnih centrih teritorialne obrambe na Igu pri Ljubljani in v Pekrah pri Mariboru začela usposabljanje prva generacija slovenskih vojaških obveznikov), je načelnik generalštaba slovenske vojske Ladislav Lipič povedal, da Slovenija ne bo poslala svojih vojakov v Irak. Na zasedanju državnega zbora v tem tednu pa bodo ponovno obravnavali problematiko t.i. izbrisanih in morda o njih sprejeli poseben zakon, kot je to zahtevalo Ustavno sodišče.

Marjan Drobež

Veliki obeti slovenske obrti od članstva v EU

V nekaj letih mogoče zagotoviti med 60 in 70 tisoč novih delovnih mest

Slovenski obrtniki so samozavestni pri ocenjevanju svojih možnosti v okviru EU. Opozarjajo, da obvladajo svoje poklice, imajo dolgotrajne izkušnje, s svojimi izdelki pa so lahko konkurenčni na trgih v vseh državah povezave. Če bodo k temu dodali še kanček podjetnosti in sposobnosti za povezovanje, se jim ni bati, da ne bi tudi v prihodnje uspevali v evropskem prostoru. Pri tem je treba upoštevati, da mnoga se-

daj zelo uspešna slovenska mala in srednje velika podjetja izhajajo iz obrtniške tradicije, in taki so tudi procesi v EU. Obrtniki se ob analizi svojega položaja v gospodarstvu in družbi sicer opozarjajo, "da se v Evropski uniji bolj zavedajo pomena malega gospodarstva in obrti na splošno, kot pa v Sloveniji", kar poudarja dr. Boris Cizelj, direktor Slovenskega gospodarskega in raziskovalnega združenja v Bruslju. Zaradi tega je Obrtna

zbornica Slovenije pripravila predloge za spodbujanje podjetništva, konkurenčnosti in rasti obrti ter malih podjetij. Svoje zahteve poimenovane "Slovenska obrt za podjetno in bogatejšo Slovenijo", vseh je osemindeset, je izdala v posebni brošuri, obravnavali pa so jih te dni na Forumu slovenske obrti v Portorožu. V obrtni zbornici so nasploh optimistični glede nadaljnjega razvoja in možnosti te dejavnosti. Zatrjujejo, "da je v

obrnem sektorju še v tem desetletju, torej v naslednjih nekaj letih, mogoče odpreti med 60 in 70 tisoč novih delovnih mest, število zaposlenih pa povečati z 2,9 na 3,5 delavcev v vsaki obrtni delavnici. Dodano vrednost na zaposlenega bi v omenjenem obdobju prilagodili evropskemu povprečju.

V slovenski obrti pri uresničevanju razvojnih programov računajo tudi na pomoč iz skladov in drugih virov EU. Finančna pomoč naj bi bila namenjena tudi pridobivanju novih strokovnih znanj in uvajanju najmodernejših tehnoloških postopkov v obrtne delavnice in druga manjša ter srednje velika podjetja.

M

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica / MEJ(NI)FEST

Sklenilo se je gledališko slavlje

Svojevrstno izvirna večjezična predstava v devetnajstih podobah Učenje Evrope v zamisli in scenariju avtorja-režiserja Armina Petrasa in zasnovi gledališča Thalia Theater Hamburg, pri kateri je sodelovalo šest različnih gledaliških skupin s dvema igralcema in enim režiserjem, med njimi je bil tudi Diego de Brea iz Ljubljane, je v nedeljo, 9. t. m., sklenila mednarodni gledališki festival MEJ(NI)FEST, ki ga je priredilo Slovensko Narodno gledališče Nova Gorica ob praznovanju vstopa Slovenije v EU. Pred predstavo je bežno črto pod trinajstdnevni festivalom potegnil direktor SNG Nova Gorica Sergij Pelhan z grenkimi mislimi o širši evropski domovini in par pikrimi pripombami na račun slovenske televizije, ki je prezrla ta pomembni gledališki dogodek, ljubljanskega dnevnika in predstavnikov Ministrstva za kulturo RS.

Res bi si vsaka izmed predstav razen sobotne v goriškem Kulturnem domu, Glasba in ples za Rometo in Julijana Jadelina Mabiale Gangba gledališča Tea-

tro Stabile di Bologna, ki ob glasbi in gibčnih plesih zahodne Afrike ni vsebovala prav nič gledališkega - zaslužila poglobljen vsebinski, režijski in interpretacijski opis. Take so bile razgibana igra Kralj Algecirasa Juana Alberta Salva-

tierra, v režiji Julia Frage in izvedbi španskega gledališča Centro Andaluz de Teatro Sevilla; pretresljiva svetovna premierna avtorizirana delo Fahim Attile Lorinczya v režiji Attile Rethlya na dognano razvrščenih scenjskih ploskvah-premikajočih se prizoriščih, pri kateri so sodelovala gledališča iz Madžarske, Slovaške in Norveške o kočljivih in presunljivih problematikah beguncev, ki na upajoči poti v svobodnejše življenje najdejo tragično smrt ob nasilju in groznih izprijenih vodnikov. Vsebinsko sorodna ji je razgibana predstava za šole Mohamed v režiji Andrewa Breakwella in izvedbi gledališča Nottingham Playhouse iz Anglije, ki so jo odigrali v OŠ F. Erjavca v Novi Gorici. Kako zmaterializirana ameriška družba izmoggava in uničuje posameznika in njegovo identiteto, je v učinkovito igro in postavitvijo izrazila drama Biljana Srbljanović Amerika, drugi del v režiji Dejana Mijača. Tragikomična podoba Berlina v zgodnjih tridesetih letih prejšnjega stoletja se je izrisala iz bleščeče uprizoritve svetovno znanega musicala

Kabaret in izvrstni igralski in plesni zasedbi gledališča Mestске divadlo Brno, Češka v režiji Pavla Fieberja.

Žal je v ponedeljek, 3. t. m., zaradi boleznij v ansamblu SNG Nova Gorica odpadla drama Oblika mize D. Edgarja. Odlično pa je bila sprejeta štirjezična ambientalna predstava, ki je bila zaradi nenaklonjenih vremenskih razmer uprizorjena na stranskem odru SNG Nova Gorica, Jaz sem zdrav in se mi dobro godi v koprodukciji in režiji Marjana Bevka, ki je na osnovi dokumentov nadgradil predstavo Pisma s fronte izpred treh let. Alidi Bevk, Gorazdu Jakominiju, Branku Ličenu, Giuliju Mariniju in Petru Vidi se je pridružil avstrijski igravec Maximilliam Muller. Mladostno sveže se je v sredo, 5. t. m., v goriškem Kulturnem domu (ob pretežno slovenski publiko iz Slovenije!) zaškril nastop mladih izvajalcev iz Italije Beat Les, Parciche o Parceche; Numar Un iz Vidma z glasbenim in igralskim prikazom Strele, gromi in hrošči po zamisli Alberta Zeppierija. V festivalskih dneh so potekale zanimive gledališke delavnice in srečanja na temo povezanosti in sodelovanja evropskih gledališč in ustvarjalcev.

Iva Koršič

Kratke

Mejni prehodi z Italijo odprti premalo časa

Vstop Slovenije v EU so tudi v Brdih sprejeli z zadovoljstvom, saj jim bo ta povezava omogočila še večjo odprtost in usmerjenost v sosednji italijanski svet. Brda, sestavljena iz dveh delov, tistega v Sloveniji in preostalega v Italiji s središčem v Števerjanu, bodo spet postala celota. Kmetovalci, ki imajo obdelovalno zemljo na italijanskem območju, so zadovoljni, ker bodo pridelke, med njimi je najpomembnejše grozdje, lahko čez mejo prenašali brez težav.

Toda nekateri pridržki oz. mešani občutki tudi po vstopu v evropsko povezavo ostajajo. Brici že veliko let prosijo in se zavzemajo za podaljšanje umikov obratovanja mejnih prehodov. Tisti, ki vsak dan prehajajo slovensko-italijansko mejo, so nezadovoljni, ker so mejni prehodi v najboljšem primeru odprti kvečjemu od šeste do enaindvajsete ure. Izjema je le Mednarodni mejni prehod Neblbo (v Italiji se imenuje Vencó), ki je odprt od šeste do štiriindvajsete ure. Podaljšanje umikov prehodov čez mejo bi bilo potrebno zlasti v poletnem času.

Prebivalci Medane, ki prehajajo mejo v Ceglem, so zoper neprimerne umike protestirali tako, da se niso udeležili slovesnosti ob vstopu Slovenije v EU. Prebivalci z ob-

Foto DPD

močja Kožbana pa so ob vstopu Slovenije povezavo sprejeli protestno noto in jo poslali vsem, ki odločajo o usodi tamkajšnjega prehoda za maloobmejni promet. V njem so napisali tudi naslednje: "Zdaj, ko se podirajo vse nesmiselne meje, smo zvedeli, da se režim na našem maloobmejnem prehodu ne bo spremenil, da bomo torej ostali na istem, kot smo bili vseh petinštirideset let. Da se bomo v razviti in odprti Evropi, mi v Brdih, ki se z vso vneto pripravljamo, da pokažemo in ponudimo svoje lepote in dobrote obiskovalcem, še vedno vozili po ovinkasti daljši poti do doma. Da bomo Slovencu, ki zaide k nam in bi si rad ogledal, denimo, arhitekturni in zgodovinski biser Čedad, ki je od nas oddaljen deset minut, morali še naprej svetovati ovinkasto pot čez Neblbo in nazaj. Kot veste, je bil umik na maloobmejnem prehodu Golo Brdo zmeraj naš glavni problem. Veliko ljudi se vozi na delo na to ali drugo stran meje in, ker je umik neugoden, se morajo jutraj in zvečer voziti čez mednarodni mejni prehod Neblbo, kar pomeni vsak dan eno uro vožnje več. Dvolastniki so v poletnem času prisiljeni delati v največji vročini in se vračati domov takrat, ko je čas za delo najbolj ugoden. Zato predlagamo, da se umik za prehod meje podaljša, tako da bo mejni prehod Golo Brdo odprt vsaj od 6.30 do 22. ure. Če se to ne zgodi, ne moremo pričakovati, da se bo ta del Brd kakor koli nadalje razvijal. V Brdih ni tako odročnega predela, kot je Kožbanski kot. Za nas pomeni vstop v Evropo samo to, da se meja odpre."

Briški župan Franc Mužič in občinski svet sta že večkrat odločno posredovala pri pristojnih slovenskih organih, da bi umike za prehajanje meje podaljšali. Predsednik slovenskega dela stalne mešane slovensko-italijanske komisije Jože Šušmelj je v odgovoru na vlogo iz Brd sicer pokazal razumevanje za potrebe in težnje tamkajšnjih prebivalcev, toda poudarja, da je problem za zdaj videti nerešljiv. Na italijanski strani namreč poudarjajo, da za morebitno podaljšanje umikov prehod čez slovensko-italijansko mejo nimajo dovolj uslužbencev oz. policijskih organov.

M

Intrastat, sistem za zbiranje podatkov o trgovini med državami članicami povezave

V carinskem uradu na mednarodnem mejnem prehodu v Vrtojbi so izvedli preobrazbo te dejavnosti, ki je bila potrebna zaradi vključitve Slovenije v EU. Spričo opustitve carinskega nadzorstva na državni meji z Italijo, so število zaposlenih znižali od 193, kolikor jih je bilo v začetku tega leta, na 115 carinikov. Ukličili so carinski izpostavi v Tolminu in na železniški postaji v Novi Gorici ter znižali število carinskih uslužbenčev v Ajdovščini in Idriji.

Pomembno je, da niti en carinik ni izgubil zaposlitve, čeprav jih je veliko moralo sprejeti drugo službo in se zanj zaposliti. Med policiste je odšlo okrog 60 dose-danjih carinikov, v novogoriški davčni urad so jih sprejeli 11, trije delavci pa bodo tudi v prihodnje ostali v carini. Le da so bili premeščeni v carinski urad v Kopru. Prvega maja, ob vstopu Slovenije v EU, pa je v okviru carinskega urada na mednarodnem mejnem prehodu v Vrtojbi začela delovati povsem nova dejavnost. Gre za t.i. Intrastat, ki je služba oz. sistem za zbiranje podatkov o zunanjetrgovinskih izmenjavah med državami članicami omenjene povezave. Prej so take podatke pridobivali ob carinjenju blaga, zdaj pa na enotnem evropskem tržišču potrebujejo samo statistiko o omenjenih izmenjavah. V tej novi službi bo delalo 28 nekdanjih carinikov, ki so se usposabljali skoraj dve leti. Njeno delovno področje bo obsegalo vso Slovenijo, pri zbiranju in obdelavi podatkov pa bo sodeloval tudi državni Statistični urad. Na evropski ravni je za Intrastat odgovorna ustanova Eurostat, s sedežem v Luksemburgu.

V Sloveniji trguje z državami članicami EU okrog 24 tisoč podjetij, vendar bodo morala za Intrastat v Vrtojbi poročati le tistega podjetja, ki imajo nad sto tisoč evrov prometa na leto. Spričo tako določene vstopnega praga bo o svojem poslovanju, torej o izvozu oz. uvozu blaga iz držav članic povezave, moralo pošiljati podatke samo približno 5.500 podjetij. Vendar pa ta podjetja predstavljajo po vrednosti svojih poslov skoraj 99% celotne blagovne izmenjave Slovenije z državami članicami EU. Uslužbeni carine v okviru carinskega urada v Vrtojbi, tisti, ki ostajajo v tej službi, in tisti, ki so se zaposlili v drugih uradih oz. dejavnostih, so hvaležni direktorju omenjenega urada magistru Stanislavu Mikužu, ki se je zelo trudil in prispeval k temu, da ob vstopu Slovenije v EU nihče med cariniki ni ostal brez dela. Mikuž je bil tudi vodja projekta za uvedbo omenjenega sistema Intrastat v slovensko carino.

SNG Nova Gorica / Zadnja premiera v letošnji sezoni bo Cankarjevo Pohujšanje v dolini šentflorjanski

Letošnjo sezono, stskano iz razpoznavne povezovalne niti "usodnih iger in iger usode", bo Slovensko narodno gledališče Nova Gorica zaokrožilo z delom velikana slovenske besedne umetnosti Ivana Cankarja Pohujšanje v dolini šentflorjanski (1908), ki ga literarni kritiki imajo za najbolj moderno Cankarjevo stvaritev in je doživelo že mnogo izrazito svojih odskih interpretacij. Tokratno postavitev groteske o moralnih, družbenih in umetnostnih vprašanjih ter zastrtih simbolih bodo igralci SNG Nova Gorica, Ivo Barišič, Helena Pešuh, Primož Pirnat, Jože Hrovat, Teja Glažar, Milan Vodopivec, Ana Facchini, Gorazd Jakomini, Marjeta Slamič, Miha Nemeč in gost iz SSG Rafael Vončina premiero uprizorili v četrtek, 27. t. m., v režiji Diega de Bree ob sodelovanju lektorja Srečka Fišerja, dramaturgov Maksa Soršaka in Martine Mrhar, kostumografa Alana Hranitelja, scenografa Jožeta Logarja, skladatelja Alda Kumarja in oblikovalca luči Sama Oblokarja.

SDGZ Občna zbornica trgovine na drobno in gostinske sekcije v obrtni coni Zgonik

Z upanjem in doslednim delom v prihodnost

Z razmakom enega tedna sta gostinska sekcija in sekcija trgovine na drobno pri Slovenskem deželnem gospodarskem združenju doživeli občna zbornica, na katerem sta bila dosedanja predsednika in tajnika potrjena. To pomeni, da bo gostinsko sekcijo še naprej vodil Niko Tenze s pomočjo tajnice Pavle Ži-vice, Ervinu Mezgecu so potrdili predsedstvo sekcije trgovine na drobno za naslednje mandatno obdobje, tajnik pa bo še naprej Danimir Mikolj.

Občni zbor gostinske sekcije je potekal v novi sejni dvorani sedeža podjetja Servis-SDGZ v obrtni coni Zgonik. V svojem predsedniškem poročilu se je Tenze poglobil v novo geopolitično situacijo, ki je nastala z vstopom Slovenije v EU, kar pomeni širitev delokroga in turističnega potenciala, ki je - v našem obmejnem pasu - vezan na naravo, kmetijstvo, avtohtone kulture in lepote. Uvedba evra pa je poleg pozitivnih plati privedla tudi do negativnih posledic. "Mislimo namreč na kletenje kupne moči potrošnikov, ki so znižali izdatke, ne nazadnje pa tudi na obiske gostinskih obratov." Občutiti je tudi krčenje raznih gospodarskih dejavnosti na Tržaškem, ki so vezane na poslovanje ob meji, prevoze, špedi-

terstvo, pa tudi v hotelskem sektorju kot pri krčenju kosil. Gostinski sektor pa je podvržen tudi zahtevnim higienskim, varnostnim, zaposlitvenim, tržnim, davčnim in drugim predpisom, ki otežkočajo delovanje

Občni zbor trgovine na drobno (foto Kroma)

gostincev. Spremembe so privedle do menjave tradicionalne gostinske ponudbe v drugačne oziroma inovativne dejavnosti. Združenje pa je v vsem tem času in spremembam navkljub bilo vedno kos situaciji, in to ne le z besedami, ampak s konstruktivnim delom. Tenze je poudaril pomembno generacijsko svežino, ki si utira pot v gostinskem sektorju, in odprtje novih slovenskih struktur ter vključitve v zaveznitva z drugimi stanovskimi organizacijami (med drugimi tudi s sorodno sekcijo za go-

stinstvo pri OZS Sežana); priznanje dveh mest v svetu trgovinske zbornice in razni sestanki so obrodili pomembne rezultate (enogastronomska manifestacija Okusi Krasa 2003 in 2004) in promocijo celotnega tržaškega ozemlja tudi izven meja dežele F-Jk. Potrjeni predsednik je še poudaril, da je bilo

veliko moči usmerjene ne le v promocijo, temveč tudi v izobraževanje, ki je privedlo do strokovnih izletov po najbolj slovitih vinorodnih deželah. Tenze se je nato še iskreno zahvalil dolgoletnemu direktorju združenja Vojku Kocijančiču in poudaril, da bo v prihodnji mandatni dobi prisotne v odboru tako izkušnja starejših članov kot svežina mlajših. Po občnem zboru so bili prisotni deležni zanimivega in potrebnega predavanja, s katerim so izvedenci seznanili gostince o novi zakonodaji proti ka-

jenju, ki bi morala stopiti v veljavo 15. januarja 2005. Kajenje bo vendar dovoljeno, a le v primeru, da bodo upravitelji opremili svoje lokale tako, da bo zagotovljeno zdravstvo nekadilcev. Prostorji, namenjeni kadilcem, katerih površina ne bo smela biti večja od polovice celotne površine lokala, bodo podvrženi strogim pravilom: tovrstni predeli obratov bodo morali biti ločeni od prostorov za nekadilce in opremljeni s posebnimi ventilatorji za pretok in filtriranje svežega zraka. Če pa obrati nimajo takih prostorov, bo kajenje prepovedano v celotnem lokalu.

Občni zbor sekcije za trgovino na drobno pa je potekal v prostorih razstavne dvorane Zadrudne kraške banke na Opčinah. Predsednikovo poročilo je izražalo zaskrbljenost za splošni položaj sektorja, ki ni najbolj rožnat. Razlogi so namreč večplastni. Po 11. septembru in spremenjeni negativni gospodarski situaciji so se zvišale cene za nafto in druge surovine ter znižal se je izvoz. Dejstvo, da so se končne cene blaga povisale, ne gre pripisati enostavno trgovcem, "saj mi predstavljamo zadnje kolo mnogo bolj zapletenega mehanizma, pri katerem so odgovorni za porast cen številni dejavniki in ne le trgovski obrati", je poudaril Mezgec, ki je izrazil veselje za vstop Slovenije v EU, "trgovci pa ne moremo prikriti določ-

ne zaskrbljenosti za posledice in perspektive za naše delo, ki jih novi položaj prinaša". Trgovski sektor mora tako kljubovati divji liberalizaciji slovenskega trgovskega sektorja in trgovskim sektorjem, ki so jih na slovenskih tleh odprle velike evropske distribucijske grupe, kar uveljavlja navade, značilne

ki zahtevajo vrnitve visokih terjatev v kratkem času, trgovcem gotovo ne pomaga. "Nekatere banke, kot na primer naša Zadrudna kraška banka, so pri tem bolj razumljive in obzirne", je pojasnil Mezgec. Ob koncu občnega zbora je nova ravnateljica Servisa Nadja Prašelj seznanila prisotne z no-

Občni zbor gostinske sekcije (foto Kroma)

za ameriški način distribucije. Ta trend se začne uveljavljati tudi v našem prostoru, kar negativno vpliva na trgovino na drobno. Rešitev problemov je po Mezgečevem mnenju videti v poti, ki jo je sekcija že ubrala: to je povezovanje z drugimi so-

vostmi, ki jih bo vstop Republike Slovenije v Evropsko unijo imel za trgovce; novi organizacijski tajnik Boštjan Starc (deloval bo v sodelovanju s Kristino Natalicchio)pa je občinstvo seznanil s finančnimi prispevki, ki jih evropska, državna

Po občnem zboru gostincev so bili prisotni deležni zanimivega in potrebnega predavanja, s katerim so jih izvedenci seznanili z novo zakonodajo proti kajenju, ki bi morala stopiti v veljavo 15. januarja 2005. Kajenje v lokalih bo vendar dovoljeno, a le v primeru, da bodo upravitelji opremili svoje obrate tako, da bo zagotovljeno zdravstvo nekadilcev.

rodnimi subjekti in stanovskimi organizacijami, saj tudi koncentracija bank v velike grupe,

in deželna zakonodaja predvideva za trgovce.

Igor Gregori

Osveščanje mladih in njihovih staršev o problematiki zlorabe drog V Novi Gorici dobrodelna akcija Za mladost brez drog

Nova Gorica: V Novi Gorici in Šempetru pri Gorici bo 18., 19., in 25. maja potekala akcija Za mladost brez drog, ki je skupen projekt stalne komisije za preventivno delo na novogoriški policijski upravi, Zavoda Karitas-Pelikan, Centra za socialno delo Nova Gorica, Ambulante za bolezni odvisnosti v Novi Gorici ter goriških občin. Osnovni cilj akcije je osveščanje mladih in njihovih staršev o problematiki zlorabe drog in drugih odvisnosti ter zbiranje denarnih prispevkov za obnovo komunne Skupnosti Srečanje na Kapeli nad Novo Gorico. Glavni protagonisti dogajanja bodo fantje in dekleta iz Don Pierinovihih komun v Sloveniji, organizatorji akcije pa bi radi s prireditvijo opozorili državne organe in ustanove, da so Don Pierinovi centri, kot ena najuspešnejših oblik zdravljenja odvisnikov, ki temelji na delu v komunih, deležni premalo državne podpore in pomoči.

V okviru akcije je bila izdana posebna zloženka, ki so jo organizatorji že poslali vsem osnovnim in srednjim šolam na Goriškem, v njej pa so poleg programa prireditve zbrani tudi vsi podatki, naslovi in telefonske številke služb, ki se ukvarjajo s problemi mladostnikov.

Akcija Za mladost brez drog se bo začela v torek, 18. maja, z okroglo mizo v kinodvorani v Šempetru pri Gorici, na kateri bodo svoje poglede na problematiko odvisnosti prikazali fantje iz komun, njihovi starši, predstavniki Policijske in Centra za socialno delo, namenjena pa bo predvsem mladostnikom. V okviru okrogle mize bo na sporedu tudi zanimiva monodrama enega od fantov, ki

je s pomočjo zdravljenja v komunih premagal odvisnost.

Okroglo mizo in monodramo bo v celoti posnela TV Primorska, posnetek pa bo naslednji dan ob 21.30 uri predvajan tudi na tretji tv mreži lokalnih televizij. Med televizijskim posnetkom bo mogoče preko vključenega telefona darovati sredstva za pomoč slovenskim fantom in dekletom v Don Pierinovihih komunah. Istega dne, 19. maja, bo v novogoriški galeriji Frnaža tudi odprtje razstave izbranih likovnih del učencev na temo Za mladost brez drog. Vrhunec akcije bo v torek, 25. maja, ko se bodo na Bevkovem trgu v Novi Gorici že dopoldne začele športno-družabne aktivnosti, razne predstavitve in delavnice. V Skupnosti Srečanje na Kapeli nad Novo Gorico bo od 10. do 15. ure Dan odprtih vrat, v okviru katerega bodo fantje, ki se trenutno nahajajo v komunih, predstavili življenje in delo v komunih, sledil pa bo še obisk Don Pierina in njegov pogovor s fanti iz Ambulante za bolezni odvisnosti v Novi Gorici.

Ob 19. uri se bo v novogoriškem športnem parku začela osrednja prireditve akcije Za mladost brez drog oziroma glasbeno-športni večer, na katerem se bodo najprej predstavili najmlajši nogometaši in novogoriške kotalkarice, sledili pa bosta nogometni tekmi med ekipama fantov iz Don Pierinovihih komun in ekipo slovenskih medijskih osebnosti ter ženski nogometni dvoboj med ekipama TV Slovenija in Pop TV. Prireditve bodo obogatili glasbeni nastopi skupine Kingston, Big Banda Nova s pevci, Polone, Slavka Ivančiča in Janeza Rijavca - Giannija.

Prireditve, ki bo za otroke brezplačna, odrasli pa bodo morali plačati tisoč tolarjev vstopnine, se bo udeležil tudi Don Pierino, organizatorji pa pričakujejo, da bodo z vstopnino, prodajo atraktivnih obeskov in s prispevki na transakcijski račun zbrali okrog štiri milijone tolarjev, ki jih bodo porabili za obnovo fasade na stavbi, v kateri prebivajo fantje iz Skupnosti Srečanje na Kapeli nad Novo Gorico. V mesecu juniju pričakujejo še nekaj dodatnega denarja s prodajo dresov slovenske nogometne in rokometne reprezentance na dražbi. Kot je povedal Zvone Horvat Žnidarčič iz Zavoda Karitas-Pelikan so v Sloveniji trenutno štiri Don Pierinove komun, v katerih je 32 fantov in 6 deklet. Poleg že omenjene komunne na Kapeli nad Novo Gorico se fantje na normalno življenje pripravljajo še v Čadrgu in Vremskem Britofu, center za dekleta pa je v Razborju pri Sevnici. Povedal je še, da bo Don Pierino dan pred osrednjo prireditvijo obiskal komunno v Čadrgu, dan po njej pa se bo udeležil odprtja petega centra Skupnosti Srečanja v Sloveniji, v Sv. Trojici pri Slovenskih Goricah v bližini Lenarta.

Nace Novak

Nasveti varčevalcem

Hipotekarna posojila (2)

Denarni zavodi v svojih reklamah ponujajo izredno ugodne pogoje na posojilih za nakup hiše ali stanovanja. Obrestna mera je celo nižja od 3 %. V večini primerov pa predstavlja ta številka le začetno obrestno mero (it.: "tasso d'ingresso"), ki jo banke ponujajo samo za prve 3, 6, ali 12 mesecev pogodbe. Naknadno bo začel veljati t.i. "tasso a regime", oziroma višja obrestna mera, ki bo veljala do konca posojila. Poleg obrestne mere mora posojiljemalec upoštevati vrsto drugih stroškov. Najbolj prodoren postane izdatek za vpis hipoteke, ki ga je seveda potrebno ločiti od notarskih stroškov za kupoprodajno pogodbo. Cena za vpis hipoteke pri višini kredita od 52.000 evrov do 62.000 evrov znaša povprečno 1.200 evrov. Bančni zavodi zaračunajo stroške za pripravo pogodbe (it.: spese di istruttoria), katerih višina je prenosorazmerna vrednosti posojila (od 0,10 % do 0,75 % kredita). Posojiljemalec potrosi za ta izdatek povprečno 260 evrov. Med stroške spadajo tudi nekatera obvezna zavarovanja, kot npr. požarno zavarovanje. S slednjim se nepremiščina zavaruje v korist banke pred osnovnimi po-

žarnimi nevarnostmi, ki jih predstavljajo požar, udarec strele, udarec lastnega ali neznanega vozila v zavarovano stvar, eksplozija, padec zračnega plovila, naravna nesreča (vihar, toča, poplava).

Z najemom bančnega posojila se večkrat povezuje različno življenjsko zavarovanje. S to obliko zavarovalniškega kritja se kreditojemalec zavaruje za primer smrti med trajanjem kredita. Že pred iztekom zavarovalne dobe slednji umre, zavarovalnica upravičencu-banki izplača dogovorjeno zavarovalno vsoto enako vrednosti kredita. V nasprotnem primeru, ko zavarovana oseba dogovorjeno zavarovalno dobo preživi, zavarovalna družba nima do koristnika nobenih obveznosti. To zavarovanje je namenjeno zaščiti družinskih članov ali drugih bližnjih, ki bi bili ob smrti zavarovane osebe (npr. družinskega očeta - posojiljemalca) v času trajanja posojila obremenjeni s pokritjem nastalih obvezno-

sti.

Pomembna postavka v sklopu dodatnih stroškov pri namenu kredita so stroški za ceneitev stavbe v nakupu. Slednji nihajo med 100 evrov in 300 evrov za vsako opravljeno delo. Poleg vsega mora kreditojemalec državi že odšteti davek na izposojeni kapital (0,25 %).

S hipotekarnim posojilom se lahko prosi za vsoto, ki ne presega 75-80 % vrednosti nepremičnine v nakupu ali gradnji. Izjemoma so nekateri bančni zavodi pripravljene v celoti finansirati to vrsto finančne operacije. Banke ponujajo v glavnem pogodbe s 5- do 25-letnim trajanjem. Posojila s 30-letno zapadlostjo predstavljajo izjemo le pri maloštevilnih denarnih zavodih. Bralci lahko sodelujejo pri naši rubriki z vprašanji in pripombami. Elektronska pošta: s.pahor@tin.it.

Čas obračunov ob zaključku sezone... po abecednem redu

Nogomet za cicibane (1)

Končno je nastopil čas obračunov. Vsakdo je požel to, kar je med letom sejal. Pa poglejmo na najpomembnejše dosežke tako, kar po vrsti, kot so nas učili v osnovni šoli: po abecednem vrstnem redu.

Akot Al Saadi (Gadafi), nogometaš Perugia. Simbol "ekstremnosti" italijanskega nogometnega prvenstva. Glede na nevednost, ki si jih je Al Saadi nakopal (zaradi dopinške afere, je prvič uradno nastopil v italijanskem prvenstvu pred dvema tednoma), se lahko vprašamo, ali je Italija postala za Moamerja Gadafija (ki je mimogrede oče Peruginega nogometaša) off shore država za izvažanje sinovih muhavosti.

Bkot... dvakrat lahko Bugbate! Seveda, on, Vsemogočni. Njegovi modri nasveti so "spravili k pameti" Ancellottija in Milanovemu trenerju odprli pot do sezone rekordov. Ancellotti bo moral odslej po vsej verjetnosti v znak hvaležnosti in pokornosti vsak dan moliti litanije in se ob tem posebej spomniti sv. Silvia in ob zapovedanih praznikih romati v vilo Arcore.

Ckot Collina. Leto, ki je bilo za nogometne sodnike katastrofalno, je utrdilo najbolj

svetlikajočo se italijansko plešo na vodilnem mestu med svetovnimi nogometnimi delilci pravice. Popularni Collina je očitno v vrhunski formi. Kar je

Totti med nogometaši, je on med sodniki.

Ckot Človek ne jezi se. Gaucucci, tipičen primer človeka, ki v otroštvu ni poznal omenjene družabne igre. Potem pa se dogaja, da Perugin predsednik vsako nedeljo zaripel vpije nad vsem in vsemi: njegova vratna žila je postala medicinski fenomen vzdrževanja krvnega pritiska. Če bo Gaucucci vzdržal še naprej na čelu um-

brijske ekipe, se bo prej ali slej spremenil v neverjetnega Hulka... pa naj še kdo reče, da je Človek ne jezi se brezvezna igra.

Dgov odhod iz Juventusa je bil prelomnega pomena in je turinsko moštvo potisnil v hudo krizo. Postal je simbol zgrešenih potez Moggija in njegovih tovarišev. Sliko Moggijeve krize lahko pospremo s podnapisom Tudi najboljši grešijo.

Ekot Elisabetta Canalis. Učinek "srečnih Posh golobčkov" se vse bolj širi tudi v Italiji. Prah, ki sta ga v svetovnem merilu dvignila David Beckham in Victoria Adams, sta ga v Italiji Cristian Vieri in Elisabetta Canalis. Njune težave so zasenčile Vierijevo nogometno sezono. Glede na (ne)uspehe, bi moral biti Bobo nad tem celo

vesel. **F**kot Fiorentina. Simptomatični primer "mineštre", ki sta jo letos zakuhala Galliani (Zveza klubov) in Carraro (FIGC). Napredovanje honoris causae iz C-2 v B ligo. Sprašujem se, zakaj nista šefa italijanskega nogometa izposlovala nastop v sklopem delu Champions league za Pro Vercelli, ekipo, ki trenutno nastopa v nižjih profesionalnih ligah, a

je v začetku prejšnjega stoletja osvojil sedem državnih naslovov.

Gkot Gilardino, Parmin napadalec in prva violina polletnega prestopnega roka. Gilardino je svoje letošnje uspehe zgradil na januarskem odhodu bivšega Parminega zvezdnika Adriana, do katerega je prišlo predvsem zaradi hudih finančnih težav družine Tanzi. V obdobju krize italijanskih napadalec bo Gilardino sveža okrepitev za Trapattinija.

Hkot huligani. Seveda (in žal!!!) je to že dalj časa nogometna stalnica. Letos je navijaška "strast" dosegla nov paradoksalni višek. Uspelo jim je prekiniti nogometno tekmo. Kdaj lahko pričakujemo sindikate huliganov, ki bodo sedeli za mizo s Carrarom in Gallianijem in določali okoliščine in pogoje, v katerih lahko nemoteno obstreljujejo nogometaše s petardami in se "legitimno" tepejo s policisti?

Ikot Inter. Ne bom komentiral. Ni lepo spravljati se na nemočne. P.S. Kakšna je prva reakcija Interjevega navijača, ko njegova najljubša ekipa zmagata scudetto? Vstane s kavča in izklopi Playstation.

Jkot judo. Italijanski nogometni sistem je letos na široko od-

prl vrata orientalskim borilnim veščinam. Sv. Peter, ki je odklel čudežna vrata, je bil Matarazzi na tekmi s Sieno. Interjev branilec je, potem ko je pokazal svoj borilni talent, baje postal častni predsednik italijanske vsedržavne federacije judo. Le zakaj nista režiserja filma Matrix zbrala njega za vlogo Nea?

Kkot Kaka. Presenečenje letošnjega prvenstva. Kljub temu da mu je Moggi, guru italijanskega nogometa, pripravil sarkastični sprejem ("Kaka? Nikoli ne bi kupil nogometaša s takim imenom"), se je brazilska polspica v hipu prilagodila tempu italijanskega prvenstva. Sam je bil med najpomembnejšimi krojači, ki so na Milanov dres zašili sedemnajsti trikolore.

Lkot La Coruna. Nočna mora italijanskega nogometa v sezoni 2003/2004. Moggiju so se po izločitvi Juventusa z Deportivom prikazali novi podočnjaki, ki jih je celo krstil: enega je poimenoval Marcello, drugega Pavel, tretjega Ciro in tako naprej. Berlusconi se je v nesrečni rdeče-črni galicijski noči spustil lifting, tako da so mu podočnjaki zlezli v višino (oz. nižino) bokov.

/ dalje
Andrej Černič

Literarni natečaj

Drobci iz športnega sveta 2004

ZŠSDI razpisuje že drugi literarni natečaj na temo športa z naslovom DROBICI IZ ŠPORTNEGA SVETA 2004. K sodelovanju so zopet vabljene dijaki nižjih srednjih šol s slovenskim učnim jezikom. Prispevki naj na papirju opišejo občutke, razočaranja, evforije, ki jih sami doživljajo na lastni koži ob nastopanju na športnih prizoriščih. Posebna literarna komisija bo prispevke pregledala in izbrala. Najboljši prispevki bodo objavljeni v letnem Zborniku slovenskega športa v Italiji. Nagrade so predvidene bodisi za pisce same kot tudi za njihove mentorje. Organizator si seveda pričakuje, da bo letošnji natečaj po številu doseženih prispevkov naletel na še boljši odziv kot lanski in prekoračil mejo sedemdesetih prispevkov. Rok za oddajo prispevkov zapade v petek, 28. maja 2004. Za podrobnejše informacije lahko zainteresirani pokličejo na telefonsko številko 040 635627.

Glasilo dijakov slovenskih izobraževalnih zavodov Cankar, Zois, Vega

Prihodnost smo mi

Vaprilu so višješolci DPT ŽTTD Ivan Cankar, DTTZ Žiga Zois in DITZ Jurij Vega izdali glasilo Prihodnost smo mi, kateremu že več let zaupajo svoje misli, razmišljanja, želje, stremjenja, upe in prozih in pesniških prispevkov, ki so vselej opremljeni z izvirnimi risbami in fotografijami. V njih se oglašajo dijaki od prvega do petega razreda navedenih zavodov, ki večkrat skupaj izpeljujejo različne pobude. Ob prelistavanju glasila je sicer razvidno, da so največ zapisov prispevali obiskovalci Sol Zois in Vega. Iz napisane se izrisujejo pogledi mladih na zgodovinske dogodke, današnje življenje, različna družbena vprašanja, pa tudi na preteklost in prihodnost ter na ljudsko izročilo, h kateremu so trdno prirastene naše korenine. Več je izčrpnih poročil o izletih, iz katerih pronicata tudi razpoloženje

in medsebojno prijateljsko vzdušje. Resnobne, žalostne vtise so dijaki vseh treh šol zabeležili ob obisku Vajonta ob 40-letnici tamkajšnje tragedije. O morfologiji le-tega sta se razpisali prvošolki zavoda Zois. Dijakinje iste šole so preveleli grenki občutki na Dan spomina, ko jim je gospa Helena Jarc iz Doberdoba, deportiranka v zloglasnem taborišču Auschwitz, s solzami v očeh pripovedovala o grozotah tistih temnih dni, ki jih predvsem mladi rod ne sme pozabiti, da bi se še kdaj ne povrnili. Da se tudi študentje znanstvenega licejskega pola radi preizkušajo v poeziji, pričajo stih s pretežno lirsko, ljubezensko vsebino, ki so jih na papir zllili dijaki drugega razreda Zois. Na isto tematiko se je prav tako v verzih hudomušno poigral tretješolec Marko (Cankar). Na ironične strune je ubrana pesem Ta naša

ljuba dijaška stavka... Tretješolki Erika in Sara (Zois) sta svoj članek namenili jesenskemu srečanju z goriškim nadškofom msgr. Dinom De Antonijem, ki se je pomudil v šolskem središču in tehtno odgovorjal na vprašanja dijakov o trpljenju v svetu, o celibatu in bogastvu v Cerkvi. V glasilu je tudi opis svetlega božičnega utrinka, ki so ga dijaki šole Zois podelili starejšim ženskam v Zavodu Čudodelne svetinje na Korzu v Gorici. Zanimiv je intervju s tremi nekdanjimi dijaki zavodov Zois in Cankar, ki so se po študiju lepo uveljavili, oz. opis srečanja z mlado raziskovalko Ano Ozvald, nekdanjo dijakinjo zavoda Vega. Z zapisi o velikem igralcu nemega filma Charlesu Chaplinu so posegli v čarobni svet kinematografije. Središnja priloga je prepojena z veliko željo po miru. Test o poznavanju slovenskega izrazoslovja in križanke za razvedrilo so na zadnjih straneh glasila, ki ga je prijetno prebirati, saj odstira tancico nad razgabljanji naših mladih.

Pustolovščina v iskanju študentskih stanovanj

Iz Ljubljane - O Ljubljani in še o čem (2)

Študentska stanovanja so draga, zlasti še v prestolnici. Navadno si jih deli več mladih, da so stroški nižji in imajo študentje "cimre"-sostanovalec. V septembru sva si s kolegico Barbaro ogledali kar precej možnih bivališč. Kaj vse so nama meščani ponujali v najem! Npr. stanovanje v kletnih prostorih pod zemljo pa temno, hladno veliko sobo samo z manjšim oknom in s starinsko opremo - kot v muzeju... To je ponujal starejši gospod iz Beograda, ki je mislil, da se bova kar takoj odločili in nato pogodbo primerno "zaližemo". Neka gospa je vneto silila majhno stanovanje v Delovi stolpnici na zelo prometni Dunajski cesti. Ko pa sva ji omenili, da sva zamejki, je kratko odrezala: "Ne, pol pa nima smisla!..." Spet druga nama je prepričano vsiljevala garsonjero v centru, svetlo, prostorno, ravno pravšnje za naju in zatrjevala, da nama jo zelo rada odstopi. Ko pa sva prišli za ogled, je kar nenapovedano "izstrelila": Že oddano! Mlad mož nama je ponosno razkazal prenovljene prostore svetlega, sončnega stanovanja, a vanj bi morali prinesiti skoraj vso opremo. V Štepanjskem naselju sva se po telefonu zmenili z lastnikom za ogled garsonjere. Ko pa sva ob določeni zmenjeni uri čakali pred stolpnico, se nas je zbrala kar gručica žensk, a o lastniku ne duha ne sluha...

Končno sva imeli tega iskanja že dovolj in sva pristali v delavskem bloku ter najeli sonč-

no, svetlo sobo s kuhinjo, kopalnico in balkonoma. Stavba je pravi primerek socialističnega stila: pravokotna, dolga in siva. Spredaj pa ima gredice in veliko prostih parkirišč. Seveda ji stoji nasproti prostorno igrišče in...šola (kot se za učiteljici spodobi), zraven pa še vrtec. Nahaja se v bližini glavne bolnice in le kakih 10 minut hoda od železniške avtobusne postaje ter nekoliko dlje od mestnega središča.

Teško se je bilo odločiti, saj so bili prostori res umazani, zanemarjeni, le stene sveže prepleskane. Lastnik se zaradi takega stanja očitno ni nič vznemirjal. Ko sva omenili, da ni šipe na kuhinjskih vratih, je nedolžno izjavil: "A jo imata vidve? Jaz je nimam!" Tako sva odprtno zakrili s kosom zavese. Opgumili sva se, si nataknili plastične rokavice in celo popoldne ribali, brisali, čistili in loščili. Obesili sva rabljene zavese od doma ter nekaj prijetnih slik in plakatov. Prostori so tako dobili novo, prijetno lice. Po tleh sva razgrnili nekaj preprog. A v mali spalnici se je šopiril ogromen zaprašen grd divan. Kaj z njim? Saj je zavzemal preveč prostora. Ko je bilo v bloku vse tiho, ker so očitno stanovalci počivali, sva ga z veliko težavo razklenili na dele in izvlekli iz sobe ter po stopnicah v klet. K sreči je ob stopnicah gladka strma steza, da sva po njej potisnili "pošast" v temno "podzemlje". Od smeha sva seveda kar pokali... Tako sva se z oktobrom nastanili v Ljubljani. Na Pedagoški fakulteti sva si takoj začeli ogledovati urnike predavanj

in ponudbe te ustanove. Izbrali sva si mentorico med učnim osebjem, da bi nama pomagala in svetovala pri študijskem izpopolnjevanju (kot to predvideva pogodba). Ob začetku predavanj sva se predstavili docentom, a večkrat se je bilo potrebno tudi pred vso skupino mladih študentov. Ti so se naju kar privadili, saj naju pozdravljajo levo in desno. V prvem letniku je vpisanih kar 120 študentov, od katerih sta le dva fanta... Ostala so dekleta. In kakšna dekleta!! Večina so oblečene in urejene po zadnji modi kot kake manekenke.

Verjetno v vsej tej skupini, ali na vsej fakulteti, samo jaz ne premorem mobitela, saj se ti "vražji" strojčki oglašajo občasno že kar med predavanji. Po teh pa skoraj vsi mladi slušatelji brz prilopijo uho nanje ali ob njih govorijo v prazno in vneto pritiskajo na drobne tipke.

Prve dni na "faksu" sva s kolegico presenečeni ugotavljali, koliko vabil na "žure" ali praznične večere-noči je bilo. Vsak dan so delili nova in nova vabila. Ob volitvah predstavnikov univerzitetni svet so imeli študentje na voljo dve listi: modro in rumeno. Od te slednje so celo delili umetne cvetove sončnic, da bi zanje glasovali. Programi obeh pa so se mi zdeli precej revni. Zdelo se mi je, kot da je pri tej študijarji mladini glavna skrb: kako bomo žurali, se zabavali. Seveda, mladi so in izpiti so bili za "bruce", to je novo vpisane, še zelo zelo daleč.

/ dalje
Tereza Srebrnič

Deveta številka Pastirčeka

Majski dih ljubezni do Jezusa, skritega v beli hostiji

Vmesecu dehtečih šmarnic in pobožnosti, posvečenih naši ljubi Materi Mariji, je Pastirček dodelil dve strani, prepleteni z venčkom cvetic, Jezusu, velikemu prijatelju otrok. V teh dneh bodo namreč nekatere deklice in dečki prvič stopili k obhajilni mizi in se tesneje povezali z Jezusom v želji, da bi jim stal ob strani vse dni življenja, ob radostnih in težkih trenutkih. "O da bi Jezusu prijatelj / slovenski slednji bil otrok!" s hrepenenjem srcem vzklika rahločutna pesnica Ljubka Šordi v pesmi Jezus, prijatelj otrok. O da bi bil prijatelj teh naših slovenskih šolarjev, ki so radostno proslavili vstop Slovenije v EU s petjem in z množično udeležbo na likovnem natečaju Moj svet brez meja - Il mio mondo senza confini. Natečaj je razpisal Kulturni center Lojze Bratuž in je imel svoj čudoviti epilog 20. aprila, iz katerega je fotografija, objavljena na prvi strani (oz. 225.!) majske številke Pastirčeka nad zapisom o udeleženci in nagrajenci. Ob

Foto DPD

zgodovinskem majskem dogodku se simpatični Packo zmedeno sprašuje, če je sedaj "slovenski Taljan, taljanski Slovenec ali Euro-packo." Mogoče mu bodo iz zagate pomagali večji otroci, ki jim je Pastirček tudi tokrat namenil kar nekaj zank, ugank in križank za razvedrilo in učilo. Tudi publikaciji s Pastirčkove knjižne police Določevalni ključji, Trije palčki na potepu v zgodbi Marize Perat, Ku-

žek bel Zlate Volarič in Pilot bodo otroke marsikaj izučili. Najmlajši bralci pa se bodo posvetili muckoma Mikiju in Kikiju, smejočim se marjeticam, Mali mami in osličku z velikimi dvomi, ki vabijo k barvanju in dopolnjevanju. Predvsem takim malim risarjem je namenjena izrazita pobarvanka v toplih barvah Piši riši na kmetiji, ki je izšla pri Mohorjevi družbi iz Celja izpod peresa ilustratorja Walterja Grudine in jo prirčno priporoča tudi Pastirček. Prav ta naša priljubljena otroška revija ima namreč nešteto pridnih, iznajdljivih malih slikarjev in piscev, ki so tudi v letošnjem šolskem letu navdušeno polnili središčne strani Pastirčkove pošte in skrbno reševali uganke. Tega je bil seveda izredno vesel glavni urednik Marjan Markežič (na sliki), ki je tudi zato tokrat ločil dvojno, majsko in junijsko številko, pohvalil vse pridne, vztrajne dopisnike, še posebej šolarje iz OŠ J. Abrahama iz Pevme, in napovedal presenečenje. Lepo vabi tudi otroke, naj se v čim večjem številu odzovejo na razpis natečaja za naslovno stran Pastirčeka 2004/2005 in naj izdelke, ki naj bodo čim bolj izvorni, pošljejo na uredništvo do 15. junija.

Potopis z devetdnevnega potovanja (od 20. do 28. aprila 2004) po Kastiliji Leon, Galiciji, Asturiji, Kantabriji in Baskiji; čudovita izkušnja z ogledom številnih zanimivosti

Severozahodna Španija navdušila udeležence potovanja z Novim glasom

Skupina izletnikov. V ozadju ozidje mesta Avila (foto DP)

Devetdnevno potovanje (20.-28. aprila t.l.) po španskih deželah, Kastilije-León, Galicije, Asturije, Kantabrije in Baskije bo ostalo v lepem spominu vseh udeležencev tako zaradi znamenite pokrajine kot tudi zaradi prijaznih ljudi, prijetne vožnje in lepega vremena. Odpotovali smo iz Trsta in Gorice do Benetk, kjer nas je že čakalo letalo družbe Iberia. V Madridu nas je sprejela prijazna vodička Sofija, s katero smo odšli na ogled znamenitega El Escorial. Vse obiskane pokrajine so na obširni planoti, ki se dvigajo od 600-700 metrov nadmorske višine do 1200 m. Madrid je na višini 620 metrov n.m., El Escorial na 1000 m in Dolina Padlih celo na 1200 m nad morjem.

Uro vožnje iz Madrida proti SZ se dviga gorovje Guadarrama, vrhovi so iz sivega granita, ob vznožju rastejo iglavci. Od daleč smo zagledali mogočno sivo-granitno stavbo z baziliko sv. Lovrenca v El Escorialu ter spomenik Dolino Padlih, ki ga je dal napraviti general Franco za padle v državljanski vojni. Monumentalna cerkev je vsa vklesana v hrib, zunaj je samo pročelje te mogočne bazilike, ki je po dolžini še enkrat večja od bazilike sv. Petra v Rimu. Da ne bi prekašala te rimske bazilike, so jo posvetili samo polovico. Gradili so jo v letih 1941-46, celotno zgradbo pa dokončali v 18 letih.

San Lorenzo de El Escorial je največji arhitekturni dosežek med vsemi samostani in palačami, ki so jih kdajkoli zgradili španski kralji. To ogromno zgradbo iz sivega granita so gradili v letih 1563 do 1584. Dal jo je postaviti kralj Filip II., ki je svojemu očetu Karlu V. obljubil, da bo postavil mavzolej v zahvalo za zmago nad Francozi na čast sv. Lovrenca mučenca, ker je 10. avgusta, ko goduje ta rimski mučenec, prišlo do končne zmage. Pod mogočo baziliko je razkošen panteon, kjer počivajo vsi španski kralji in kraljice ter njihove družine od Karla V. naprej. V stavbi so še samostanska cerkev, bazilika, kraljeva palača, prestolna dvorana,

kraljevske sobane in dvorane ter nekdanj samostan. V dvoranah so velike slike flamskih, italijanskih in španskih umetnikov. Še danes je del poslopja namenjen šolam, ki jih vodijo redovniki.

Proti Avili in ves čas nas je vozil dober šofer Santos. Pokrajina je pusta, granitna pobočja obdajajo iglavci in črni hrast, na vrhovih so postavili veterinice za pridobivanje elektrike. Na nadmorski višini 1100 m leži še danes obzidano mestec Avila, rojstno mesto sv. Terezije Avilske ali Vélike. V preteklosti so živeli tu Kelti, kasneje Mavri, to so bili muslimani, berbersko-arabski bojevniki, ki so nekaj stoletij gospodovali na Iberijskem polotoku, dokler se ni v 13. stoletju izvedla "reconquista" Španije, to je ponovna osvojitve oz. osvoboditev izpod Mavrov z izjemo mavrske kraljevine Granade.

Kralj Alfonz VI. je osvobodil Avilo in dal zgraditi obrambni zid, 2,4 km dolg obroč okrog

Grad templarjev v Ponferradi (foto DP)

mesta z 88 okroglimi stolpi in 9 vrati, vse so zgradili v letih 1088-1091.

Tu se je 28. marca 1515 rodila sv. Terezija Avilska, ki je s svojim življenjem in delom obnovila ne samo karmeličanski red, temveč tudi dala pečat prave duhovnosti vsemu krščanskemu svetu. Pri tem delu ji je pomagal sv. Janez od Križa, ki je tudi prenovil moški del karmeličanskega reda. Po-

sebnost krajev so štoklje, ki gnezdi na dimnikih, zvonikih, stolpih in celo na visokih drevesih. Naslednji dan smo opravili sv. mašo v lepi cerkvi, posvečeni sv. Tereziji Avilski, ki vključuje tudi rojstno sobo te svetnice. Nato smo se preko planote z žitnimi polji odpravili do Segovije, ki je eno izmed najlepših španskih srednjeveških mest in je pod varstvom organizacije UNESCO zaradi svoje slikovitosti, obzidja, trdnjave in stolnice. Tudi to mesto je obzidal kralj Alfonz VI. v enajstem stoletju. Rimljani so tu zgradili tudi mogočen vodovod, ki so ga uporabljali še nekaj let po 2. svetovni vojni. Stolnica iz 12. stoletja, posvečena Materi Božji, je najlepša umetniška stvaritev španske gotike.

Tretji dan smo obiskali mestec Alba de Tormes. V samostanu bosonogih karmeličank je 4. oktobra 1582 umrla sv. Terezija Avilska; ker je bil naslednji dan uveden gregorijanski koledar, je temu dnevu sledil že

15. oktober, zato na ta dan obhajamo njen god. Njene posmrtno ostanke so postavili na oltar v cerkvi Marijinega oznanjenja.

Pot nas je vodila do Salamanca, kjer je imela začetek 3. najstarejša univerza po Bologni in Parizu, že leta 1218. Tudi danes je znano univerzitetno mesto. Najlepše stavbe, palače in dvojna stolnica so zgrajene iz t.i. zlatega kamna, t.j. iz gra-

nita rumenkaste barve, ki se v soncu tudi blešči. Iz 15. st. je lepa Palača školjk, kjer je sedaj deželna knjižnica. Imenuje se tako, ker je pročelje posejano s kamnitimi školjkami. Lep je tudi veliki trg Placa Mayor, stolnica ima romansko bazo, a je zgrajena v španski gotiki. Mogočno izklesano pročelje univerze krasijo medaljoni katoliških vladarjev Ferdinanda in Izabele in portret papeža ter kipi Herkula in Venere; na pročelju študent išče upodobljeno žabo, ker naj bi prinašala študentu srečo ob začetku študija. Četrty dan nam je prinesel dolgo pot iz Salamance preko Ponferrada v pokrajino Galicijo do romanskega središča Santiago de Compostela. Med potjo smo prisluhnili razlagi o življenju in delu sv. Terezije Avilske, začetkih karmelskega reda na Karmelu ob vznožju Libanona in o sv. Janezu od Križa. Oba sta dala izreden pečat duhovnosti 16. stoletju in vsej Cerkvi. Pot se je vila po planoti, ki so jo pokrivale obširne planjave rešja, nato ob cesti grmičevja in končno evkalipti in bori v Galiciji. Nastanili so nas v predmestju Santiaga ob romarski poti "el camino", ki se začne na vzhodu Pirenejev ter preko severnih španskih pokrajin vodi do mogočne stolne cerkve, ki je zgrajena na grobu apostola Jakoba.

Nekateri smo se skozi sveta vrata prebili do srednje ladje v cerkvi. Navada je namreč, da leto, v katerem pade praznik sv. Jakoba (25. julija) na nedeljo, okličejo sveto leto. In se to letos dogaja. Ves čas bivanja v Santiagu smo bili priče nepregledni množici vernikov in turistov, ki se je nepestrano od zgodnjih do poznih ur vila v cerkvi sami, kjer so si sledile sv. maše. Tudi mi smo imeli v kapeli sv. Križa sv. mašo. Bili smo navzoči tudi pri zažiganju kadila ali kot tam pravijo "butafuego", ko izpod kupole zaženejo pod obokom cerkve ogromno kadalnic s kadihom, običajno ob koncu slovesne maše. Ta običaj je v srednjem veku služil predvsem kot razkužilo takratne množice ljudi.

V 9. st. se je začelo češčenje in romanje k sv. Jakobu apostolu v Composteli. Legenda pravi, da je neki puščavnik videl nad grobom apostola zvezdo (stella) na širokem polju (campus) oz. nekdanjem rimskem pokopališču (compostum), po teh treh oznakah naj bi nastalo sedanje ime Compostela. Verjetno so svete relikvije iz Jeruzalema prinesli križarji, da bi jih rešili pred Saraceni. Prva romanska cerkev je bila posvečena že leta 899. Njeni temelji so še danes vidni v muzeju pod sedanjo mogočno baročno baziliko. Ob romarski poti so ustanovili več samostanov in hospicijev, kjer so romarjem nudili hrano in prenočišče. Velika romanja so bila od 11. do 15. stoletja, kamor so prihajali verniki iz vse Evrope, tudi slovenski romarji. Romarji so nosili romarski klobuk, pelcerno s školjko in palico v roki, s privesano bučo za vodo. San-

tiago de Compostela je obiskal tudi klerik Angelo Roncalli, poznejši papež Janez XXIII. leta 1903; za njim tudi kot edini papež v zgodovini Janez Pavel II.

Cestno omrežje je v Španiji zelo urejeno. Način življenja je nekoliko drugačen od našega. Zjutraj vstajajo zelo pozno, trgovine odpirajo ob 9. ali 10. uri, odprte so do približno 13.30 in jih potem spet odprejo ob 17. uri, a so odprte do 21. ali 22. ure. Kosilo je pozno popoldne in večerja ne pred 20.30. Zvečer se radi sestajajo po barih, restavracijah in zabaviščih, počivat odhajajo pozno ponoči.

Iz Santiaga v Galiciji smo odšli v nedeljo proti Oviedu v Asturiji in do Santanderja. Prispeli smo v Santillana del Mar, kjer je v bližini znamenita jama Altamira. Nestrpnost smo hoteli, da bi videli poslikano votlino z bizoni, konji in jeleni ter človeškimi prstnimi odtisi, toda

Pogled na veličastno baziliko v Santiagu de Compostela (foto DP)

bili smo razočarani, ker smo se morali zadovoljiti z ogledom le kopije te votline, ki je že več let zaprta; zaradi prevelikega števila obiskovalcev so se začele slike kvariti. Glavno votlino so slučajno odkrili že leta 1868 in pozneje tudi 1879, prvi naval obiskovalcev pa se je začel po drugi svetovni vojni. Vsako leto obišče te kraje nad 120.000 ljudi. Prazgodovinske slike segajo v obdobje od 12 do 15 tisoč let pred Kr. Ogleдали smo si tudi slikovito mestec Santillana del Mar in se odpeljali v Santander, industrijsko mesto ob velikem zalivu pokrajine Cantabrije.

Naslednji dan smo si ogledali Bilbao ali Bilbo, kot mu pravijo Baski. Vodič Alberto nas je vodil do Guggenheimovega muzeja sodobne umetnosti. To ogromno poslopje iz titana, apnenca in stekla je izdelal znani ameriški arhitekt Frank Gehry. Videli smo tudi gotosko stolnico sv. Jakoba, ki ima veliko stebrišče; povzpeli smo se do svetišča Begonja (kjer častijo Devico Marijo s cvetlico begonja).

Z glavne poti smo krenili na stransko cesto, južno od San Sebastiana, ki nas je vodila do svetišča posvečenega sv. Ignaciju de Lojola pri mestecu Azpeita. Še danes je ohranjen del gradu, kjer se je leta 1491 rodil sv. Ignacij, sestavlja pa celotno cerkevno stavbo, v kateri je veličastna bazilika. V sobi, kjer je

doživel Ignacij mistično videnje Device Marije in Odršenika, smo opravili sv. daritev. Sv. Ignacij Lojolski je namreč kot mlad plemič in vojak, potem ko je bil ranjen v Pamploni, ob branju življenja svetnikov in Jezusovega življenja sprejel odločitev in se posvetil Bogu ter ustanovil jezuitski red. Mogočno svetišče je še danes kraj za meditacijo in duhovne vaje.

Po ogledu smo se odpeljali v obmorsko mesto San Sebastian ali Donostia, kot mu pravijo Baski. Leži ob skoraj popolnoma zaokroženem zalivu, v sredini zaliva pa je otoček sv. Klare.

Predzadnji dan našega potovanja smo se na poti iz San Sebastiana v Madrid ustavili v mestu Burgos. Vodič Nicholas nas je vodil po starem delu mesta mimo mestnih vrat do hiše "del Cordon", ta spominja na Kristofa Kolumba, ki je bil tu sprejet po svojem drugem potovanju čez Ocean. Slovci po znanem vojskovodju El Cidu. Stolno cerkev je UNESCO imenoval za kulturno dediščino človeštva. V prvi kapeli ob vhodu je Kristusov kip s človeškimi lasmi, v cerkvi sta pokopana El Cid in njegova žena Jimena. Mogočna gotoska cerkev je zgrajena na prejšnji romanski, ki jo je dal zgraditi Alfonz VI. Čudovit zlati oltar prekriva vso absido; zlato je prišlo iz osvojenih prekomorskih dežel. Leseni kor so izdelali v 16. stoletju, delali so ga

sto let. Prav tako tudi kupolo celih štirideset let, cerkev pa celih dvesto let, končali so jo v šestnajstem stoletju, zato ima tudi baročne in rokokojske vplive. Tudi barvna okna, vitraže so nekaj posebnega. Že zunanji pogled na stolnico z dvema vitkima zvonikoma je veličasten, prav tako tudi vsa usklajena notranjost.

Zapustili smo Burgos in se po pusti pokrajini napotili v Madrid. Že pred večerom smo prispeli v prestolnico Španije. Vodička Carmen nas je pričakala ob vhodu v mesto in nas nato popeljala na panoramični ogled mesta. Poslovilna večerja je bila nekaj posebnega v antični restavraciji na Placa Mayor. Zadnji dan dopoldne je bil na razpolago udeležencem potovanja, da so ga porabili po svoji mili volji in načrtih. Nekateri so se podali v trgovine, drugi na ogled mesta in nekateri pa v muzej Prado ali še kam drugam na ogled slikarske umetnosti.

Prehitro je prišel čas slovesa in že smo v poznih popoldanskih urah odleteli proti Benetkam in od tam na svoje domove s svojimi vtisi, doživetji in slikami ter s hvaležnostjo Bogu, ki nam je podaril lepe preživete dneve v prijateljsstvu in medsebojnem razumevanju. Zahvala tudi agenciji IOT za izvrstno organizacijo.

Jože Markuža

43. občni zbor ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Letošnji, 43. redni občni zbor Zveze slovenske katoliške prosvete je bil v četrtek, 6. maja 2004, v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici. Članek smo objavili prejšnji teden, tokrat pa objavljamo v celoti predsedniško in tajniško poročilo ter poročila članic o delovanju v zadnjem letu.

PRESEDNIŠKO POROČILO

Svoje poročilo začel sem s hvalečnim spominom na Anko Černic, aktivno članico naše skupnosti, ki nas je pred manj kot letom dni prerano zapustila. Pri naši Zvezi je bila zelo delavna, več let je opravljala tajniške posle. Še enkrat, Anka, hvala za vse delo, ki si ga opravila za našo skupnost, in za veliko ljubezen do vsega, kar je slovenskega.

Ko se poslavljam od predsedniškega mesta naše Zveze, ki sem ga že preveč let zasedal, mi dovolite, da izrazim nekaj misli o naši ustanovi. V zadnjih desetletjih je Zveza odigrala in še odigra v pomembno vlogo kulturne promocije naše skupnosti v celotnem goriškem prostoru. Pri tem gre v prvi vrsti za našim članicam, ki so ustvarjalno vezane na teritorij in so njegov pristični izraz. Vloga Zveze je spodbujati in usklajevati delo članic, brez katerih nima pravega smisla. V nasprotnem primeru Zveza lahko postane samo kulturna agencija za prireditve. Za tako funkcijo je dovolj razpolagati s finančnimi sredstvi in z opremljenim uredarom. Prava in nenadomestljiva vloga Zveze in članic je v lastni kulturni produkciji kot izrazu dolgoletne tradicije in istočasnega iskanja novih in sodobnejših izvirov in organizacijskih poti. Pri tem imata kvaliteta in srednjeročna programska usmerjenost odločilno vlogo. Številni vrhunski dosežki in priznanja nekaterih naših članic na raznih področjih dovolj zgovorno pričajo o tem.

Seveda niso vsem dani isti pogoji, nekatera društva delujejo na zelo omejenem in večkrat ogroženem teritoriju, kar prav gotovo pogojuje njihovo delo, ki je ravno tako hvalevredno in zaslužno. Društva naj torej vztrajajo na tej poti, ki je edina pravilna in obroditi bogate sadove najprej za domačo in nato še za širšo skupnost.

Zveza mora biti izraz društev članic in delovati v njihovo korist. Morda se nekatere članice tega ne zavedajo dovolj. V širokem odboru Zveze so enakovredno zastopane vse članice s predstavniki, ki jih same določijo. Nekatera društva niso znala izkoristiti teh možnosti in niso bila dovolj aktivna v samem odboru Zveze, kjer se sprejemajo vse odločitve glede programske in operativne usmeritve ustanove. Društvom bi pripočal, naj v odboru Zveze predlagajo svoje najboljše članice, ki so seveda tudi pripravljene prevzeti odgovornost v zveznem odboru.

Moje mnenje je, da smo v težavah glede kadrovanja, čeprav je v društvih veliko mladih moči. Tem pa večkrat primanjkuje vztrajnosti in širšega gledanja na našo stvarnost. Zdi se mi tudi, da se društva preveč omejujejo na

lastno dejavnost in niso dovolj dovzetna za razna sodelovanja z drugimi društvi. Pri Zvezi smo že večkrat dokazali, da se s skupnimi močmi lahko dosežejo odlični rezultati. O tem pričajo mogočne in kvalitetne postavitve raznih operet, spevoiger, kantat in pred dnevi tudi proslava ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo na trgu pred severno železniško postajo v Gorici.

Naša društva so izraz velike večine katoliško usmerjenih članov, ki pa večkrat nimajo dovolj priložnosti za poglobitev in obogatitev kulturnih in duhovnih vsebin. Premalo je vzgojnih organizacij in še te so omejene na mestno središče. Tudi župnije ne opravljajo dovolj učinkovito te vloge. Verjetno si bodo morala Zveza in društva prevzeti tudi del teh odgovornosti, sicer se bo naša skupnost duhovno poplitvila in ne bo kos izzivom sodobne družbe, ki je večkrat vse prej kot pozitivno naravnana do vrednot, na katerih skušamo graditi našo družbo.

Graditi na vrednotah krščanstva, solidarnosti, duhovnosti in pluralnosti pomeni biti odprti in pripravljeni na vse možne oblike sodelovanja z drugimi organizacijami, tudi iz drugačnega ideološkega tabora. Pogoj pa je, da smo že pri načrtovanju skupnih projektov in pobud enakovredno prisotni in zastopani. Tega smo se vedno držali in mislim, da so bila razna sodelovanja s sorodnimi organizacijami tudi zelo uspešna.

Vedno smo se zavzemali za krepitve najprej skupnega zamejskega kulturnega prostora in nato tudi skupnega vseslovenskega. Z vstopom Slovenije v EU sta se ta dva prostora spojila. Odlično sodelujemo s Krščansko kulturno zvezo iz Celovca, dobro s slovenskimi kulturnimi ustanovami v naši deželi. Pozitivno je sodelovanje z Zvezo kulturnih društev iz Nove Gorice in Javnim skladom Republike Slovenije za kulturne dejavnosti. Tudi slovensko Ministrstvo za kulturo je odobrilo in sofinanciralo nekatere naše projekte.

Če se zaustavimo pri krajevnih upravah, lahko rečemo, da smo finančno odvisni od deželne uprave, ki deli državna sredstva na podlagi zakona št. 23 iz leta 2001. Večji del naših dohodkov izhaja prav iz te postavke. Žal pa prihajajo finančna sredstva z velikimi zamudami in tudi nekatere odločitve prejšnjega deželne odbora so oškodovali našo Zvezo, ki prejema nižja sredstva kot druge sorodne Zveze. Pred kratkim je deželni odbor imenoval novo deželno komisijo, ki je poklicana, da izreka mnenje o dodelitvi finančnih sredstev. Pri tem imenovanju odbor ni upošteval pluralnosti slovenske civilne družbe in se je držal, na našo škodo, strankarskih kriterijev. Sicer pa moramo priznati, da je nova levosredinska deželna uprava odločilno prispevala, da se

Z leve: blagajnik Walter Bandelli, podpredsednica Francka Padovan, predsednik Damjan Paulin in Tiziana Zavadlav, ki je poročala o delovanju Zveze (foto DPD)

je izboljšal odnos do naše skupnosti in da je prevladalo pozitivno razpoloženje do naših kulturnih in drugih ustanov.

Vloga goriške pokrajinske uprave pa je skoraj nezaznavna, saj nima kake posebne pristojnosti glede manjšinske problematike.

Goriška občinska uprava je izvedla nekaj pobud, ki so v našo korist. Občinski svetovci večine so se izrekli za vključitev celotnega ozemlja goriške občine v seznam občin, v katerih se bo izvajal zaščitni zakon. Obnovljena je bila slovenska občinska konzulta, v kateri ima naša Zveza pet od skupnih 15 članov. Na goriški občini deluje tudi urad, sicer z zelo omejenim osebjem in urnikom, na katerega se lahko obračamo v slovenščini, tako v ustni kot pisni obliki.

Še nedorečeno je vprašanje Trgovskega doma, ki bi se moral po zaščitnem zakonu vrniti slovenskim ustanovam. Sedanji lastnik in delni uporabnik, državno finančno ministrstvo, ne kaže nobenih znakov, da bi v kratkem zapustilo prostore.

Kako občila spremljajo naše delo? Žal moramo ponovno opozoriti, da tržaški radio in slovenska deželna televizija kaj rada pozabljata na nas in na naše delovanje ter se raje zaustavljata na Tržaškem. Kot primer takega nedeželnega ravnanja naj navedem samo desetino oddaj o raznih prireditvah ob Dnevu slovenske kulture na Tržaškem, na Goriškem pa, sodeč po slovenskih televizijskih programih, kot da bi na Prešerna pozabili. Zahvaljujem se Novemu glasu, ki spremlja naše delo. Ob koncu svojega pogoja bi se rad zahvalil vsem društvom in njihovim članom, ki s svojim delom odločilno prispevajo, da se krepki vloga naše Zveze v korist celotne naše skupnosti. Hvala tudi organizacijam, ki stalno sodelujejo z našo Zvezo, v prvi vrsti Kulturnemu centru Lojze Bratuž in tudi zunanjim sodelavcem, ki so bili vedno pripravljene nam pomagati.

TAJNIŠKO POROČILO

Zadnji občni zbor Zveze je potekal 10. aprila 2003. Odbor Zveze se je redno sestajal na mesečnih sejah. Udeležba članic je bila zadovoljiva. Seje so bile vedno sklepčne.

Zborovska in glasbena dejavnost

Za našo Zvezo je najpomembnejša zborovska revija Cecilijanka, na kateri nastopijo vsi včlanjeni zbori. Sodelujejo tudi drugi zbori z Goriškega, iz videmske pokrajine, Tržaške, Koroške in Slovenije. Lanska Cecilijanka je bila že 45. Potekala je v Kulturnem centru Lojze Bratuž 22. in 23. novembra. Nastopilo je 18 zborov. Ob koncu je združeni ženski pevski zbor pod vodstvom Franke Žgavec zapel Anki Černic v spomin Gobčevu *Dekletom*.

Druga pomembna revija pevskih zborov je Primorska poje, ki jo naša Zveza soorganizira. Letošnja, ki je bila 35., se je začela 5. marca in končala 18. aprila 2004. Zveza je poskrbela za organizacijo koncertov na Trbižu 21. marca, v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici 28. marca in v Štandrežu 4. aprila. Skupno je bilo 29 nastopov v različnih krajih Primorske. Na Trbižu sta se srečali Primorska in Koroška ter skupno zapeli v hvaležen spomin na Gerti Schnabl, pevki Višarskega kvinteta, ki je tragično umrla v neurju, ki je prizadelo Kanalsko dolino. V programski knjižici *Primorska poje* sta med jubilariti s posebnimi zaščitnimi besedami na glasbenem področju predstavljena prof. Gabrijel Devetak in prof. Lojzka Bratuž. Mešani pevski zbor Rupe-Peč pa je zabeležen, ker leto praznuje 70-letnico delovanja. Spominski prispevki so posvečeni Anki Černic in Marku Vuku.

Zveza je bila soorganizator uspelega koncerta kantavtorja Oliverja Dragojevića v goriškem gledališču Verdi in skupine Šukar na goriškem gradu.

Na zborovskem področju se je posebno uveljavil mešani pevski zbor Hrast, ki je na tekmo-

vanju Naša pesem v Mariboru prejel srebrno plaketico in zasedel tretje mesto na vsedravnem tekmovanju v Arezzu.

Komisija je mešanemu pevske mu zboru Lojze Bratuž na reviji Coro vivo v Trstu dodelila najvišje mesto.

Gledališka dejavnost

V sodelovanju s Kulturnim centrom Lojze Bratuž je Zveza organizirala v mesecu januarju in februarju 2004 niz veseliger ljubiteljskih odrov pod naslovom *Iskrivi smeh na ustih vseh*. Na odru Kulturnega centra Lojze Bratuž se je izvrstilo pet komedij. Začela je Gledališka gimnazija iz Nove Gorice z Molierovim *Zlahtnim meščanom*, nadaljevalo pa je Gledališče smeha iz Kopa s *Pacienti v čakalnici*. Naslednje tri predstave, *Pizama za šest*, *Čau, čau Rex!* in *Stara garda* pa so uprizorili člani štandredne dramske skupine. 3. februarja je bilo nagajevanje natečaja Mladi oder. Med odraslimi skupinami sta prejeli priznanje dramski družini iz Štandreža in Sovodenj, med otroškimi pa iz Doberdoba, Rupe in Peči, Števerjana, Štmavra, Sovodenj in Kulturnega centra Lojze Bratuž.

Ob začetku letošnjega leta sta se premierno predstavili dramska skupina PD Štandrež s komedijama *Pizama za šest* in *Stara garda* ter Oder 90 z igrjo *Gospa poslančeva*.

Zveza je gostila gledališko skupino Slovenske vasi iz Argentine, ki je v župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu uprizorila igrjo *Barka brez ribiča*. Štandredna dramska skupina in otroška iz Štmavra sta sodelovali na 5. zamejskem festivalu amaterskih dramskih skupin. Za dramo *Kaplan Martin Čeder-mac* je Emil Aberšek prejel nagrado za najboljšo režijo, Božidar Tabaj pa za najboljšo moško vlogo.

Dan slovenske kulture

Zveza sodeluje že vrsto let pri organizaciji osrednje zamejske proslave ob Dnevu slovenske kulture. Letošnja je bila posvečena 100-letnici rojstva Srečka Kosovela. Gledališko predstavitev pesnika je izvedlo Slovensko stalno gledališče. Besedilo pod

naslovom *Kjer se ljubezen izliva v sinje nebo* sta pripravila Miran Košuta in Marko Sosič, ki je delo tudi režiral. V Gorici je bila predstava 9. februarja 2004 v Kulturnem centru Lojze Bratuž.

Tudi naša društva so priredila razne Prešernove proslave.

Sodelovanje s Korošci

Sodelovanje s Krščansko kulturno zvezo je zelo plodno. V zadnjih dvajsetih letih je posebno bogato, in to predvsem po zaslugi Kulturnih dnevov, ki se v mesecu oktobru odvijajo izmenično na Koroškem in Primorskem. Lani smo imeli Primorske kulturne dneve na Koroškem, kjer so se od 19. do 26. oktobra izvrstile razne kulturne prireditve primorskih skupin. V Katoliškem domu prosvete Sodalitas v Tinjah je svoja dela razstavljali Andrej Kosič, srečali so se gojenci glasbenih šol iz Primorske in Koroške, člani Prosvetnega društva Štandrež pa so se v Selah predstavili s komedijo *Tat ... a koristen*. Primorski kulturni dnevi so nudili lepo priložnost, da so Korošci spoznali najnovejše publikacije naših založb, predstavniki krovnih organizacij in političnih strank pa so si izmenjali poglede na najaktualnejša vprašanja slovenske narodnostne skupnosti v zamejstvu.

Poleg oktobrskih kulturnih dnevov poteka sodelovanje s Korošci tudi ob drugih priložnostih. Koroški zbor je redno prisoten na Cecilijanki, goriški pa na reviji Koroška poje. Letos se je v Celovcu predstavil MePZ Hrast iz Doberdoba.

Publikacije in zgoščenke

Pred začetkom revije Primorska poje je Zveza izdala zbirko zborovskih skladb za mešani, ženski, moški in mladinski zbor mladega goriškega skladatelja Patricka Quaggiata. Predstavitev je bila v Kulturnem centru Lojze Bratuž 11. marca 2004. O skladatelju in zbirki je spregovoril Ambrož Čopi, s Quaggiatovimi skladbami pa so nastopili MePZ Lojze Bratuž, pevski skupini Musicum in Sraka ter MePZ Štandrež.

ŠTEVERJAN SKPD F.B. SEDEJ

Slovensko katoliško prosvetno društvo Frančišek Borgia Sedej je v zadnjem letu pripravilo veliko kulturnih pobud. V okviru društva delujejo razne skupine: našani in otroški zbor, mladinski krožek, dramska družina, mala dramska skupina in glasilo Števerjanski vestnik.

MePZ enkrat tedensko vadi pod taktirko člana priznanega Slovenskega okteta, Vladimira Čadeža. 11. marca lani je zbor nastopil na reviji Primorska poje v Kulturnem domu v Hrvatinih. 8. junija je oblikoval dobrodelni koncert za društvo Sožitje v cerkvi sv. Volbenka v Poljanski dolini. 13. junija je sklenil pevsko sezono s celovečernim koncertom v Borovcih, ki je bil posvečen 50-letnici zbora in 80-letnici rojstva domačega organista Hermana Srebrničiča, ki je z letošnjo sezono zaključil dolgoletno sodelovanje z našim zborom. Meseca julija so člani zbora sodelovali pri blagoslovitvi kapelice sv. Ane v Števerjanu. 24. septembra se je začela pevška sezona 2003/2004. 1. novembra je zbor pred števerjanskimi spomeniki obeležil spomin padlim. 23. novembra se je udeležil Cecilijanke. 4. decembra je oblikoval celovečerni božični koncert v organizaciji društva Tržič. Zbor je nastopil v občinskem gledališču v Tržiču; izkupiček je bil namenjen poplavljenecem v Kanalski dolini. 7. decembra je oblikoval božični koncert ob prazniku sv. Nikolaja v Cerovem. 13. decembra je

Francka Padovan

društvo gostilo sklop božičnih koncertov, ki jih je organizirala Gorská skupnost Terskih in Nadiških dolin ter Brd. 21. decembra je sam zbor sodeloval v tem sklopu božičnih koncertov v Tipani. Januarja je zbor sooblikoval božični koncert *Mati poje Jezusu* v cerkvi v Podgori v organizaciji tamkajšnjega društva. 14. marca je nastopil na 35. reviji Primorska poje v Knežaku. Letošnja revija je nosila geslo *S pesmijo v Evropo*. 23. aprila je zbor sodeloval na prazniku krajevne skupnosti v Medani.

Otroški zbor vadi enkrat tedensko pod vodstvom Eliane Humar. 5. aprila se je udeležil tekmovalne revije Zlata grla 2003 v Sovodnjih. 25. aprila se je predstavil publiki ob Prazniku frtalje v Rupi, 2. junija so se mali pev-

ci odpočili z izletom v Gardaland. 2. oktobra so stopili v novo pevsko sezono. 8. decembra so nastopili na Mali Cecilijanki v Gorici. 21. decembra je zbor skupaj z MePZ nastopil na božičnem koncertu v Tipani v organizaciji Gorske skupnosti Terskih in Nadiških dolin ter Brd. 18. aprila letos je zbor pel na reviji Zlata grla na Vrhu sv. Mihaela. 24. aprila je pel v kraju San Pier d'Isonzo na 6. srečanju mladinskih in otroških zborov. Dramska družina pripravlja veseloigro *Povsem navaden dež*, ki jo bo postavila na oder v nedeljo, 9. maja, ob praznovanju farnega zavetnika sv. Florijana, v režiji Franka Žerjala.

Mladinski krožek je od 14. do 19. junija lani organiziral Športni teden, 14. julija pa nogometni turnir Med zaselki. 4. avgusta so se mladi in somišljeniki podali na Triglav. V mesecu oktobru so mladi priredili hvalevredno pobudo, pri kateri so čisti židove domače vasi. Ob polnočnici so tudi letos organizirali že tradicionalno baklado. Krožek je priredil vsakoletni natečaj *Moje jaslice* in pustni spreved po vasi. 6. januarja letos je oblikoval tradicionalno božičnico, na kateri je sodelovala godba na pihala z Dobrovega. V februarju se je skupina mladih odpravila na izlet na sneg na goro Gerlitzen. 21. marca je mladinski krožek priredil izlet v Vajont z geslom *Da bi nikoli ne pozabili!* Društvo štirikrat letno izdaja glasilo *Števerjanski vestnik*, ki ga oblikujejo člani in somišljeniki društva. Vestnik zaobjema vaško kroniko, od duhovne misli do delovanja društva in širše politike. Vsebuje tudi razvedril-

no in kuhinjsko stran. Z glasilom redno sodelujejo otroci Števerjanske osnovne šole.

Mala dramska družina se vsako leto pripravlja na prihod sv. Miklavža. Letos so ga otroci pričakali z igrico *Miklavž prihaja*, ki so jo ponovili 7. decembra v Cerovem. Otroke pripravlja in vodi Kristina Corsi. Za trud in delo je skupina tudi letos prejela nagrado Mladi oder. 13. februarja je društvo priredilo Prešernovo proslavo, ki jo je oblikoval trio Kresnice. Ob Dnevu slovenske kulture je Rudi Šimac predstavil svojo knjigo *Kako se je začelo na Soči 1915*. Društvo prireja tudi vsakoletni piknik v maju, ob praznovanju farnega zavetnika; letos ga bodo obhajali 9. maja z mašo, ki jo bo ob 1700-letnici mučeništva sv. Florijana daroval goriški nadškof Dino de Antoni. Ob tem pestrem delovanju ima društvo v rokah tudi organizacijo festivala narodno-zabavne glasbe, ki ga nepretrgoma prireja že štiriinšestdeseto leto. Od 4. do 6. julija lani se je Med borovci zvrstila 33. Festival Števerjan 2003. Na dveh tekmovalnih večerih je nastopilo 23 ansamblov, gost nedeljskega večera pa je bila skupina Slapovi. V prostorih Sedejevega doma je razstavljala svoje steklene umetnine domačinka Eda Miklus; razstavo so sooblikovala še ročna dela dveh domačink, Eme Planišček in Erminije Maraž. Obiskovalcem je bil na voljo obširen bilten o Festivalu in delovanju društva. V mesecu februarju letos je izšel Razpis 34. Festivala Števerjan 2004, ki bo Med borovci potekal od 2. do 4. julija.

ŠTMAVER KD SABOTIN

Irena Ferlat

Kulturno delovanje v Štmaveru je bilo pestro tudi v minulemu letu. Organizirali so vsakoletne prireditve in praznike, in sicer miklavževanje, zahvalno nedeljo s pripravo kmečkega alegoričnega voza, Martinovanje s kosilom za člane in prijatelje, dvodnevno praznovanje ob Pohodu na Sabotin z odprtjem razstave Franka Maura *Umetnine iz bakra* in sveto mašo na vrhu Sabotina ter natečaj *Jaslice pri nas doma* s projekcijo filma, diapozitivov in razstavo slik ogledanih jaslic.

Ob praznovanju sv. Valentina je bila na ogled razstava keramičnih izdelkov umetnice Laure Zoff, sledila pa je tradicionalna šagra. Društvo je sodelovalo na četrtem in petem mednarodnem pohodu treh mostov, pri organizaciji trojezične gledališke predstave *Pisma s fronte* v Pevmi, ob praznovanju sv. Ane v Pevmi, na vsakoletnem božičnem srečanju Krajevne skupnosti za Pevmo-Štmaver in Oslavje in pri poučno-rekreativnem pohodu na Sabotin osnovnošolcev iz Pevme. Nekateri člani so s svojimi jaslicami sodelovali na 2. slovenski razstavi jaslic z mednarodno udeležbo na Sveti Gori. Kulturno društvo Sabotin sodeluje že vrsto let tudi s Centrom za arheološke in zgodovinske raziskave na Goriškem. Meseca maja lani so organizirali izlet za člane otroškega zbora

v Kranj in Ljubljano, aprila letos pa so pevci moškega zbora in nekateri člani društva šli na dvodnevni izlet v Gornje Počdiže.

Septembra lani je bil v štmaverški cerkvi koncert klasične kitare *Jesenski zvoki*, skupina članov pa je sodelovala ob spustu po Soči na 18. Soški regati. V svetu norih čebel je bil naslov letošnjega pustnega alegoričnega voza, s katerim so se štmaverci in prijatelji iz sosednjih vasi udeležili nekaterih pustnih sprevodov v naši deželi.

Mladinska gledališka skupina se je z lutkovno igrico *Tinko Polovinko* predstavila v osnovni šoli Oton Zupančič v Gorici ter se udeležila 5. zamejskega festivala amaterskih dramskih skupin v Mavhinjah. Ob miklavževanju so predstavili še igrico *V gostilni*. Za obe izvedbi so prejeli nagrado Mladi oder.

Moški pevski zbor Štmaver je pod vodstvom Nadje Kovic pel na revijah Cecilijanka, Primorska poje, na Mednarodnem koncertu učiteljskih pevskih zborov v Tržiču pri Kranju, na Prazniku frtalje v Rupi, pri spomeniku padlim v Pevmi, na kresovanju v Stražicah in na vseh že prej omenjenih kulturnih prireditvah na vasi. Sodeloval je tudi na prireditvi *V Gorici sem* ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo.

Moški zbor je v letošnjem letu izvedel zelo zahteven projekt, in sicer snemanje zgoščenke skupaj z Vokalno instrumentalno skupino Zali rovi iz Tržica, s katero tesno sodeluje že od lanskega leta. Dve skupni pesmi sta oba zbora snemala na kmečkem mejnem pohodu med Štmaverom in Podsobotinom, isti večer pa sta obe skupini zapeli nekaj pesmi na koncertu v Pevmi. Zgoščenka z naslovom *V veter ujete pesmi* je izšla 1. maja letos ob vstopu Slovenije v Evropsko zvezo. Zgoščenko bosta oba zbora predstavila 5. junija letos pod pokroviteljstvom goriške občine v Avditoriju v Gorici ter 18. junija v cerkvi sv. Jožefa v Tržiču.

Otroški in mladinski pevski zbor sta nastopila na reviji Mala Cecilijanka, na Prazniku frtalje v Rupi in na raznih prireditvah v vasi.

PODGORA PD PODGORA

Aljoša Jarc

sodelovali pri obnovitvi. Slavnostno akademijo je prepletal recital dramske skupine, nastopili so MePZ Podgora, skupina Akord, Božidar Tabaj z Zadnjo pridigo kaplana Martina Čedermaca in otroški zbor. Umetnica Albina Pintar je predstavila svojo poslikavo, ki krasi steno na odru. Častni govornik je bil podpredsednik SSO Janez Povše, spregovorili so tudi kulturni in politični delavci.

Zelo uspešno se je iztekel tudi božični koncert 21. januarja 2004 v domači cerkvi. Sodelovali so MePZ Sedej iz Števerjana, MePZ Podgora, skupina Akord, otroški zbor, recitatorji domačega društva. Recitale za vse tri prireditve je pripravila in režirala Lidija Jarc.

Otroški zbor je nastopil še 1. novembra in 25. aprila pred spomenikom padlim v Podgori, na domačem miklavževanju 5. decembra, na Mali Cecilijanki 2003, na koncertu postnih pesmi ob maši zadušnici za Bogomira Špacapana, na Prazniku frtalje v Rupi, na tekmovanju Zlata grla na Vrhu sv. Mihaela. Društvo je organiziralo za otroke izlet v Gardaland.

Zelo aktivna je bila skupina Akord. Pevci so nastopili aprila 2003 v Zavrhu (Benečija) na reviji Primorska poje in v Števerjanu na Bukovju ob odprtvi razstave Vladimira Klanjščka. V maju so peli v Medji vasi in Tržiču na otvoritvi razstave Kraških krtov, pa še v juniju v Trstu na srečanju z Marjetico, na Prazniku špargljev v Štandrežu, v Nabrežini na zaključnem shodu SSK. Julija so v Brdu peli mašo, nastopili so ob obletnici osamosvojitve Slovenije pri družini Terpin v Števerjanu in na Gradini v Doberdolu. Avgusta so peli na goriškem gradu ob pokušnji vin, oktobra v Bocnu na zborovski reviji in ob otvoritvi knjigarne na Travniku, novembra na Cecilijanki, marca na reviji Primorska poje na Trbižu in na koncertu po-

stnih pesmi ob 7. obletnici smrti Bogomira Špacapana. Aprila so sodelovali na otvoritvi "stotih stopnic", ki peljejo na krminsko goro.

MePZ Podgora je pel na svečanosti ob spomeniku 25. aprila in 1. novembra, maja 2003 v Štandrežu na koncertu Marijinih pesmi, novembra na Cecilijanki. Zbor se je srečal z nadškofom ob njegovem obisku v naši vasi. Januarja je zbor pel tudi mašo v Vidmu, aprila se je udeležil revije Primorska poje v Ilirski Bistrici. Pel je pri maši zadušnici oz. koncertu postnih pesmi v spomin na Bogomira Špacapana. Na tem so poleg domačih skupin sodelovali še: Sovodenska dekleta, MePZ sv. Jurija iz Mirna in MPZ Mirko Filej iz Gorice. 2. maja je zbor pel na prireditvi ob

vstopu Slovenije v EU na trgu pri severni železniški postaji. Februarja so člani društva organizirali izlet v Ljubljano z ogledom razstave Jaslic sveta.

Društvo je imelo 21.4. letos občni zbor. Novi odbor sestavljajo: predsednica Lidija Jarc, podpredsednik Mirko Spazzapan, tajnik Walter Bandelli, zapisnikarka Irena Breganti, gospodar Natko Antoni, blagajničarka Kristina Kovic, referent za dramsko skupino in stike z mladino Aljoša Jarc, za otroški zbor Katja Bandelli, za MePZ Klavdija Hvala, za Akord David Grinovero in Adriano Braini, za stike s pastoralnim svetom in cerkvenim delovanjem Albina Pintar. Nadzorni odbor sestavljata Elena in Milena Vogrič, razsodišče pa Dario Braini in Rudi Pintar.

GORICA MePZ LOJZE BRATUŽ

Dne 12. aprila 2003 smo z zborom nastopili na pevski reviji Primorska poje v drežniški cerkvi Srca Jezusovega s sklopom petih Ave Marij različnih avtorjev. 18. maja smo prav tako z našimi mladimi Ave Marijami nastopili na Koncertu cerkvenih pesmi v Štandrežu. Lansko pevsko sezono smo zaključili z dvodnevним izletom v Olimje. Tu smo 8. junija sodelovali pri sv. maši v župnijski cerkvi Marije vnebovzete ter po njej izvedli kratek koncert.

Po poletnem počitku smo v prvih septembrskih dneh pričeli z vajami in pripravo programa za sodelovanje na deželnem tekmovanju Corovivo, ki je potekalo letos v Kulturnem domu v Trstu. Dne 25. oktobra smo nastopili s programom Ave Marij; s prepričljivim, dobrim nastopom smo se uvrstili v razred odlike in si tako tudi prisluzili nastop naslednjega dne na slavnostnem

koncertu.

Med jesenske nastope je seveda spadalo tudi vestno sodelovanje na goriški reviji Cecilijanka, na kateri smo nastopili 23. novembra.

V božičnem adventu smo 13. decembra, na povabilo goriške občinske uprave, spremljali s slovenskimi in italijanskimi božičnimi motivi slovesni prižig lučk na jelki, ki jo je goriška občina kot običajno postavila na goriški Travnik. Prav tako v decembru smo skupno z doberdobskim zborom Hrast ter orkestrom Arsatelieja nastudirali Saint-Saensov božični oratorij ter izbor slovenskih božičnih pesmi. Koncert smo izvedli 20. decembra v veliki dvorani Kulturnega centra v Gorici, v sklopu koncertne sezone Srečanja z glasbo. Isti program smo nato ponovili na dan sv. Štefana, to je 26. decembra v goriški stolni cerkvi na božičnici v organizaciji ZCPZ iz Gorice.

Miloš Čotar

Prvi konec tedna v letu, in sicer 3. in 4. januarja, smo se podali na Sv. Višarje, kjer smo najprej s petjem obogatili nedeljsko mašo ter nato prisotnim podali še kratek venček božičnih motivov.

10. januarja smo zapeli v Kulturnem centru Lojze Bratuž, in sicer ob otvoritvi razstave karnoseške obrti; 11. marca

smo prav tako na domačem goriškem odru sodelovali pri predstavitvi zbirke zborovskih skladb mladega skladatelja Patrica Quaggiata.

Letošni nastop na reviji Primorska poje smo opravili v Ilirski Bistrici 4. aprila. Zadnja obveznost pred današnjim občnim zborom pa je bilo sodelovanje, skupaj z ostalimi slovenskimi, furlanskimi in italijanskimi pevskimi zasedbami na prazniku ob vstopu Republike Slovenije v EU.

Za zaključek naj povem, da smo pri našem zboru zadovoljni z opravljenim delom; skupina nedvomno počasi, a zato tudi zdravo raste v številčnem in vokalnem smislu. V imenu odbora izkoristim priložnost, da se vsem pevcem zahvalim za odlični pristop in doprinos, ki ga dajejo skupini s svojo dobro voljo in istočasno odgovornostjo ter vso potrebno resnostjo. Uspehi, kakršen je tisti na reviji Corovivo ali tudi drugi uspehi nastopi, so nam odbornikom in pevcem samim v veliko veselje, dokazujejo pa tudi življenjskost in trdno pevsko tradicijo na Goriškem.

GORICA
SKPD MIRKO FILEJ

Robert Cotič

Letošnje delovanje društva Mirko Filej je spet zaživelo z gledališko skupino Oder 90, ki z nami že štirinajsto leto nepretrgano sodeluje. Po dvosezonskem premoru se je gledališka skupina spet predstavila javnosti. Dne 21. marca je tako predstavila premiero komedije 'Tone

Partljiča *Gospa poslančeva* v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž. Predstavo so ponovili še 27. marca v istem prostoru. Gostovali pa so še v Sloveniji, in sicer v Rakitni, kjer so navdušili publiko, ki je do zadnjega kotička napolnila dvorano.

V poletnih mesecih namerava skupina nastopiti še v Ajdovščini v sklopu gledališkega festivala Strudlfest v organizaciji Kud Strudl. V pripravi pa imajo še predstavo na prostem na Oslavju in nekaj dodatnih gostovanj v Sloveniji in jesenskih mesecih.

Nekateri člani gledališke skupine so že v preteklem letu organizirali nekaj informativno-debatnih večerov o igralski metodi iz Actors studia pod mentorstvom režiserja Darija Frandoliča. Po tem ni bilo srečanj so se nekateri člani udeležili gledališke delavnice v Groznjanu na Hrvaškem pod vodstvom bratov Vajevca. Skupina je še sodelovala na miklavževanju v centru Lojze

Bratuž, nekaj članov pa trenutno sodeluje v projektu društva M.o.s.t. pri scenski predstavi *Korenine pod mrežo*, izvirnem delu gospe Lidije Jarc v režiji Radoša Bolčine, ki bo krstno uprizorjeno dne 26. maja 2004 v parku goriške občinske palače.

V letošnji sezoni je skupina Oder 90 spet pridobila nekaj starih članov, ki v preteklih sezonah zaradi raznoraznih obveznosti niso več sodelovali. Veselili so se njihove vrnitve in prepričani so, da je Oder 90 velika družina, v kateri imajo stari in mladi člani vedno odprta vrata.

Iz tega nezanemarljivega dejstva pa bi odprli oklepaj nad mnogimi nerešenimi problemi, ki bremenijo delovanje skupine.

Na prvem mestu so zagotovo kronične težave s prostori za vaje. Letos se je namreč bila gledališka skupina prisiljena seliti iz kraja v kraj, ker so bile dvorane v Kulturnem centru Lojze Bratuž stalno zasedene.

Drug problem je pomanjkanje prostora za skladiščenje scenskega materiala.

RADIO SPAZIO 103
SLOVENSKI ODSEK

Danilo Čotar

Minili sta že dobri dve leti, od kar smo slovenske oddaje prenesli z bivših radijskih postaj Ljudski radio in Radio Glas na videmsko postajo Radio Spazio 103, ki krije večino deželnega ozemlja in ima na razpolago kar devet frekvenc. Slovenski ljudje, ki so v lepem številu

razklopljeni po raznih krajih Furlanije, si lahko ob naših oddajah privoščijo uro domačnosti. Izbor lepe slovenske glasbe privablja k poslušanju tudi mnoge furlanske in italijanske poslušalce.

Naše sodelovanje je zdaj že uveljavljeno in trdno, tako da poteka brez presenečenj in zapletov. Oddaje snemamo na mini plošče v goriškem studiu že en teden prej in jih pošiljamo v Videm. Enournne oddaje so razporejene po že ustaljenih vzorcih. Vsak od sodelavcev nudi poslušalcem spored po svojih zmoglostih in si pri tem pomaga z raznovrstno glasbo. Že precej časa so na sporedu stalne rubrike z naslovom: *Ali veste, da...; Živemu se vse zgodi; Zanimivosti in informacije*. Pod naslovom *Zvočni zapis* nudimo posnetke z naših kulturnih prireditev, stalna tedenska oddaja *Pogled v dušo* in svet pa vsebuje razmišljanja, ki osvetljujejo vprašanja, dogodke in pojave iz sodobnega življenja, zgoopolago kar devet frekvenc. Slovenski ljudje, ki so v lepem številu

du izčrpna obvestila o prireditvah in na splošno o kulturnih dogodkih. Žal je treba obvestila oddati vsaj dva tedna prej, sicer ne pridejo pravočasno v spored.

Razgibane glasbene oddaje so označene z naslovi: *Glasbeni desert iz diskoteke 103, Šopek narodnih viž, Zborovski kotiček, Glasbeni lističi, Glasba iz studija dva* itn. Urnik naših oddaj je vedno od 20. do 21. ure. Poleg nedelje je zdaj odpadla tudi sobota. To smo morali nujno narediti zaradi pomankanja sodelavcev. Konec junija nam je namreč neusmiljena usoda sredi dela in načrtov pobrala požrtvovalno sodelavko Anko. Naši poslušalci so jo lahko zadnjič slišali po radiu na petek, 30. maja 2003. Bila je zadolžena za stike z upravo radijske postaje v Vidmu, skrbela je za oddajo dva večera v tednu, bila je naša tajnica, k njej smo se obračali za vsako zadevo. Ostali smo štirje in skrčili oddaje na pet dni v tednu: torej od ponedeljka do petka. Žal smo z Anko izgubili pravo gonilno silo, ki je ni nihče nadomestil. V trenutkih, ko se nam v srce prithotapi malodušje, nam najbolj pomaga spomin na zvesto in marljivo sodelavko, ki ni nikoli izgubila poguma.

ŠTANDREŽ
PD ŠTANDREŽ

Od lanskega občnega zbora Zveze do danes je bilo delovanje Prosvetnega društva Štandrež zelo bogato in razvejano na vseh področjih.

1. maja 2003 sta člana naše dramske skupine Majda Zavavlav in Božidar Tabaj nastopila na Prazniku fitalje v Rupi za igro *Konec pravljic ali...* Isto enodejanko sta ponovila 12. maja na Vrhu sv. Mihaela.

15. junija so se štandreški igralci odzvali vabilu iz Škrbine in predstavili enodejanko *Čau čau, Rex!* Ponovili so jo 21. junija na svetoivanskem kresovanju na Jeremitišču in 23. junija v Štivanu. 25. junija so člani dramske skupine nastopili na 5. zamejskem festivalu amaterskih dramskih skupin v Mavhinjah za dramo *Kaplan Martin Čedermac*, 1. julija pa so nastopili mladi člani dramske skupine s komedijo Daria Foja *Tat... a koristen*. Komisija je tudi letos podelila naši dramski skupini dve priznanji, in sicer: nagrado za najboljšo režijo Emilu Aberšku za dramo *Kaplan Martin Čedermac* in nagrado za najboljšo moško vlogo Božidarju Tabaju. 19. julija je dramska skupina podarila domačemu občinstvu še zadnjo, 20. ponovitev drame *Kaplan Martin Čedermac* v župnijskem parku med lipami. To je bil spominski poklon prerano umrli vsestranski kulturni delavki Anki Černic.

27. septembra sta člana dramske skupine Štandrež, na povabilo krajevne skupnosti Dornberk, nastopila v tamkajšnji osnovni šoli z enodejankama *Čudna bolezen* in *Tata vse ve*. 11. oktobra je član naše dramske skupine Božidar Tabaj nastopil v Podgori s pridigo *Kaplana Martina Čedermaca*.

Tudi v lanskem sezoni je društvo pridrilo Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin *Štandrež 2003*. Nastopile so gledališke skupine

iz Celja (19. oktobra), Štandreža (10. novembra), Kranjske gore (14. decembra). Štandreški komedijanti so sklenili omenjeni niz z igrama *Pižama za šest* (25. januarja) in *Stara garda* (8. februarja).

26. oktobra se je v Selah na Korškem predstavila mladinska dramska skupina našega društva s komedijo *Tat... a koristen*. Nastop je sodil v okvir Primorskih dnevov na Korškem. Mladi člani dramske skupine PD Štandrež so postavili na oder celovečerno komedijo Marca Camolettija *Pižama za šest* v režiji Emila Aberška, katere premiera je bila 24. januarja 2004. Isto so ponovili še 1. februarja v Kulturnem centru Lojze Bratuž, 21. februarja v Kranjski gori, 28. marca v Šempetru in 17. arpila v Dornberku. V Kulturnem centru Lojze Bratuž je bilo 3. februarja nagajevanje Mladi oder. Nagrado je prejel tudi naš dramski odsek za celovečerno predstavo *Tat... a koristen* in za enodejanko *Čau čau, Rex!* Po nagajevanju sta Majda Zavavlav in Božidar Tabaj odigrala enodejanko. Dramska skupina je poskrbela še za eno celovečerno igro, in sicer *Stara garda* Alda Nicolaia v režiji Janeza Starine, katere premiera je bila 7. februarja 2004 v župnijski dvorani. Ponovili so jo 12. februarja v Kulturnem centru Lojze Bratuž, 29. februarja v Srenjski hiši v Mačkoljah, 27. marca v Desklah

Tiziana Zavavlav

in 28. marca v Vrbju pri Celju. 15. februarja 2004 so člani dramske skupine nastopili s komedijo *Tat... a koristen* v veliki dvorani Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica.

Tudi MePZ Štandrež je v tej sezoni okrepil svoje delovanje. Pod vodstvom Davida Bandelija je nastopil 18. maja 2003 na koncertu cerkvenih pesmi v Štandrežu v organizaciji ZCPZ iz Gorice.

Lepo število poslušalcev je 23. maja 2003 v župnijskem parku v Štandrežu sledilo prvemu samostojnemu koncertu našega zbora z naslovom *Iz Primorske... in nazaj*. Dne 25. maja pa je zbor odpotoval v Kranj z namenom, da bi vrnil lanskoletni obisk komornega zbora Gallus. Najprej so pevci oblikovali nedeljsko bogoslužje v tamkajšnji cerkvi sv. Kancijana, popoldne pa je zbor ponovil koncert *Iz*

Primorske... in nazaj.

Na Martinovo, 11. novembra, je bila pri Zornovi domačiji predstavitev nove publikacije našega odbornika Damjana Paulina *Za staro pravdo Jeremitišča*. Večer je uvedel MePZ Štandrež.

Zbor je 23. novembra nastopil na Cecilijanki.

Na praznik Sv. treh kraljev je MePZ Štandrež ponudil publiko, ki je napolnila vaško cerkev, božični koncert. Med izvajanjem skladb smo lahko prisluhnili recitatorjema Majdi Zavavlav in Marku Brajiniku, ki sta občuteno podala nekaj poezij z božično vsebino. Zbor je zaključil koncert s krstno izvedbo skladbe svojega člana Patrica Quaggiata *Hodie Christus natus est*.

27. februarja 2004 je naše društvo v sodelovanju z osnovno šolo Fran Erjavca iz Štandreža pridrilo Prešernovo proslavo, na kateri je sodeloval tudi naš zbor.

11. marca 2004 je bila v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici predstavitev prve zbirke skladb Patrica Quaggiata. Na večeru je nastopil tudi naš zbor.

Dne 18. aprila 2004 se je MePZ Štandrež podal v Tomaj, kjer je v cerkvi sv. Petra in Pavla nastopil na reviji Primorska poje. Dne 2. maja 2004 so združeni zbori peli pri novogoriški postaji in s tem počastili vstop Slovenije v Evropsko unijo. Na koncertu je sodeloval tudi naš zbor.

Naše društvo je bilo tudi soorganizator revije Primorska poje, ki je potekala v župnijski dvorani v Štandrežu.

V okviru pobude *Spoznajmo domače ustvarjalce* je bila 30. maja 2003 v spodnjih prostorih župnijskega doma otvoritev likovne razstave del Sonje Maličoj Paulin. Z otvoritvijo omenjene razstave se je začel tudi Praznik špargljev. V soboto, 31. maja, je bil popoldne slikarski ex-tempore za otroke. Naslednji dan so nastopile baletne skupine centra Komel, dijaki srednje šole Ivan Trinko in najmlajši iz vrta iz Sovodenj. Otroški zbor Veseljaki iz Doberdoba je pod vodstvom Lucije Lavrenčič zaključil kulturni del večera. V nedeljo, 8. junija popoldne, sta bilo srečanje pritrkovalcev in nagajevanje mladitih, ki so sodelovali na ex-temporeju. Nato je nastopil MePZ Rupa-Peč. Tudi tokrat sta Majda

Zavavlav in Božidar Tabaj naštudirala novo igro, in sicer *Čau čau, Rex!* v režiji Janeza Starine. Praznik špargljev se je nadaljeval še v ponedeljek, 2. junija. Naj omenim, da je prvo nedeljo nastopila tudi vokalna skupina Akord, drugo nedeljo pa skupina Hip hop SZ Olympia.

Od 16. do 22. junija 2003 je potekalo na Jeremitišču prvo mladinsko kiparsko srečanje, ki so se ga udeležili študentje Akademije likovnih umetnosti iz Benetk, šole mozaikov iz Spilimberga in srednje lesarske šole iz Nove Gorice. 22. junija je bil v župnijskem parku v Štandrežu uraden zaključek te kolonije. Naše društvo je poskrbelo za organizacijo sklepnega večera, na katerem je prisotne zabavala skupina Zuf de Žur.

V mesecu septembru 2003 so se člani našega društva srečali z nadškofom De Antonijem ob pastirskem obisku štandreške župnije.

Od 4. do 11. oktobra 2003 je na Jeremitišču potekala 2. kiparska kolonija, ki jo je pridrilo društvo Skulptura 2001. Tudi PD

Štandrež, kot ustanovna članica omenjenega društva, je sodelovala pri organizaciji s tem, da je bilo odgovorno za zaključni večer.

Na praznik Vseh svetih so člani našega društva postavili venec na pročelje župnijskega doma in na pokopališče. 8. novembra pa je bilo tradicionalno Martinovanje v spodnjih prostorih župnijskega doma.

Zveza slovenske katoliške prosvete in Prosvetno društvo Štandrež sta 31. januarja 2004 imela v gosteh v župnijski dvorani Argentine, ki so prikazali igro Alejandra Casona *Barka brez ribiča* v režiji Martina Sušnika.

Dne 21. marca je mladinski krožek našega društva pridrilo celodnevni izlet v Škofjo Loko-Kropo-Brezje.

30. april in 2. maj 2004 bosta ostala zapisana v zgodovini, saj smo bili priča izrednemu dogodku: vstopu Slovenije v Evropsko unijo. Tudi naše društvo je bilo soudeleženo pri praznovanjih, saj je poskrbelo za kiosk v goriškem mestnem središču skupaj z Vrtojenci.

GORICA
MoPZ MIRKO FILEJ

Andrej Čevdek

pred solkansko cerkvijo.

21. junija se je MoPZ udeležil blagoslova orgel na Mirenskem Gradu, ki jih je družina Budin iz Mirna podarila v spomin na dr. Pavla Budina in prof. Huberta Berganta. Istočasno pa je bila to priložnost za proslavljanje 90. obletnice prihoda patrov lazarištov na Grad.

Po poletnem odmoru je zbor imel svoj prvi nastop v Kulturnem centru Lojze Bratuž v okviru tradicionalne Cecilijanke. 24. novembra je zbor pel mašo za rajne pevce zbora v Števerjanu. Leto 2004 smo začeli z dvema božičnima koncertoma, in sicer 4. januarja v cerkvi Marije Pomocnice na Jazbinah, 6. januarja pa na Peči, v cerkvi sv. Katarine.

7. marca je MoPZ zapel na reviji Primorska poje v Košani.

28. marca smo sodelovali pri koncertu ob obletnici smrti Bogomirja Špacapana v podgorski cerkvi, 2. maja pa v združenem zboru na trgu pred železniško postajo v Gorici ob vstopu Slovenije v EU.

Občinstvo med občnim zborom

RUPA-PEČ PD RUPA-PEČ

V sklopu društva Rupa-Peč delujeta istoimenski mešani pevski zbor in otroški zbor. Oba odigravata prvenstveno vlogo v društvu. Poglejmo njihovo delovanje in druge pobude, ki jih je društvo izpeljalo.

5. aprila 2003 je MePZ Rupa-Peč nastopil na reviji Primorski poje v Kulturnem domu v Ajdovščini, 25. aprila pa pri spomenikih padlim v Rupi in na Peči.

Otroški pevski zbor je nastopil na Prazniku frtalje v Rupi (25., 27. aprila, 1. maja), ki ga društvo organizira vsako leto.

10. maja je v Rupi potekalo zborovsko srečanje pobratenih zborov C. Silič iz Vrtojbe, F. Bogovič iz Dobove in domačega zbora. Zbor je 11. maja pel na koncertu cerkvenih pesmi v župnijski cerkvi v Štandrežu. 1. junija je PD, zlasti za mlade člane, organiziralo izlet v Gardaland, od 25. do 31. avgusta pa na Sardinijo.

8. junija je MePZ sprejel povabilo na Praznik spargljev v Štandrežu, 22. junija pa sodeloval pri praznovanju 90-letnice prihoda lazaristov na Mirenski Grad. 21. septembra je MePZ Rupa-Peč v sodelovanju s mladimi recitatorji PD sooblikoval kulturni program ob 20-letnici spomenika ter 30-letnici delovanja sekcije VZPI. V oktobru je zbor

Tanja Kovic

sodeloval pri pastirskem obisku nadškofa Dina De Antonija v rupenski in gabrski župniji. 1. novembra je MePZ pel pri spomenikih in na pokopališčih v Rupi in na Peči. Društvo je 15. novembra priredilo Martinovanje. 23. novembra je MePZ pel na reviji Cecilijanka v Gorici.

PD je priredilo vsakoletno miklavževanje v Rupi. Sv. Miklavža sta pričakala OPZ Rupa-Peč in mlada društvena lutkovna skupina s predstavo *Zajček išče mamo*; predstavo so recitatorji ponovili na božičnici športnega

društva Vipava s Peči.

8. decembra je OPZ pel na reviji otroških pevskih zborov Mala Cecilijanka v Gorici.

MePZ je 20. decembra nastopil na božičnici v Gabrjah, ki jo je organiziralo društvo Skala. 11. januarja 2004 pa je PD priredilo božični koncert v cerkvi sv. Marka v Rupi, kjer sta poleg gostov nastopila OPZ in MePZ. 1. februarja je MePZ nastopil na reviji Sovodenjska poje.

11. februarja je društvo priredilo na sedežu v Rupi kulturni večer, posvečen Srečku Kosovelu. V režiji Tanje Kovic so nastopili recitatorji ter otroški in mešani pevski zbor Rupa-Peč. Slavnostni govor je imel p. Mirko Pelicon.

12. februarja je OPZ nastopil na Prešernovi proslavi, ki jo je organiziralo društvo O. Župančič v Štandrežu. 7. marca je MePZ nastopil na 35. reviji Primorska poje v Košani. 18. aprila je OPZ pel na reviji Zlata grla na Vrhu sv. Mihaela. 25. aprila je MePZ pel pri spomenikih padlim v Rupi in na Peči.

PD je organiziralo tradicionalni Praznik frtalje v Rupi, kjer so nastopili otroški zbori iz sosednjih vasi. Nastopil je tudi domači OPZ. Praznik frtalje se je nadaljeval na Verdijevem korzu 30. aprila, 1. in 2. maja ob praznovanju vstopa Slovenije v EU. Letos praznuje Mešani pevski zbor Rupa - Peč 70 let obstoja. Visoki jubilej bomo proslavili 16. maja v Kulturnem domu v Sovodnjah.

DOBERDOB SKD HRAST

Maurizio Peric

Dne 24. aprila 2003 je MePZ Hrast nastopil na pevski reviji v San Pier d'Isonzo. 17. maja je sodeloval v Senožečah s celovečernim koncertom. 24. maja je sledil nastop na tekmovanju furlanske sakralne glasbe v Buji, kjer je zbor prejel prvo nagrado tekmovanja in priznanje za izvedbo rokopisne skladbe Stanka Jericija.

7. julija je bil na vrsti nastop zbora v baziliki sv. Evfemije v Gradežu na deželni reviji USCI *Poletne note*.

8. julija je društvo organiziralo v sodelovanju s Slovenskim centrom za glasbeno vzgojo Emil Komel orgelski koncert nekdanje pevke Suzi Ferfolja v cerkvi v Štandrežu.

12. julija je društvo v okviru polletnih prireditev pripravilo celovečerni koncert moške vokalne skupine Akord v centru Gradina v Doberdobu.

Od 9. do 17. avgusta so v Žabni-

cah potekali običajni študijski dnevi za člane zbora.

Od 28. do 30. avgusta je zbor odpotoval v Arezzo na državno zborovsko tekmovanje in dosegel absolutno tretje mesto in priznanje Feniarco za najboljšo izvedbo sodobnih skladb slovenskih avtorjev.

5. septembra lani je sledilo sodelovanje mešanega pevskega zbora na prireditvi 10-letnice društva Kremenjak iz Jamelj.

12. septembra je zbor v sodelovanju z Zvezo slovenske katoliške prosvete, Združenjem cerkvenih pevskih zborov in Kulturnim centrom Lojze Bratuž organiziral v Štandrežu solidaristični koncert za prizadete v neurju v Kanalski dolini. Poleg zbora sta nastopila še harmonikarja, sicer člana zbora, Igor Zobin in Goran Ruzzier.

28. septembra je zbor na povabilo tržaške pokrajine izoblikoval celovečerni koncert v cerkvi v Ricmanjih.

23. in 24. oktobra je društvo praznovalo 35-letnico delovanja. Ob dvodnevnih praznovanjih sta si sledila predstavitev priložnostne brošure in celovečerni koncert v župnijski cerkvi v Doberdobu. Brošuro, ki sta jo uredila Andrej Černic in Majda Gergolet, oblikoval pa Mauro Sabadini, je v društvenih prostorih predstavil Igor Tuta. Harmonikar in pomožni dirigent mešanega pevskega zbora Hrast Mirko Ferlan je podelil prisotnim žlahten glasbeni utrinek.

25. oktobra je zbor sodeloval na praznovanju 10-letnice zbora Portorož. Jubilej so obeležili v kraju Nova vas.

8. novembra je mešani pevski zbor Hrast sodeloval kot predstavnik slovenske manjšine v Furlaniji-Juljski krajini na re-

viji v Vidmu *Le musiche del Friuli*.

22. novembra je sledil nastop zbora Hrast na reviji Cecilijanka v Gorici.

5. decembra je društvo organiziralo miklavževanje v župnijski dvorani v Doberdobu. Otroci so uprizorili igrico *Pika*. Za režijo sta poskrbeli Mateja Černic in Marta Ferletič. Igrica je bila nagrajena na natečaju Mladi oder.

8. decembra je bil na povabilo zbora Claudio Monteverdi iz Rude koncert na zborovski reviji v Rudi.

20. in 26. decembra 2003 sta mešana pevka zbora Lojze Bratuž in Hrast pod taktirko Hilarija Lavrenčiča oblikovala božični oratorij za zbor, soliste in orkester. Poleg oratorija so pevke in pevci postregli še s slovenskimi božičnimi pesmimi.

8. januarja 2004 je bil na vrsti občni zbor društva.

6. marca je zbor sodeloval na Prešernovi proslavi v Boljuncu na povabilo občine Dolina.

14. marca se je zbor odpravil v Celovec, kjer je sodeloval na pevski reviji Koroška poje. V jutranjih urah so se pevci ustavili v Žabnicah in s petjem sodelovali pri sv. maši.

20. marca pa je sledil nastop na reviji Primorska poje v Ajdovščini.

31. marca je mešani pevski zbor Hrast prejel iz rok Igorja Teršarja, direktorja Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, srebrno plaketo za kulturne dejavnosti v letu 2003. Nagradjevanje je potekalo v veliki dvorani Narodne galerije v Ljubljani.

18. aprila je društvo Hrast predvajalo videoprojekcijo slovenskih risank za otroke vrtca in osnovne šole.

2. maja je mešani pevski zbor Hrast sodeloval pri skupni manifestaciji slovenske manjšine v Evropsko unijo.

OBČNI ZBOR SO POZDRAVILI

Janez Povše, SSO

Nužej Tolmajer, KKZ

Urška Bittner, JSRS za kult. dejavnosti

Andrej Lampichler, KKZ

Marij Maver, Slovenska prosveta

Luciano Gergolet, ZSKD

Lojzka Bratuž, ZCPZ Gorica

Franka Žgavec, KC Lojze Bratuž

Saša Quinzi, SCGV Komel

S STRANI 1*

TAJNIŠKO POROČILO

Zveza ima v pripravi izdajo klavirske partiture in orkestrskih partov spevoigre za soliste, igralce, zbor in orkester *Kovačev Student*, ki jo je na besedilo Ivana Kovačiča uglasbil Vinko Vodopivec; spevoigra je v glasbeni priredbi in orkestraciji Hilarija Lavrenčiča z dopolnilnim besedilom Adrijana Rustje. Tako prirejeno celovečerno spevoigro je Zveza uspešno postavila na oder v letu 2002. Naša Zveza je finančno podprla publikaciji društva Štandrež in Hrast ter zgoščenki društva Podgora in Sabotin iz Štavnara.

Razstavna dejavnost

V razstavnih prostorih Katoliške knjigarnice na Travniku je Zveza ob koncu lanskega leta pripravila razstavo slik in kipov koroškega umetnika Petra Gottharda.

Priznanja

Poleg že omenjenih priznanj in nagrad Mešanemu pevskemu zboru Hrast in štandreški dramski skupini naj zabeležimo tudi srebrno plaketo Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, ki jo je prejel zbor Hrast na predlog Zveze za izjemne dolgoletne dosežke na zborovskem po-

dročju. Slovesna podelitev priznanja je bila 31. marca letos v Veliki dvorani Narodne galerije v Ljubljani.

Prireditve ob vstopu Slovenije v EU

S 1. majem 2004 je Slovenija stopila v EU. Na Goriškem je bilo za to priložnost več prireditev. Uradna je bila 30. aprila na trgu pred severno železniško postajo, kjer so odstranili mrežo. Naša Zveza je skupaj z Zvezo slovenskih kulturnih društev, Zvezo kulturnih društev iz Nove Gorice in Italijanskim združenjem pevskih zborov pripravila veliko zborovsko in glasbeno prireditev v nedeljo, 2. maja, na omenjenem trgu. Nastopilo je 500 pevecov ter dve godbi na pihala. Vezno besedilo in pesmi je izbral pesnik in časnikar Jurij Paljk, režija pa je bila zaupana Emilu Aberšku. V *Gorici sem...* je bil naslov prireditve, ki se je v vsej mogočnosti in sproščenosti razbohotila v lep praznik pesmi in besede. Našo Zvezo so zastopali MePZ F.B. Sedej iz Števerjana, MoPZ Štavnar, MePZ Lojze Bratuž, MoPZ Mirko Filaj, MePZ Štavnar, MePZ Podgora, MePZ Štandrež in MePZ Hrast iz Doberdoba. Slovenske zборе so vodili Franka Žgavec, Bogdan Kralj, Janko Harej in Hilarij Lavrenčič. Številne nastopajoče in druge udeležence slovesnosti sta nagovorila novogoriški župan Brulc in goriški odbornik za kulturo Cressati.

RONKE SKRD JADRO

Slovensko kulturno kreativno društvo Jadro iz Ronk je tudi v sezoni 2003-04 skušalo ohranjati, bogatiti in razvijati slovensko narodno istovetnost.

Redno sodeluje z ronško občinsko upravo, ki nas vedno upošteva in ceni. Z njenim pokroviteljstvom je društvo uredilo tudi nekatere projekte. V sklopu prizadevanj za vrednotenje slovenskega jezika in kulture v italijanskem večinskem okolju je v minulem šolskem letu društvo priredilo 16. zaporedni tečaj slovensščine za odrasle, ki je bil razdeljen v dve skupini: vodila sta ga Katja Ferletič in Sonja Božič. S podobnim namenom je društvo s pomočjo občinske knjižnice in zadruge Maja organiziralo tudi tradicionalno poletno srečanje za otroke, kjer se na poseben način poudarja slovenska predšolska jezikovna vzgoja.

Glede rekreacije in prostega časa je društvo organiziralo običajni spomladanski izlet po Sloveniji, kresovanje v Doberdobu s pomočjo tamkajšnje mladine, martinovanje v Romljanu skupno z društvom Tržič, miklavževanje v Tržiču ter dva tečaja kuhanja.

Imeli smo tudi tečaj umetniške kompozicije iz posušnih cvetnih listov.

Društveno delovanje je segalo tudi na pevsko področje. Tako smo na januarski tradicionalni božični koncert v cerkvi sv. Lovrenca povabili Mladinski pevski zbor iz Trsta,

medtem ko sta za Prešernovo proslavo v Romljanu pela mešani pevski zbor Starši ensamble iz Ronk in ženski pevski zbor Stu ledi iz Trsta; ženski pevski zbor iz Ronk pa je pel v Tržiču pri običajni novembrski maši za naše rajne. Ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo smo sodelovali z društvom Tržič pri organizaciji pevskega večera v občinskem gledališču v Tržiču, z moškim pevskim zborom Kras z Opatjega sela, ženskim pevskim zborom Audite nova iz Štarnancana ter mešanim pevskim zborom Igor Gruden iz Nabrežine.

Društvo Jadro goji tudi stike s kulturnim življenjem iz Opatjega sela in s predstavniki občinske uprave in šole iz Metlike, s katero je občina Ronke pobratena.

O delovanju društva, okolju in življenju slovenskega človeka v Laškem poročala letos uredniški odbor v enajstem almanahu Jadro 2003, ki je izšel s pomočjo Zveze slovenske katoliške prosvete. Tudi s tem glasilom se društvo predstavlja slovenskim someščanom ter javnim ustanovam in krepi narodno zavest. Istočasno se pokaže, da smo Slovenci tudi vezani na morje, kar je edini primer na Goriškem.

Velik dosežek društva Jadro je tudi izdaja knjige o slovenskih mlekaricah v Tržiču. Tako almanah kot omenjeno knjigo smo predstavili v raznih krajih. V sodelovanju z društvom Tržič in Gasperini iz Gradišča

Karlo Mučič

pa smo izdali pomembno knjigo o tukajšnji toponomastiki, kjer je veliko slovenskih krajevskih imen.

Med pobudami, ki so se zvrstile na sedežu društva, naj omenimo film o Sibiriji, ki ga je prikazal L. Abram iz Trsta, in običajni enkratredenski klekljarski tečaj našega odseka.

Na občini pa smo predstavili zadnjo knjigo Marka Pogačnika in sodelovali pri občinskih okroglih mizi glede 8. septembra 1943, ko je bila zamolčana pomoč občanov taboriščnikom iz Visca ter Gornarsa, ko so se peš vračali domov. Gostili smo tudi skupino Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter predstavili naše delovanje v Jamljah pri tamkajšnjem društvu Kremenjak.